

PREZYDENT MIASTA ŁOMŻA

**RAPORT
Z KADENCJI WŁADZ MIASTA ŁOMŻA
W LATACH 2010 – 2014**

Listopad 2014 r.

Spis treści

Słowo wstępne Prezydenta Miasta	3
1. Budżet Miasta.....	4
2. Łomża – miasto wyposażone w nowoczesną infrastrukturę techniczną	13
2.1. Projekty dofinansowane ze środków Unii Europejskiej	13
2.2. Projekty finansowane przez miasto.....	24
2.3. Gospodarka ciepła	30
2.4. Gospodarka wodno-kanalizacyjna.....	31
2.5. Komunikacja miejska	33
2.6. Obwodnica Łomży – szansa na przyspieszenie.....	36
3. Komunalna gospodarka mieszkaniowa	38
4. Zagospodarowanie przestrzenne i gospodarka nieruchomościami.....	40
5. Oświata i wychowanie.....	43
6. Łomża miastem bezpiecznym	54
6.1. Monitoring wizyjny w mieście	54
6.2. Działalność służb publicznych	55
7. Łomża centrum kultury	56
7.1. Wydarzenia i inicjatywy kulturalne	56
7.2. Dbamy o zabytki	57
7.3. Promocja Miasta.....	58
8. Sport, rekreacja i turystyka	62
9. Dbamy o ludzi.....	65
9.1. Pomoc społeczna	65
9.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu	66
9.3. Łomżyńska Karta Dużej Rodziny	67
10. Bliżej mieszkańców.....	68
10.1. Obsługa Klientów.....	68
10.2. Łomżyńska Rada Działalności Pożytku Publicznego	70
10.3. Współpraca miasta z organizacjami pozarządowymi.....	70
10.4. Budżet obywatelski.....	71
11. Otwarcie na przedsiębiorczość.....	72
11.1. Zachęty inwestycyjne	72
11.2. Strefa Ekonomiczna	73
11.3. Park Przemysłowy Łomża	74
11.4. Partnerstwo publiczno-prywatne.....	75
11.5. Łomża biometryczna.....	76
12. Partnerska współpraca władz miasta z otoczeniem	77
12.1. Łomżyński Obszar Funkcjonalny	77
12.2. Rozwój współpracy partnerskiej z gminami zagranicznymi	78
13. Łomża wśród najlepszych.....	80

Szanowni Państwo

Z prawdziwą satysfakcją i przyjemnością przekazuję w Państwa ręce raport podsumowujący pracę Prezydenta Łomży, Rady Miejskiej, Urzędu Miejskiego oraz podległych samorządowi jednostek w kadencji 2010 - 2014. Dokument ma wiele stron, bo też niezwykle było to czterolecie. Tak bogate w ważne fakty, jak chyba żadne w samorządowej historii naszego miasta. To były udane lata.

Wydarzenia, które wypełniły tę kadencję, w raporcie przybrały formę wykresów, tabel, zestawień, czasami tylko kilku zdań opisu. Tak jest łatwiej dokonać podsumowania, choć gubi się tym samym pewne istotne elementy. Nie można na przykład w ten sposób przekazać emocji, pytań, wątpliwości, które towarzyszyły podejmowaniu decyzji, atmosfery wymiany poglądów, obaw i nadziei.

Przede wszystkim jednak brakuje w tym raporcie twarzy. Sylwetek osób, które kryją się za każdym zdaniem, każdą liczbą i wykresem. Ludzi, którzy ze swoją najlepszą wiedzą i doświadczeniem każde z tych przedsięwzięć i wydarzeń zaplanowali, przygotowali, nadzorowali wykonanie, rozliczali. Autorów pomysłów, projektów, usprawnień. Wykonawców tych zadań. Wreszcie tych, którzy dane zebrali i przedstawili w tej publikacji. Mam ogromny szacunek dla Waszej pracy i chcę złożyć Wam najserdeczniejsze podziękowania.

W sposób specjalny chcę podziękować Państwu Radnym, z którymi współpracowałem przez mijające cztery lata. Często mieliśmy rozbieżne zdania, ale na ogół z dyskusji i sporów, czasami bardzo ostrych, udawało się wydobyć kształt decyzji, które przynosiły naszemu Miastu pożytek. Za to też bardzo dziękuję.

Słowa wdzięczności chcę przede wszystkim skierować do mieszkańców Łomży. Wszystko, co opisuje ten dokument powstało dzięki Wam i dla Was. Dziękuję za inspirację i zaangażowanie. Mam nadzieję, że udało się nam spełnić chociaż część Waszych oczekiwań.

*W podziękowaniu za współpracę
na rzecz rozwoju miasta*

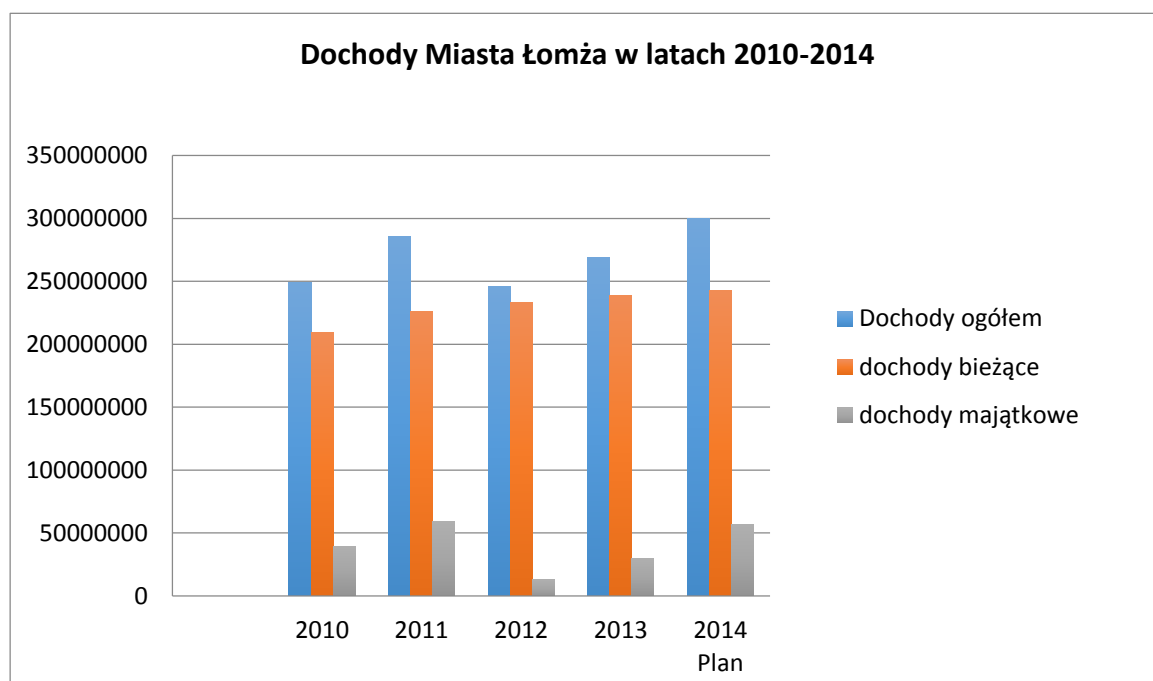
Z poważaniem

Mieczysław Czerniawski
Prezydent Miasta Łomża

1. Budżet Miasta

Mijają cztery lata obecnej kadencji władz Miasta. Polityka finansowa miasta realizowana była w oparciu o zatwierdzaną każdego roku uchwałę budżetową, która określała źródła dochodów oraz kierunki ich wydatkowania. Dokonywane w trakcie roku zmiany budżetowe miały na celu optymalne wykorzystanie posiadanych zasobów w celu realizacji zadań miasta.

Dochody budżetu Miasta w latach obecnej kadencji ulegały zmianom. Ich przewidywane wykonanie w 2014 r. w stosunku do wykonania w 2010 r. jest wyższe o 25%.¹

Wykres 1.1. Dynamika dochodów Łomży w latach 2010 – 2014

Tabela 1.1. Dochody uzyskane w poszczególnych latach

	2010	2011	2012	2013	2014 Plan	Dynamika 2014/2010
Dochody ogółem	248 847 971	285 651 435	246 204 846	268 599 401	310 040 800	125 %
dochody bieżące	209 472 953	226 059 216	233 180 124	238 625 849	247 755 265	118 %
dochody majątkowe	39 375 018	59 592 219	13 024 722	29 973 552	62 285 535	158 %

Dochody majątkowe w dużym stopniu uzależnione są od harmonogramów rzeczowo-finansowych zadań inwestycyjnych.

¹ Niniejszy rozdział został opracowany na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu miasta Łomża za lata 2010-2013 i planu na 2014 rok.

Głównym źródłem dochodów Miasta są udziały w PIT i CIT, subwencje i dotacje oraz dochody własne.

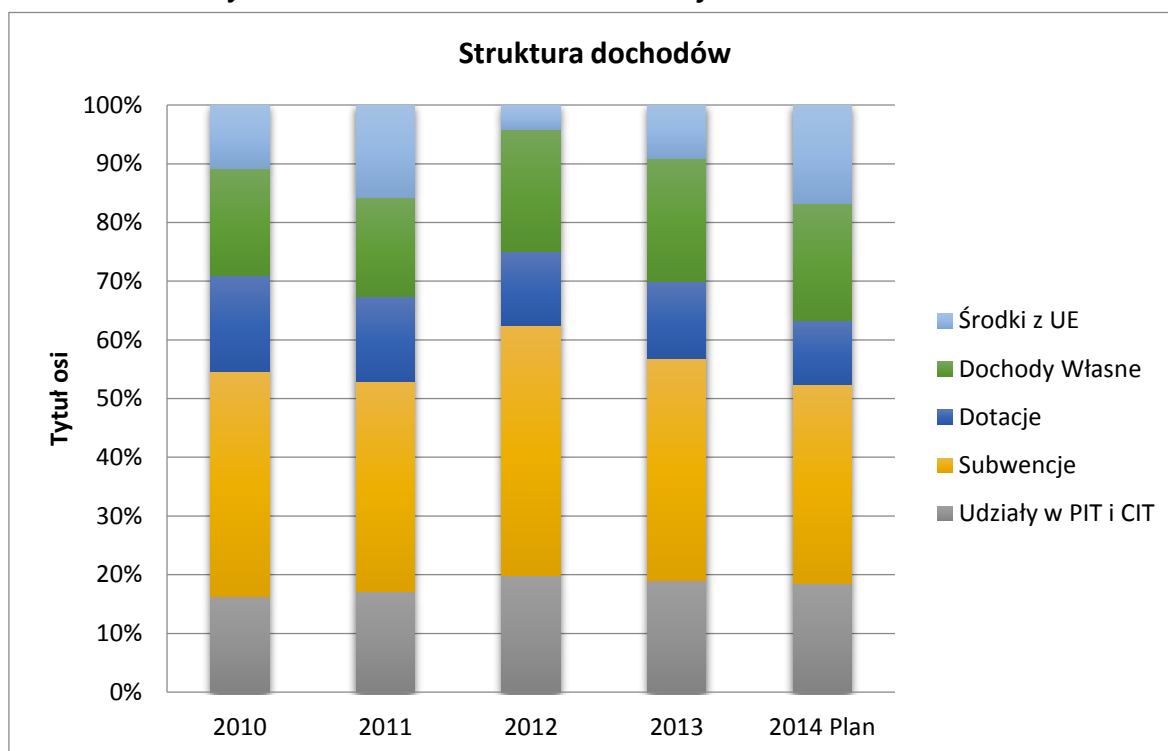
Analiza źródeł dochodów wyraźnie wskazuje, iż coraz większe znaczenie w dochodach miasta odgrywają udziały w podatkach dochodowych oraz dochody własne. Malejąca wartość subwencji i dotacji wyraźnie wskazuje, że w kolejnych latach coraz większe znaczenie będą odgrywały dochody własne.

Wielkość środków z Unii Europejskiej jest ściśle związana z realizacją zadań z kończącej się perspektywy 2007 - 2013. Najbliższe dwa lata będzie to czas zamykania realizowanych inwestycji oraz przygotowania nowych wniosków na kolejny okres aplikowania, dlatego też należy się spodziewać niższych wpływów z tego tytułu.

Tabela 1.2. Dochody miasta według rodzaju

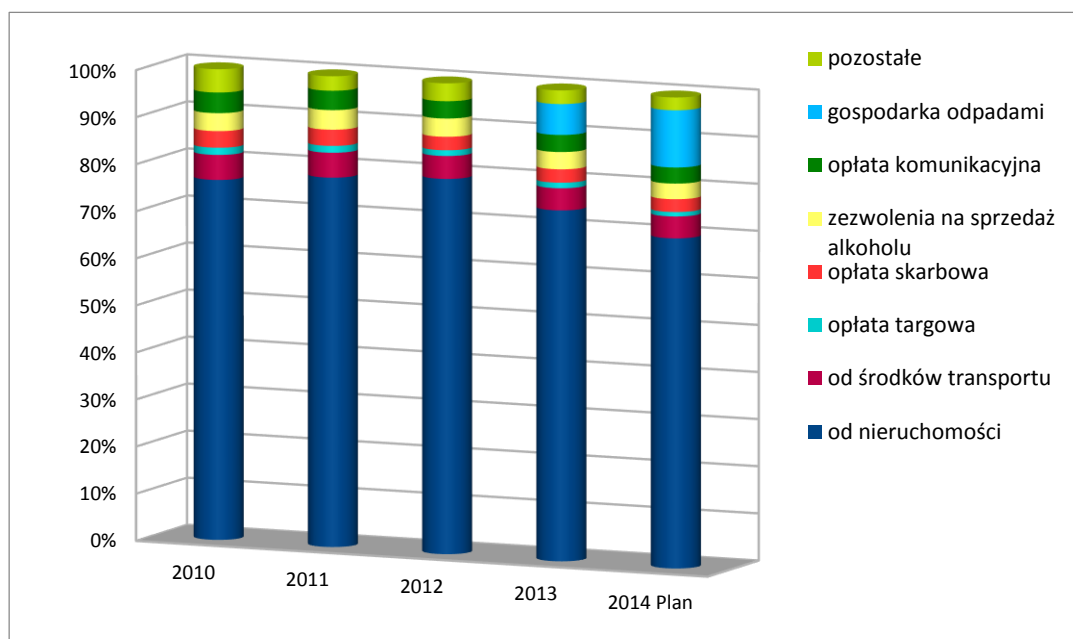
	2010	2011	2012	2013	2014 Plan	Dynamika 2014/2010
Udziały w PIT i CIT	40 170 342	48 441 239	48 343 000	50 762 081	54 012 053	134%
Subwencje	94 130 193	101 025 311	103 761 701	100 231 430	98 518 445	105%
Dotacje	40 347 725	41 379 489	30 761 563	35 266 376	38 770 538	96%
Dochody Własne	47 756 653	50 191 698	53 088 600	58 315 261	64 081 370	134%
Środki z UE	26 443 058	44 613 698	10 249 982	24 024 253	54 658 394	206%
Razem	248 847 971	285 651 435	246 204 846	268 599 401	310 040 800	125%

Wykres 1.2. Struktura dochodów własnych w latach 2010 – 2014

W przedstawianym okresie struktura dochodów uległa zmianie. Coraz większe znaczenie w dochodach bieżących odgrywają dochody własne. Ich udział w budżecie wzrósł z 18% do 21%. Wśród udziałów w podatkach państwowych największe znaczenie odgrywał podatek dochodowy od osób fizycznych z kwoty 38.190.868 zł w 2010 r. wzrósł do kwoty 51.862.053 zł w 2014 r. Podatek dochodowy od osób prawnych odpowiednio wynosił w 2010 r. 1.979.473 zł oraz 2.150.000 zł. W podatkach i opłatach lokalnych zdecydowanie dominuje podatek od nieruchomości, który stanowi 70% wpływów z tej pozycji.

Wykres 1.3. Dochody według źródeł

Tabela 1.3. Wpływy z podatków i opłat

	2010	2011	2012	2013	2014 Plan	Dynamika 2014/2010
od nieruchomości	21 066 105	21 852 410	24 463 560	24 290 410	24 801 993	118%
od środków transportu	1 465 571	1 475 250	1 495 506	1 533 533	1 627 221	111%
opłata targowa	421 553	404 658	375 533	383 848	330 000	78%
opłata skarbową	972 330	958 845	879 572	928 152	950 000	98%
opłata za zezwolenia na sprzedaż alkoholu	1 053 154	1 161 083	1 189 203	1 196 535	1 160 000	110%
opłata komunikacyjna	1 208 794	1 147 087	1 129 827	1 182 249	1 195 000	99%
gospodarka odpadami				2 138 857	4 248 084	
pozostałe	1 362 999	855 264	1 165 897	947 865	950 916	70%
Razem	27 550 506	27 854 597	30 699 098	32 601 449	35 263 214	127%

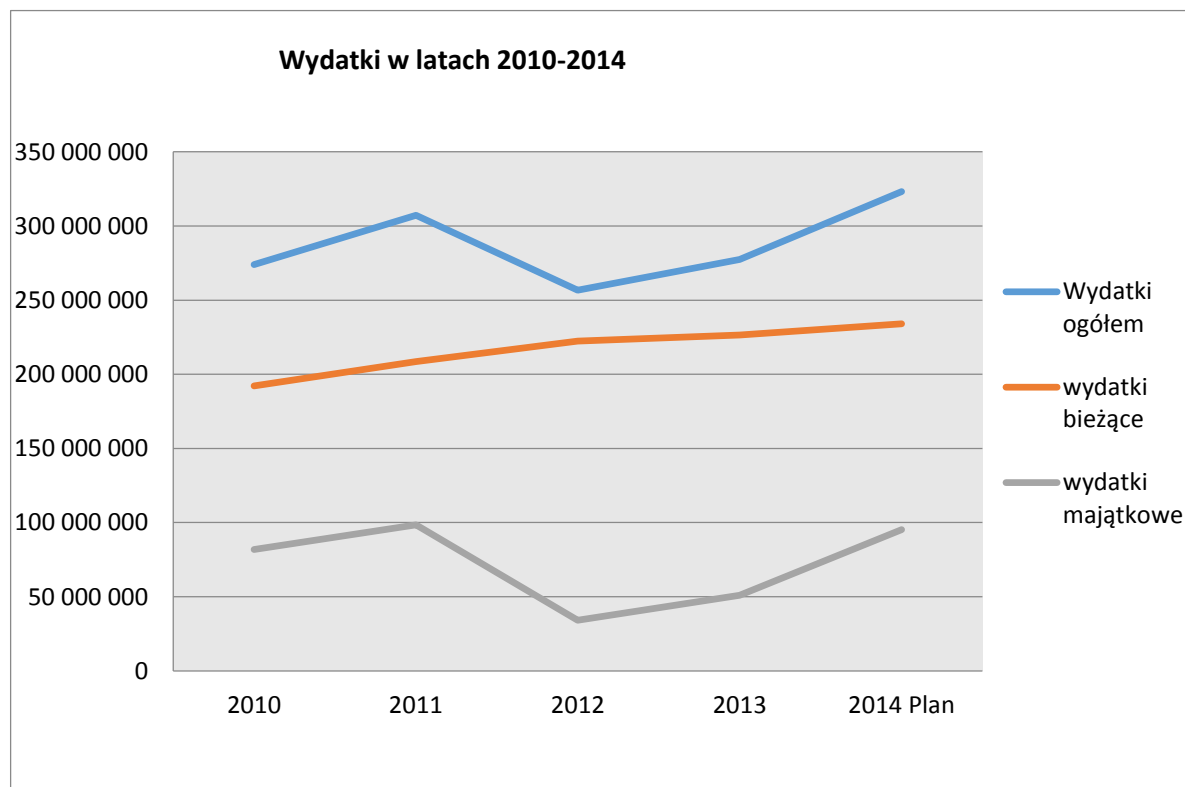
Wydatki

Wydatki ogółem w przedstawionym okresie również wzrastały. W dużej mierze było to spowodowane nakładaniem na samorząd nowych zadań w wielu sferach działalności. Przewidywane wykonanie w 2014 r. w stosunku do wykonania wydatków w 2010 r. jest wyższe o 21%. Wzrost wydatków w dużym stopniu jest uzależniony od zadań finansowanych z udziałem środków zewnętrznych – zarówno bieżących jak i majątkowych. Istotną kwestią dla finansów miasta jest poziom wydatków bieżących. Począwszy od 2012 r. widoczny jest znacznie mniejszy ich wzrost niż w latach ubiegłych. W 2013 r. i 2014 r. wzrost wydatków związany jest z realizacją nowych zadań, w tym w zakresie utrzymania czystości i porządku w gminach oraz edukacją.

Tabela 1.4. Wydatki w poszczególnych latach

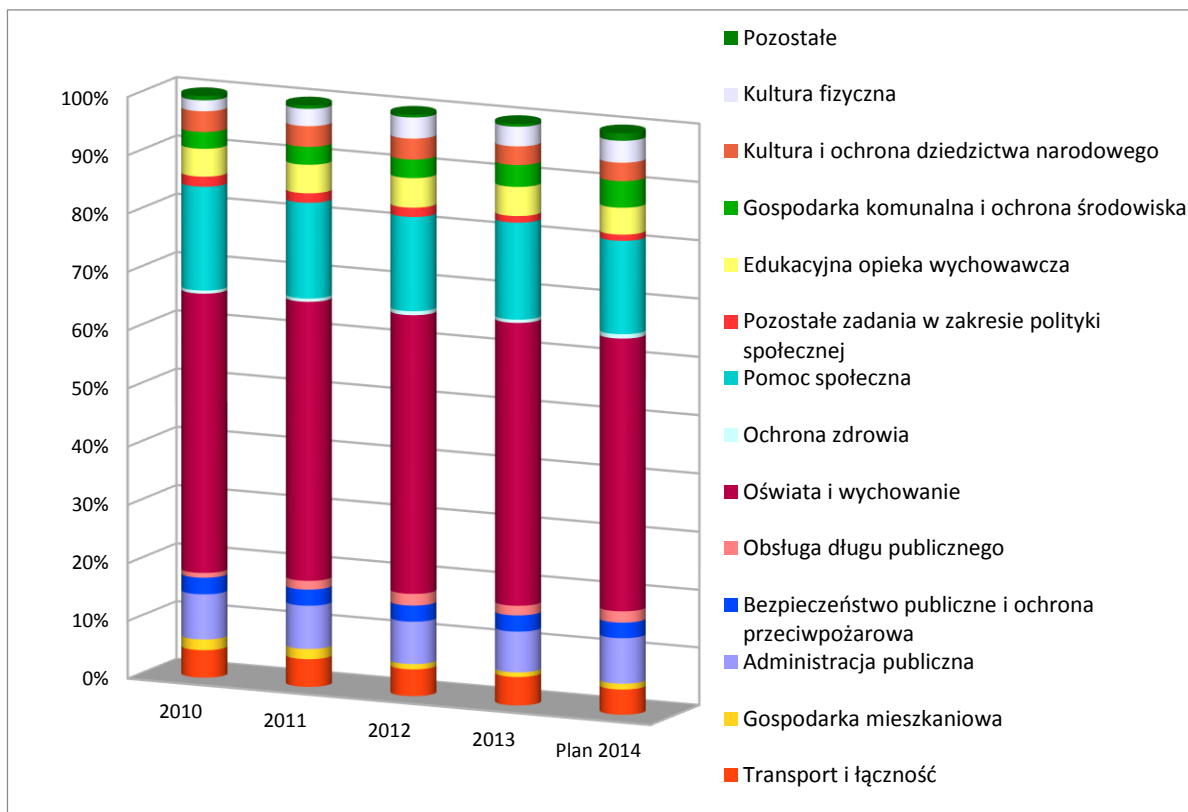
	2010	2011	2012	2013	2014 Plan	Dynamika 2014/2010
Wydatki ogółem	273 954 879	307 179 964	256 640 559	277 489 257	330 996 435	121 %
wydatki bieżące	192 187 007	208 638 414	222 410 067	226 433 199	239 359 048	125 %
wydatki majątkowe	81 767 872	98 541 550	34 230 491	51 056 057	91 637 387	112 %

Wykres 1.4. Dynamika wydatków Łomży w latach 2010 – 2014

Główną pozycją wydatków bieżących miasta są wydatki na oświatę oraz wychowanie i edukacyjną opiekę wychowawczą, które łącznie stanowią 51% budżetu. Istotnym problemem w finansowaniu wydatków edukacyjnych jest rozbieżność pomiędzy wysokością subwencji oświatowej otrzymywanej z budżetu państwa, a faktycznie ponoszonymi wydatkami na funkcjonowanie oświaty. W 2013 r. miasto musiało uzupełnić różnicę w kwocie 27,8 mln zł z własnych dochodów.

Wykres 1.5. Wydatki bieżące w latach 2010 – 2014

Tabela 1.5. Wydatki bieżące w latach 2010-2014

Dział	Nazwa działu	2010	2011	2012	2013	Plan 2014	Dynamika 2014/2010
600	Transport i łączność	9 157 235	10 047 663	10 346 484	11 181 212	9 780 100	107%
700	Gospodarka mieszkaniowa	3 577 405	3 682 617	2 032 376	1 810 431	3 490 010	97%
750	Administracja publiczna	15 064 785	15 669 412	16 365 950	16 015 882	18 050 226	119%
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożar.	5 552 334	5 839 013	6 238 709	6 360 613	6 385 635	115%
757	Obsługa długu publicznego	1 586 846	3 180 034	4 513 236	3 799 445	4 370 000	275%
801	Oświata i wychowanie	92 115 207	99 926 188	106 440 805	110 030 014	111 779 536	121%
851	Ochrona zdrowia	1 020 311	1 141 213	1 502 291	1 245 252	1 748 125	171%
852	Pomoc społeczna	34 225 488	34 276 076	35 960 274	37 661 561	39 214 918	114%
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	3 328 904	3 411 109	3 552 633	2 592 888	2 837 013	85%
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	9 176 243	10 210 915	11 260 531	11 299 299	12 040 769	131%
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	5 543 643	6 409 962	7 087 175	8 498 051	11 102 700	200%
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	6 846 691	7 407 692	7 995 105	7 250 484	7 432 975	108%
926	Kultura fizyczna	3 585 746	6 193 357	8 050 868	7 631 307	8 632 763	240%
	Pozostałe	1 406 163	1 243 156	1 063 624	1 056 755	2 494 278	177%
RAZEM		192 187 007	208 638 413	222 410 067	226 433 199	239 359 048	125%

W ramach wydatków majątkowych miasta w obecnej kadencji priorytetem były wydatki na poprawę infrastruktury, która jest niezbędnym czynnikiem do poprawy atrakcyjności Łomży dla potencjalnych inwestorów, a ponadto poprawia warunki dla transportu lokalnego. Istotne nakłady majątkowe poniesiono również na poprawę warunków funkcjonowania placówek oświatowych.

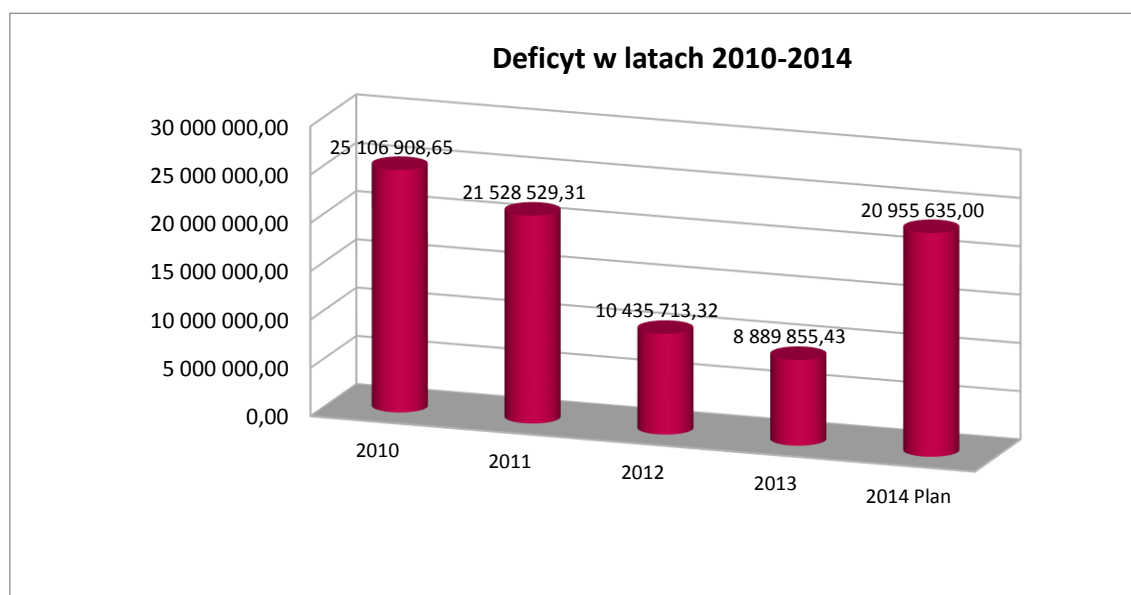
Tabela 1.6. Wydatki majątkowe w latach 2010-2014

Dział	Nazwa działu	2010	2011	2012	2013	Plan 2014
600	Transport i łączność	23 976 767	64 065 994	15 033 813	30 526 361	60 119 692
630	Turystyka	32 209 359	11 256 049	8 062 671	71 831	3 471 024
700	Gospodarka mieszkaniowa	1 499 999	1 100 000	3 294 029	6 003 735	3 588 936
720	Informatyka	0	0	0	35 311	4 909 415
750	Administracja publiczna	83 148	637 804	544 924	3 246 729	2 138 656
801	Oświata i wychowanie	2 869 401	4 495 249	3 093 974	6 578 366	10 001 020
851	Ochrona zdrowia	0	0	0	0	250 000
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	19 272	28 390	2 458 067	135 110	490 000
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	16 490 916	14 875 408	770 002	825 130	801 850
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3 750 192	426 596	453 934	1 260 814	494 890
	Pozostałe	868 813	1 656 056	519 074	2 372 667	5 371 904
	RAZEM	81 767 872	98 541 550	34 230 491	51 056 057	91 637 387

Deficyt

Podejmowane działania prowadziły do sukcesywnego obniżania poziomu deficytu pomimo wzrostu wydatków majątkowych.

Wykres 1.6. Deficyt miasta w latach 2010-2014

Planowany na 2014 rok deficyt jest ściśle związany z wysokimi nakładami na wydatki majątkowe.

<u>Deficyt</u>	<u>planowany</u>	<u>wykonany</u>
2010	38 744 998	25 106 908
2011	34 920 576	21 528 529
2012	27 729 528	10 435 713
2013	24 333 000	8 889 855
2014	20 955 635	

Dowodzi to, że w trakcie roku są podejmowane działania, które są również ukierunkowane na racjonalne wydatkowanie środków Miasta.

Nadwyżka operacyjna (różnica między dochodami i wydatkami bieżącymi)

2010	17 285 946
2011	17 420 802
2012	10 770 057
2013	12 192 650
2014	8 396 217 – projekt

Zadłużenie

Ogółem w trakcie kadencji zaciągnięto kredyty na łączną wartość 72 mln zł, natomiast spłacono kredyty z lat ubiegłych na łączną kwotę 34 mln zł. Przez cały okres zadłużenie miasta kształtowało się na bezpiecznym poziomie. Wzrost poziomu zadłużenia wynikał z konieczności wniesienia wkładu własnego do inwestycji, które w znacznym stopniu są finansowane środkami unijnymi (4 inwestycje finansowane w 90% środkami z UE, 1 inwestycja finansowana w 72%).

Stan zadłużenia na koniec roku:

2010	48 115 927
2011	77 806 999
2012	83 195 183
2013	103 127 752
2014	111 533 601

W stosunku do 2011 r. zadłużenie wzrosło o 33 726 602 zł. W ogólnym zadłużeniu kredyty i pożyczki zaciągnięte do końca 2011 r. stanowią 70% całości zadłużenia. Zaciągnięty w 2011 r. kredyt w kwocie 37 235 385 zł związany był z koniecznością kontynuacji zadań współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej (Rozbudowa i modernizacja systemu transportowego, Usprawnienia drogowych połączeń regionalnych I etap, Modernizacja stadionu, Budowa systemu gospodarki odpadami).

W 2014 r. dokonano wcześniejszej spłaty zadłużenia – spłata rat kapitałowych przypadających na 2015 rok w kwocie 1 495 000 zł oraz rat kredytu z 2016 roku – 1 175 000 zł. Razem – 2 670 000 zł.

Realizacja wielu inwestycji nie byłaby możliwa bez zaangażowania środków zewnętrznych. Udział kredytów w całości wartości inwestycji spadł z 34% w latach ubiegłych do 9% w 2014 roku (stan na październik 2014).

Majątek miasta

Na koniec 2013 r. wartość majątku miasta wynosiła 821 mln zł. W porównaniu ze stanem na koniec 2010 r. – 618 mln zł jest to wzrost wartości o 33%. Majątek miasta będący na stanie miejskich jednostek organizacyjnych wynosi 251 mln zł. Głównymi składnikami majątku są budynki i budowle - 480 mln zł oraz grunty - 173 mln zł. Na koniec lipca 2014 r. wartość inwestycji w toku wynosiła - 79 mln zł.

Miasto jest udziałowcem w 5 spółkach prawa handlowego, z tego w trzech spółkach ze 100% udziałem miasta oraz w dwóch z udziałem mniejszościowym. Wartość nominalna udziałów wynosi 79,6 mln zł. Na koniec 2013 r. wartość mienia spółek (aktywa trwałe), w których miasto jest wyłącznym udziałowcem wynosiła 112,5 mln zł.

2. Łomża – miasto wyposażone w nowoczesną infrastrukturę techniczną

Władze Miasta prowadzą proinwestycyjną politykę finansową, polegającą na zwiększaniu udziału wydatków inwestycyjnych w ogólnych wydatkach budżetu miasta.

Tabela 2.1. Wydatki budżetu miasta w latach 2008-2014

Lp	Rok	Wydatki budżetu ogółem w mln zł	Wydatki inwestycyjne w mln zł	Udział % (4/3)	Środki pozyskane z UE i funduszy krajowych w mln zł	Udział % (6/4)
1	2	3	4	5	6	7
1	2008	213,2	41,2	19,3	5,4	13,1
2	2009	243,6	56,9	23,4	13,7	24,1
3	2010	273,9	81,8	29,9	27,9	34,1
4	2011	307,1	98,5	32,1	44,6	45,3
5	2012	256,6	34,2	13,3	10,4	30,4
6	2013	277,5	51,0	18,4	23,0	45,1
7	2014 - plan	330,6	95,9	29,0	55,2	57,5

2.1. Projekty dofinansowane ze środków Unii Europejskiej

Poniżej prezentujemy opis projektów, na które Miasto Łomża pozyskało dofinansowanie w latach 2010 - 2014.

1. Budowa systemu gospodarki odpadami komunalnymi dla miasta Łomża i okolicznych gmin - I etap

Koszt całkowity - 33.775.879 zł.
Dofinansowanie ze środków
POIiŚ - 14.748.269 zł - ok. 43%,
w tym **dofinansowanie pozyskane po 2010 r. - 2.543.408 zł.**
Realizacja w latach 2008 - 2013.

Projekt był realizowany przy współfinansowaniu środków unijnych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Jest to jedna z największych inwestycji w naszym regionie. Ze składowiska korzysta 19 gmin, w tym miasto Łomża, na terenie których mieszka 176 tys. osób. Ta inwestycja odciążała wiele gmin z problemu, jakim są odpady i ich segregacja.

W 2007 roku Miasto Łomża podpisało porozumienie z gminami: Jedwabne, Nowogród, Łomża, Miastkowo, Piątnica, Przytuły, Śniadowo, Wizna, Zbójna, Mały Płock, Grabowo, Kolno, Stawiski, Turośl, Szczuczyn, Radziłów, Wąsosz oraz Miastem Kolno. W ramach tego porozumienia poszczególne gminy realizację tego przedsięwzięcia finansowały procentowo według ilości mieszkańców. W ramach inwestycji wykonano m.in. kwaterę składowania odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, zbiornik odcieków wraz z przepompownią, kanalizację, wagę samochodową i budynek socjalno – administracyjny. Wybudowano halę sortowni na odpady zmieszane wraz z linią technologiczną sortowania odpadów, wiaty magazynowania odpadów, place przygotowywania kompostu, przyjmowania odpadów wielkogabarytowych i przetwarzania odpadów budowlanych oraz zakupiono ładowarkę teleskopową do obsługi hali sortowni. Wybudowano kwaterę dla odpadów zawierających azbest oraz około 3 kilometrową drogę dojazdową.

2. Modernizacja stadionu miejskiego w Łomży - II etap

Koszt całkowity - 22.425.410 zł.

Dofinansowanie ze środków

RPOWP - 10.087.630 zł, tj. 50%
do kosztów kwalifikowalnych.

Realizacja w latach 2008 - 2011.

Łomżyński stadion po zakończeniu został wyposażony m.in. w: budynek zaplecza sportowego z szatniami, pomieszczeniami sprawozdawczymi i technicznymi oraz zadaszone trybuny. Ponadto wybudowana została ośmiotorowa bieżnia tartanowa wraz z urządzeniami lekkoatletycznymi, a także korty tenisowe o nawierzchni z trawy syntetycznej. Stadion posiada tablicę wyników z zegarem, nowe ogrodzenie całego obiektu oraz oświetlenie boiska głównego, treningowego, kortów tenisowych i dojść na trybuny. W ramach projektu powstało także pełnowymiarowe boisko treningowe ze sztuczną nawierzchnią oraz parking dla kilkudziesięciu samochodów. Na stadionie może zasiąść około 3600 widzów.

Ponadto Stadion miejski w Łomży otrzymał certyfikat IV A Polskiego Związku Lekkiej Atletyki. Oznacza to, że na łomżyńskim stadionie można organizować np. ogólnopolskie mityngi we wszystkich kategoriach wiekowych, branżowe mistrzostwa kraju (np. AZS) czy też zawody szczebla centralnego w skali makroregionu.

3. Tereny sportowo-rekreacyjne nad Narwią

Koszt całkowity - 15.451.880 zł.
W 2013 r. pierwotne dofinansowanie w wysokości 10.569.807 zł. zostało **zwiększone o 862.777 zł.** Całkowita kwota dofinansowania ze środków RPOWP - 11.432.584 zł, tj. ok. 75%.
Realizacja w latach 2011 - 2012.

Projekt zrealizowany został przy współfinansowaniu przez Unię Europejską w ramach RPO Województwa Podlaskiego. Celem głównym projektu było wykorzystanie walorów położenia Łomży nad Narwią poprzez rozwój turystyki, sportu i rekreacji oraz wdrożenie nowych produktów turystycznych, w tym wydłużających sezon turystyczny. W ramach inwestycji powstał port rzeczny z przystanią pasażerską o długości 24 metrów dla dwóch dużych jednostek, marina o wymiarach 40x30 metrów przystosowana do obsługi 20 małych jednostek, hangar na łodzie oraz bulwar rzeczny z dwoma ciągami komunikacyjnymi (ścieżką pieszą i rowerową) o długości ponad pół kilometra. Ponadto powstało pole namiotowe, plac zabaw dla dzieci oraz siłownia zewnętrzna. W ramach inwestycji wybudowano również drogi dojazdowe do bulwaru i portu oraz parkingi. Wykonana została także kanalizacja sanitarna z przepompownią ścieków, kanalizacja deszczowa z separatorem substancji ropopochodnych, oświetlenie terenu oraz składający się z 24 kamer monitoring. Port wyposażony został m.in. w kajaki turystyczne, łodzie wiosłarskie, łódź motorową, wiosła, koła ratunkowe czy kapoki. Na bulwarach zamontowano m.in. ławki, dwa źródła wody pitnej oraz stoły do gry w szachy, pingponga i piłkarzyki, a także dwie lornety punktów widokowych. Ponadto zakupiono sprzęt do odśnieżania oraz utrzymania zieleni.

4. Instalacje solarne w obiektach użyteczności publicznej

Koszt całkowity - 1.633.282 zł.
Dofinansowanie ze środków RPOWP - 1.132.809 zł – 70%.
Realizacja w 2011 r.

Celem głównym projektu jest zachowanie dziedzictwa środowiska naturalnego Miasta Łomża poprzez wzrost wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii. Cel ten został osiągnięty poprzez instalację kolektorów słonecznych na budynku Pływalni i Hali Sportowej przy Szkole Podstawowej Nr 10 przy ul. Niemcewicza 17. Przedmiotem projektu jest wykonanie konstrukcji wsporczej pod kolektory słoneczne wraz z wymianą pokrycia dachowego na Hali Sportowej przy Szkole Podstawowej nr 10, wykonanie konstrukcji wsporczej na dachu Pływalni przy Szkole Podstawowej nr 10, instalacja solarna ciepłej wody użytkowej i podgrzewania wody

basenowej (instalacja uzupełniająca), zmiany w węźle cieplnym, roboty elektryczne, automatyka. Dzięki projektowi nastąpi zmniejszenie emisji do atmosfery gazów i pyłów negatywnie wpływających na stan środowiska.

5. Usprawnienie drogowych połączeń regionalnych w granicach Łomży - etap I

Wartość całkowita - 39.103.112 zł.
Pierwotne dofinansowanie w kwocie
23.461.186 zł (60%) zostało w 2011 r.
zwiększone o 7.999.548 zł.
Całkowite dofinansowanie ze środków
RPOWP - 31.460.734 zł, tj. 80%.
Realizacja w latach 2010 - 2011.

Projekt został zrealizowany w ramach listy projektów kluczowych RPO Województwa Podlaskiego. Zadanie obejmowało budowę i przebudowę trzech ulic podstawowego układu komunikacyjnego miasta, o dużym znaczeniu dla regionu:

- Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 677 Al. Legionów od ul. Piłsudskiego do granicy miasta,
- Przebudowa i remont drogi powiatowej - ul. Piłsudskiego od ul. Sz. Zambrowska do ul. Spokojnej,
- Przebudowa i remont drogi powiatowej - ul. Spokojna na odcinku od skrzyżowania z ul. W. Polskiego do skrzyżowania z ul. Piłsudskiego oraz na odcinku od ul. Piłsudskiego do Al. Legionów,
- Przebudowa sygnalizacji na skrzyżowaniach Al. Legionów z ul. Polową i ul. Piłsudskiego.

6. Stop wykluczeniu cyfrowemu w mieście Łomża

Koszt całkowity - 6.454.361 zł.
Dofinansowanie ze środków POIG -
6.442.360 zł.
Poziom dofinansowania z 85% **został
podniesiony w 2013 do 100%** kosztów
kwalifikowanych.
Realizacja w latach 2011 - 2015.

Przedsięwzięcie realizowane było w ramach partnerstwa jednostki samorządu terytorialnego i organizacji działającej non profit Fundacja EURO NATION z Warszawy. Począwszy od marca 2014 r. projekt jest organizowany samodzielnie przez Miasto Łomża. Działania projektowe mają przeciwdziałać wykluczeniu cyfrowemu przez budowę i modernizację infrastruktury ICT, umożliwiając tym samym dostarczenie bezpłatnego Internetu do 500 mieszkańców Łomży, których dochód na osobę w rodzinie kwalifikuje do objęcia pomocą socjalną lub osób niepełnosprawnych, a także rodzin zastępczych. Ponadto osoby te przejdą szkolenia. Do projektu włączono 19 jednostek podległych Miastu w ramach działań koordynacyjnych (szkoły publiczne, publiczne placówki opiekuńczo-wychowawcze, publiczna instytucja kultury,

biblioteki publiczne). W roku 2013 r. prowadzone były prace budowlane związane z budową sieci światłowodowej wraz z niezbędną infrastrukturą teletechniczną mającą na celu dostarczenie Internetu do gospodarstw domowych. Prowadzone były również działania promocyjne w lokalnych mediach związane z prowadzoną rekrutacją mieszkańców do Projektu. Proces rekrutacji będzie trwał do chwili zakwalifikowania 500 osób.

7. Usprawnienie drogowych połączeń regionalnych w granicach Łomży – etap II

Koszt ogółem - 21.367.640 zł.
Miasto Łomża otrzymało w 2013 r. zwiększenie dofinansowania na przedsięwzięcie z 12.746.979 zł do 19.120.476 zł ze środków RPOWP (z 60% do 90% kosztów kwalifikowanych). Kwota **zwiększonego dofinansowania wynosi 6.373.497 zł.**
Realizacja w latach 2012 - 2014.

Projekt stanowi drugi etap przedsięwzięcia dot. usprawnienia drogowych połączeń regionalnych w Łomży i obejmował przebudowę dwóch ulic w Łomży, o znaczeniu regionalnym: ul. Szosa do Mężenina (od Al. Legionów do granic miasta) oraz trzech odcinków ul. Sikorskiego - odc. woj. nr 645 od ul. Wojska Polskiego do ul. Nowogrodzkiej ze skrzyżowaniem z ul. Nowogrodzką oraz dwa odcinki powiatowe nr 2600B od ul. Szosa Zambrowska poprzez skrzyżowanie z ul. Dworną do mostu.

Realizacja Projektu wpłynęła na poprawę dostępności komunikacyjnej województwa podlaskiego poprzez:

- integrację układu ulic miejskich z drogą krajową nr 63 (część ul. Sikorskiego) oraz wojewódzkimi,
- zmniejszenie czasu przejazdu tranzytowego przez Łomżę,
- zmniejszenie uciążliwości stwarzanych dla mieszkańców Łomży przez ruch tranzytowy.

8. Przygotowanie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych - I etap

Koszt całkowity - 1.257.590 zł.
Dofinansowanie ze środków RPOWP - 898.385 zł (72,6% kosztów kwalifikowalnych).
Realizacja w latach 2012 - 2013.

PRZEDMIOTEM PROJEKTU jest kompleksowe uzbrojenie terenów inwestycyjnych w Mieście Łomża poprzez:

- Budowę układu komunikacyjnego przy ul. Akademickiej (sięgacz ul. Piłsudskiego - odcinek pierwszy) przy terenach inwestycyjnych (drogi, chodniki, ścieżki rowerowe, sieć oświetleniowa),
- Uzbrojenie działek inwestycyjnych w elementy: sieć kanalizacji deszczowej, linia światłowodowa.

Działki objęte projektem, o powierzchni ok. 5,2 ha, stanowią nieruchomości znajdujące się w Mieście Łomża w obszarze przemysłowym. Tereny stanowią dobrą lokalizację pod rozwój działalności gospodarczej ze względu na dogodne położenie w stosunku do szlaków komunikacyjnych - ul. Akademicka ma połączenie z drogą krajową nr 63 (ul. Sikorskiego) poprzez drogę powiatową – ul. Piłsudskiego, a wraz z ul. Poznańską (powiatową) – do drogi krajowej nr 61 (ul. Wojska Polskiego).

Grunty objęte projektem zostały włączone do utworzonej w mieście Łomżyńskiej Podstrefy Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

9. Przygotowanie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych – II etap

Koszt całkowity – 23.346.279 zł.

Dofinansowanie ze środków RPOWP –

14.523.152 zł (72,6% do kosztów kwalifikowalnych)

Realizacja w latach 2012 - 2015.

Projekt obejmuje przygotowanie terenów inwestycyjnych o powierzchni 5,2 ha, przy ulicy: Ciepłej - Meblowej - W. Polskiego w Łomży. Zakres prac w ramach Projektu:

- przygotowanie opracowań studyjno-koncepcyjnych,
- opracowanie dokumentacji technicznej,
- uzbrojenie terenów poprzez budowę: sieci wodociągowej, kanalizacji deszczowej, kanalizacji sanitarnej, sieci energetycznej, linii światłowodowej, budowę dróg,
- działania doradczo-promocyjne.

Celem Projektu jest wzrost atrakcyjności inwestycyjnej miasta.

Przedmiotowy obszar to teren inwestycyjny o strategicznym znaczeniu dla rozwoju gospodarczego Łomży, przeznaczony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę usługowo-przemysłową. Część terenów objętych projektem weszła w skład utworzonej w mieście Łomżyńskiej Podstrefy Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. W ramach Projektu powstała nowa dwujezdniowa ul. Meblowa (odcinek I o długości ok. 740 m), przebudowano ul. W. Polskiego (na odcinku 315 m, nowe rondo), oraz wybudowano: ul. 4KDL – 384 m, ul. 9KD – 620 m, ul. 8KD – 222 m, ul. Saperska – 110 m. Łącznie w ramach Projektu powstało ponad 2,3 km nowych uzbrojonych ulic.

10. Budowa miasteczka ruchu drogowego

Koszt całkowity – 280.000 zł.
Dofinansowanie ze środków POIiŚ –
275.000 zł - ok. 98%
Realizacja w 2013 r.

Miasteczko Ruchu Drogowego powstało na terenie Skate Parku Spółdzielni Mieszkaniowej Perspektywa. Wybudowane Miasteczko umożliwia prowadzenie profesjonalnych zajęć praktycznych, wzmacniających system edukacji szkolnej w zakresie problematyki bezpieczeństwa ruchu drogowego. Przedsięwzięcie ma na celu wprowadzenie dzieci oraz młodzieży szkolnej w podstawy bezpiecznego zachowania się w ruchu drogowym oraz nabycie nawyków niezbędnych do bezpiecznego poruszania się po drogach. Rezultatem budowy miasteczka jest zapewnienie możliwości należytego szkolenia oraz przeprowadzenia egzaminów na kartę rowerową i motorowerową. Miasteczko powstało we współpracy z Komendą Miejską Policji, Wojewódzkim Ośrodkiem Ruchu Drogowego i Spółdzielnią Mieszkaniową Perspektywa.

11. Usprawnienie drogowych połączeń regionalnych w granicach Łomży – etap III

Koszt całkowity przedsięwzięcia -
23.734.338 zł.
Dofinansowanie ze środków
RPOWP - 21.360.903 zł (90%).
Na wniosek Prezydenta Zarząd
Województwa **podniósł poziom
dofinansowania** z przewidywanych
wcześniej 60% do 90%.
Realizacja w latach 2013 - 2015.

Projekt jest trzecim etapem przedsięwzięcia dot. usprawnienia drogowych połączeń regionalnych w Łomży i obejmuje realizację następujących ulic: Przykoszarowa, Browarna wraz z mostem na rzece Łomżycze i z przedłużeniem ul. Browarnej do ul. Nowogrodzkiej, oraz dwupasmowa Meblowa na odcinku drugim.

Celem projektu jest poprawa dostępności komunikacyjnej województwa podlaskiego poprzez udrożnienie i stworzenie spójnej i wysokiej jakości sieci dróg w Łomży. Ulica Meblowa przejmie ruch tranzytowy w relacjach Ostrołęka (DK 61) – Ostrów Mazowiecka (DW 677) i Zambrów (DK 63). Ulica Browarna przejmie ruch w relacjach Nowogród (DW 645) - Zambrów i Ostrów Mazowiecka. Dodatkowo ul. Meblowa połączy istniejące tereny przemysłowe z planowaną obwodnicą miasta (S-62) a ulice: Szosa do Mężenina, Poznańska i Meblowa utworzą wewnętrzną obwodnicę miasta i spowodują zmniejszenie natężenia ruchu na ulicach położonych w części południowej miasta.

12. Domek Pastora w Łomży - centrum aktywności turystycznej i kulturalnej

Koszt całkowity - 3.464.072 zł.

Dofinansowanie ze środków RPOWP - 2.973.664 zł – 90% do kosztów kwalifikowalnych.

Realizacja w latach 2013 - 2015.

W ramach Projektu dawna plebania kościoła ewangelicko-augsburskiego przy ul. Krzywe Koło w Łomży stanie się centrum aktywności turystycznej i kulturalnej. Domek Pastora to zabytkowy budynek, który stanie się wielofunkcyjnym obiektem. Wymaga gruntownego remontu i przystosowania do funkcji biznesowej, kulturoznawczej i turystycznej. Prace remontowe w Domku Pastora obejmują m.in.: renowację dachu, remont elewacji i prace wokół budynku, wykonanie szybu windowego, montaż windy i podjazdu dla osób niepełnosprawnych, wykonanie parkingu, dojazdu i chodników. Wewnątrz Domku zostanie urządzona sala konferencyjna, w której będą mogły odbywać się spotkania motywacyjne, szkolenia biznesowe oraz warsztaty upowszechniające umiejętności reprezentowane przez np. przedstawicieli ginących zawodów regionu. Placówka ma zajmować się też organizacją zielonych szkół i warsztatów dla studentów, przygotowywać warsztaty fotograficzne i wycieczki szlakiem tematycznym. Projekt zakłada również zakup pięciu informatów wraz z komputerem i skanerem. Na terenie miasta zainstalowanych będzie 5 paneli LCD w najatrakcyjniejszych punktach związanych z obsługą i ruchem turystycznym.

13. Wdrażanie elektronicznych usług dla ludności – cz. II, administracja samorządowa

Koszt całkowity - 3.970.000 zł.

Dofinansowanie ze środków RPOWP -
3.380.000 zł – 85%.

Realizacja w latach 2013 - 2015.

Projekt realizowany jest na obszarze województwa podlaskiego przy wsparciu środków unijnych w ramach RPOWP. W przedsięwzięciu uczestniczą jednostki samorządu terytorialnego (JST): Lider - Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego oraz 129 Partnerów (JST) wraz z Jednostkami Podległymi. Przedmiotem projektu jest rozbudowa posiadanych i implementacja nowych usług oferowanych przez platformę Wrota Podlasia oraz rozszerzenie grona odbiorców usług elektronicznych i usługodawców o kolejne JST. Z produktów i rezultatów przedsięwzięcia będą korzystać mieszkańcy, przedsiębiorcy i pracownicy instytucji publicznych województwa. Projekt jest zintegrowany z przedsięwzięciem realizowanym (również w ramach Społeczeństwa informacyjnego RPOWP) przez Wojewodę Podlaskiego, obejmującym administrację rządową.

14. Adaptacja i modernizacja pracowni specjalistycznych w Zespole Szkół Mechanicznych i Ogólnokształcących Nr 5

Koszt całkowity – 264.900 zł.

Dofinansowanie ze środków RPOWP – 172.200 zł – 65%.

Realizacja w latach 2012 - 2013.

Celem Projektu było podniesienie atrakcyjności szkolnictwa zawodowego poprzez modernizację wyposażenia oraz kształcenie w nowoczesnych kierunkach zawodowych potrzebnych na rynku pracy. W ramach zadania doposażono pracownię specjalistyczną w nowoczesne pomoce dydaktyczne dla zawodów: technik pojazdów samochodowych.

15. Plan gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Łomża

Koszt całkowity – 250.400 zł.

Dofinansowanie ze środków POLiŚ – 212.640 zł – 85%.

Realizacja w latach 2014 - 2015.

Projekt obejmuje m.in. opracowanie Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Łomża. Dokument jest niezbędny do aplikowania o środki unijne w latach 2014-2020. Ponadto w ramach projektu zostanie przeszkolonych 12 osób w zakresie gospodarki niskoemisyjnej.

PROJEKTY INWESTYCYJNE - ŚRODKI KRAJOWE

1. Budowa hali sportowej z zapleczem przy Liceum Ogólnokształcącym nr 2

Koszt całkowity - 9 153 906 zł.

Dotacja ze środków Totalizatora Sportowego - 1 840 000 zł zwiększona w październiku 2014 r. do 2 000 000 zł.

Realizacja w latach 2013 - 2014.

2. Remont ul. Poznańskiej od ul. Poligonowej do Al. Legionów

Koszt całkowity – 4 391 500 zł.

Dofinansowanie z Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych - 1 092 404 zł.

Realizacja w 2012 roku.

3. Modernizacja budynku Liceum Ogólnokształcącego Nr 1 - wymiana okien

Koszt całkowity – 119 700 zł.

Dotacja z budżetu państwa - 30 000 zł.

Realizacja w 2012 roku.

4. Instalacja składanego lodowiska sezonowego w ramach Programu Biały Orlik

Koszt całkowity – 531 177 zł.

Środki z Ministerstwa Sportu Program Biały Orlik - 242 000 zł.

Realizacja w 2012 roku.

5. Termomodernizacja placówek oświatowych: Szkoła Podstawowa Nr 10, Publiczne Gimnazjum Nr 2, Bursa Nr 1

Koszt całkowity – 5 749 780 zł.

Dofinansowanie z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej - 1 664 800 zł.

Realizacja w latach 2012 - 2013.

6. Termomodernizacja placówek oświatowych: Szkoła Podstawowa Nr 2, 4, 5 i 9, oraz Publiczne Gimnazjum Nr 8

Koszt całkowity – 8 428 200 zł.

Dofinansowanie z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej - 1 934 809 zł.

Realizacja w latach 2008 - 2011.

7. **Modernizacja stadionu miejskiego w Łomży – II etap**
Koszt całkowity - 3 082 547 zł.
Dofinansowanie z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej – 1 000 000 zł.
Realizacja w 2011 roku.
8. **Budowa mostu na rzece Łomżyczka w ciągu ul. Poznańskiej**
Koszt całkowity - 1 453 700 zł.
Dofinansowanie z Ministerstwa Transportu i Budownictwa - 672 700 zł.
Realizacja w 2013 roku.
9. **Boisko do piłki nożnej przy Zespole Szkół Weterynaryjnych i Ogólnokształcących Nr 7 w Łomży**
Koszt całkowity - 1 358 989 zł.
Dofinansowanie z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej - 474 000 zł.
Realizacja w latach 2014 - 2015.
10. **Boisko do piłki nożnej przy Szkole Podstawowej Nr 10 i Publicznym Gimnazjum Nr 2 w Łomży**
Koszt całkowity - 1 478 569 zł.
Dofinansowanie z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej - 435 000 zł.
Realizacja w latach 2014 - 2015.

**WYKAZ INWESTYCJI ROZPOCZĘTYCH PRZED 2011 ROKIEM, NA KTÓRE PO 2010
POZYSKANO DODATKOWE DOFINANSOWANIE**

1. **Budowa systemu gospodarki odpadami komunalnymi dla miasta Łomża i okolicznych gmin - I etap**
Koszt całkowity - 33.775.879 zł.
Dofinansowanie ze środków POIiŚ- 14.748.269 zł, w tym dofinansowanie uzyskane po 2010 r. – **2 543 408 zł.**
2. **Tereny sportowo - rekreacyjne nad Narwią**
Koszt całkowity - 15.451.880 zł.
W 2013 r. pierwotne dofinansowanie zostało zwiększone o **862 777 zł.** Całkowita kwota dofinansowania ze środków RPOWP - 11.431.584 zł.
3. **Stop wykluczeniu cyfrowemu w mieście Łomża**
Koszt całkowity - 6 454 361 zł.
Dofinansowanie ze środków POIG – 6 442 360 zł. Poziom dofinansowania z poziomu 85% (5 486 207 zł) został podniesiony w 2013 do 100% kosztów kwalifikowanych. Wzrost dofinansowania o **956 153 zł.**
4. **Usprawnienie drogowych połączeń regionalnych w granicach Łomży – etap I**
Wartość całkowita - 39.103.112 zł.
Pierwotne dofinansowanie w kwocie 23.461.186 zł (60%) zostało w 2011 r. zwiększone o **7 999 548 zł.** Całkowite dofinansowanie ze środków RPOWP - 31.460.734 zł, tj. 80%.

5. Usprawnienie drogowych połączeń regionalnych w granicach Łomży – etap II

Koszt ogółem - 21.367.640 zł.

Miasto Łomża otrzymało w 2013 r. zwiększenie dofinansowania na przedsięwzięcie z 12.746.979 zł do 19.120.476 zł ze środków RPOWP (z 60% do 90% kosztów kwalifikowanych). Kwota zwiększenia dofinansowania wynosi **6 373 497 zł**.

6. Usprawnienie drogowych połączeń regionalnych w granicach Łomży – etap III

Koszt całkowity przedsięwzięcia - 23.734.338 zł.

Dofinansowanie ze środków RPOWP - 21.360.903 zł (90%).

Zarząd Województwa w 2012 roku podniósł poziom dofinansowania z przewidywanych wcześniej w ramach listy projektów kluczowych 60% (18 mln zł) do 90%. Wzrost o kwotę **3 360 903 zł**

7. Budowa hali sportowej z zapleczem przy Liceum Ogólnokształcącym Nr 2

Koszt całkowity - 9 153 906 zł.

Dotacja ze środków Totalizatora Sportowego - 1 840 000 zł zwiększona w październiku 2014 r. do 2 000 000 zł (**wzrost o 160 000 zł**).

Realizacja w latach 2013 - 2014.

RAZEM DODATKOWO POZYSKANE DOFINANSOWANIE W LATACH 2011 – 2014 WYNOŚI 22 256 286 ZŁ.

W wyniku realizacji projektów współfinansowanych z funduszy unijnych utworzone zostały **nowe miejsca pracy** (źródło: informacje MOSiR):

- Pływalnia Miejska Nr 1 - 26 miejsc pracy;
- Pływalnia Miejska Nr 2 - 43 miejsca pracy;
- Port Łomża (Bulwary) - 4 miejsca pracy;
- Stadion Miejski - 17 miejsc pracy;
- Dwa obiekty w ramach Programu Moje Boisko Orlik 2012 - 3 miejsca pracy.

PODSUMOWANIE

MIASTO ŁOMŻA W LATACH 2011 - 2014 POZYSKAŁO ZE ŚRODKÓW ZEWNĘTRZNYCH – UNII EUROPEJSKIEJ I FUNDUSZY KRAJOWYCH PONAD 155,8 MLN ZŁOTYCH. Podana kwota wynika z podpisanych umów o dofinansowanie poszczególnych projektów.

WYKAZ INWESTYCJI, NA KTÓRE MIASTO STARA SIĘ O DOFINANSOWANIE:

1. **Usprawnienie drogowych połączeń regionalnych w granicach Łomży – etap IV** w ramach RPO Województwa Podlaskiego na lata 2007-2013.
2. Przebudowa ul. Krzywe Koło i przebudowa ul. Kopernika w ramach Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych na 2015 rok.
3. Przedsięwzięcia w ramach Łomżyńskiego Obszaru Funkcjonalnego (opis w pkt. 12.1.).

2.2. Projekty finansowane przez miasto

W 2013 r. rozpoczęto budowę **Miejskiej Hali Targowej przy ul. Sikorskiego**. Celem inwestycji było uporządkowanie terenu, na którym funkcjonowało targowisko miejskie oraz zabezpieczenie miejsc pracy dla handlujących tam kupców.

Wartość inwestycji wyniosła 8.326.000 zł. W odniesieniu do całkowitego budżetu Miasta stanowiło to 15% środków przeznaczonych na inwestycje w 2013 r. Przedmiotem inwestycji jest budynek Hali Targowej, z masztem antenowym, i wiatła Targowiska Miejskiego wraz z ukształtowaniem terenu w obrębie ul. Sikorskiego i ul. Dworcowej.

W budynku Hali Targowej funkcjonalnie wyodrębniono:

- część "handlowo-usługową",
- część "administracyjną", w tym pomieszczenia biurowe Straży Miejskiej,
- pomieszczenia techniczne.

Przed rozpoczęciem budowy Miasto współpracowało z lokalną społecznością na etapie projektowania inwestycji. Przed przystąpieniem do projektowania Miasto przeprowadziło kilka spotkań z kupcami z targowiska miejskiego, hali targowej na Starym Rynku oraz innymi zainteresowanymi osobami dotyczące ilości i powierzchni lokali w planowanej Hali Targowej. W odpowiedzi na apel władz Miasta wpłynęło do Urzędu Miejskiego ponad 200 deklaracji z zapotrzebowaniem na wielkość lokali w Hali Targowej oraz media, a także miejsca pod Wiatłą Targowiska Miejskiego. Wypowiedzi kupców zostały uwzględnione przy projektowaniu budynku Miejskiej Hali Targowej.

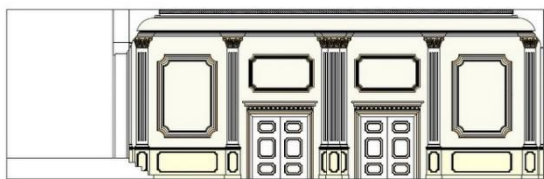
W 2013 r. zostały rozpoczęte prace w sprawie zagospodarowania **Hali Targowej na Starym Rynku** i nadania jej funkcji, które pobudzą przedsiębiorczość w obrębie Starego Rynku. Od 10 kwietnia do 18 czerwca 2014 r. trwały konsultacje społeczne, podczas których mieszkańcy Łomży mogli przedstawić swoje opinie oraz pomysły dotyczące funkcjonalnego zagospodarowania Hali Targowej na Starym Rynku w Łomży. Celem konsultacji było zebranie stanowisk mieszkańców, wypracowanie pomysłów na zagospodarowanie obiektu oraz przekazanie rekomendacji władzom miasta. Było to również swoiste podsumowanie toczącej się od wielu lat dyskusji na temat przyszłości Hali Targowej. W określeniu tego pomocny był kilkietapowy proces konsultacji, w trakcie którego miały okazję wybrzmieć „za i przeciw” różnych środowisk. Konsultacje prowadzone były w ramach projektu „Konsultujesz?... czyli o dialogu w Łomży”, a ich temat zaproponowany został przez uczestników projektu. Techniki konsultacji zostały dobrane tak, aby wszyscy zainteresowani losami budynku mogli wziąć udział w dogodnej dla siebie formie. Ankieta została stworzona na podstawie pracy uczestników warsztatów i była ostatnim etapem konsultacji społecznych. Formularz był dostępny na platformie internetowej konsultujesz.lomza.eu oraz w formie papierowej

w Urzędzie Miejskim w Łomży. Wpłynęły łącznie 184 ankiety, w tym 164 ważne (posiadały uzupełnione wszystkie wymagane pola). Największą aktywność wykazały osoby w wieku 26-45 lat, które odwiedzają Starówkę codziennie lub kilka razy w tygodniu. Założyć więc można, że znaczna ich część to mieszkańcy Starego Rynku i okolic oraz pracownicy instytucji znajdujących się w tym obrębie.

Remont i modernizacja Zespołu Szkół Ogólnokształcących - remont auli, w tym remont instalacji elektrycznej oraz budowa przyłącza kanalizacji deszczowej wraz z odwodnieniem budynku.

Wartość całkowita inwestycji – 1 327 119 zł
Realizacja w latach 2012 – 2013.

Przy remoncie auli zastosowano elementy klasycystycznego wystroju architektonicznego. W auli zamontowane zostały nowe drzwi. Odnowiona została posadzka klepkowa. Ciekawym rozwiązaniem są atrapy kominków, wykorzystane jako osłony grzejników. Wnętrze zostało wyposażone w system zaciemnienia kotarami. Aula ma nowy system nagłośnienia, system projekcji obrazów z opuszczanym rzutnikiem i ekranem, system oświetlenia reflektorowego scenicznego oraz system centralnego sterowania wszystkimi urządzeniami. Dzięki remontowi, aula zyskała lepszą akustykę i dobrą wentylację.

Budowa zespołu otwartych ogólnodostępnych stref rekreacji dziecięcej

Realizacja w latach 2011 – 2012.

Wartość całkowita zadania - 269 45 zł.

W 2011 r. wybudowane zostały place zabaw przy ul. Polnej, Harcerskiej i Winiarskiego, oraz w 2012 r. przy ul. Polowej, W. Polskiego i Modrzewiowej. Wszystkie place zabaw wykonane zostały przez MPGKiM w Łomży.

Rewitalizacja Starego Rynku – I etap

Realizacja w 2012 roku.

Wartość całkowita 1 886 340 zł.

W 2012 r. wykonano odcinki dróg: od ul. Długiej do ul. Gięczyńskiej oraz od ul. Długiej w kierunku ul. Rządowej do projektowanych schodów terenowych przy Hali Targowej, dwie zatoki postojowe przy ul. Gięczyńskiej, wybudowano nową kanalizację deszczową oraz przebudowano pozostałe uzbrojenie terenu. Roboty wykonało MPGKiM w Łomży.

Rewitalizacja Starego Rynku – II etap

Realizacja w 2013 roku.

Wartość całkowita 1 604 200 zł.

Inwestycja objęła przebudowę ciągu ulic: Giełczyńska i Rządowa na odcinkach przyległych do Starego Rynku.

Przebudowa sali widowiskowej Filharmonii Kameralnej – I etap

Realizacja w latach 2013 – 2014. Wartość całkowita - 1 076 713 zł.

Zadanie obejmowało przebudowę siedziby Filharmonii Kameralnej im. W. Lutosławskiego na potrzeby działalności kulturalnej. W pierwszym etapie prace objęły przebudowę części administracyjnej obiektu. Wykonano m.in. prace budowlano-instalacyjne, instalacje sanitarne, instalacje elektryczne, wyposażenie technologiczne, garderoby, salę prób, zamurowano dolny pas okien w foyer celem poprawienia estetyki wnętrza.

Budowa budynku szatni przy boisku bocznym treningowym przy ul. Zjazd

Realizacja w 2012 roku.

Wartość całkowita 477 921 zł.

W sierpniu 2011 roku Rada Miejska Łomży, z inicjatywy Prezydenta uchwaliła **Program Budowy Ulic w Łomży na lata 2012 – 2016**, Program obejmuje ulice o nawierzchniach gruntowych i tymczasowych, stanowiące drogi publiczne, a także nowe, planowane ulice, których przebiegi zostały ustalone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, w zaawansowanych w procedurze projektach tych planów, oraz ulice, których budowa jest konieczna do zapewnienia prawidłowego skomunikowania osiedli mieszkaniowych z podstawowym układem komunikacyjnym miasta.

Podstawowe założenia Programu to największe preferencje dla ulic o znaczeniu strategicznym dla rozwoju miasta i aktywizacji nowych terenów dla rozwoju przedsiębiorczości oraz funkcja ulicy w układzie komunikacyjnym miasta. Preferowane są w ten sposób ulice, które będą stymulowały rozwój miasta oraz będą wykorzystane przez większą liczbę użytkowników.

Tabela 2.2. Zadania inwestycyjne drogowe finansowane w całości z budżetu miasta w latach 2011–2014

Zadanie inwestycyjne	Koszt w tys. zł	Okres realizacji
Przebudowa ul. Szosa Zambrowska (nasyp)	254,7	2011
Budowa ul. Żabiej	2 196,2	2011 – 2012
Budowa ulic Polnej i Staszica	2 139,8	2011 - 2012
Budowa ulicy Wiśniowej	286,5	2011
Przebudowa ul. Senatorskiej	2 018,5	2011 - 2012
Budowa parkingu w ciągu ul. Por. Łagody	244,7	2011
Budowa ul. Sosnowej	141,6	2011
Budowa ciągu pieszo-rowerowego przy ul. W. Polskiego (od ul. Ciepłej do cmentarza)	243,4	2012
Budowa ul. Krzywej i łącznika ul. Ogrodnika	512,4	2012
Budowa ul. Przemysłowej	1 582,7	2012 - 2013
Rewitalizacja Starego Rynku – I etap	1 886,3	2012
Przebudowa ciągu ulic: Giełczyńska i Rządowa na odcinkach przyległych do Starego Rynku	1 604,2	2013
Modernizacja ul. Śniadeckiego	529,9	2012 - 2013
Budowa nawierzchni chodników (W. Polskiego 161 oraz od Polnej do Wesolej, Polowa 51B, Senatorska 10,12)	366,9	2012
Budowa ul. Akademickiej – II	1 425,7	2013 - 2014
Budowa ul. Zamiejskiej	145,9	2013
Budowa ul. Miodowej	112,6	2013
Budowa ul. Wąskiej	811,9	2013
Budowa ul. Sosnowej	107,1	2013
Budowa ul. Poprzecznej	203,8	2013
Budowa ul. Piwnej	467,4	2013-2014
Budowa ul. Kanarkowej	400,0	2013-2014
Modernizacja chodników i dróg dojazdowych ul. Giełczyńska, Szosa Zambrowska, Zielona, Dmowskiego	459,0	2013
Lokalne inicjatywy inwestycyjne ul. Słowikowa	280,0	2013
Przebudowa ul. Wojska Polskiego na odcinku od Placu Kościuszki do ul. Polowej	1 401,0	2014
Przebudowa ul. Krzywe Koło	1 013,0	2014
Budowa ul. Strusiej	415,0	2014
Modernizacja chodników i dróg dojazdowych ul. Makowa, Wesola, Kwiatowa, Dmowskiego, alejki w parku przy ul. Reymonta	890,0	2014
Budowa drogi dojazdowej do Szkoły Podstawowej Nr 5	250,0	2014
Lokalne inicjatywy inwestycyjne: - Budowa ciągu pieszo-jezdnego ul. Bartnicza-Nowogrodzka - Modernizacja drogi miejskiej przy ul. Piłsudskiego	29,0 96,0	2014

W lipcu 2012 roku Rada Miejska, z inicjatywy Prezydenta uchwaliła **Program Remontów Ulic w Łomży na lata 2013 – 2017**, który dotyczy ulic o nawierzchniach urządzonych, zaliczonych do sieci dróg publicznych. Określa planowane terminy realizacji kompleksowych remontów ulic oraz remontów chodników na ulicach, które mają jezdnię w stanie nadającym się jeszcze do eksploatacji.

Podstawowe założenia Programu to największe preferencje dla ulic o znaczeniu strategicznym dla rozwoju miasta i aktywizacji terenów dla rozwoju przedsiębiorczości, ulic położonych w centrum miasta, ulic podstawowego układu komunikacyjnego, w tym ulic, na których funkcjonuje komunikacja publiczna oraz ulic o najgorszym stanie technicznym. W przypadku chodników największe preferencje otrzymały chodniki położone w centrum miasta, chodniki o nawierzchniach w najgorszym stanie technicznym i chodniki przy ulicach podstawowego układu komunikacyjnego.

Obydwa Programy (Program Remontów i Program Budowy Ulic) pozwoliły na uporządkowanie procesów przygotowania planów inwestycyjnych budżetu miasta na poszczególne lata oraz na bardziej efektywne wykorzystanie środków finansowych na inwestycje.

Tabela 2.3. Chodniki i ścieżki rowerowe zrealizowane w latach 2011-2014

Rok realizacji	Ulica	Powierzchnia chodników w m ²	Długość ścieżek rowerowych w mb.
2011	Spokojna (od Wojska Polskiego do Piłsudskiego)	2 229	2 120
	Piłsudskiego (od Sz. Zambrowskiej do Legionów)	52 768	2 900
	Legionów (od Piłsudskiego do granicy miasta)	5 969	2 324
	Spokojna (do Piłsudskiego do Legionów)	5 274	1 295
	RAZEM ROK 2011	66 240	8 639
2012	Poznańska	226	
	Senatorska	995	
	Żabia	377	
	Wojska Polskiego 27	215	
	Wojska Polskiego (od Wesolej do Polnej lewa strona)	450	
	Wojska Polskiego 161	256	
	Senatorska 10 i 12	570	
	Wojska Polskiego 25	143	
	Krzywa	575	
	Ogrodnika	137	
	Staszica	1 079	
	Stary Rynek	3 965	
	Wojska Polskiego (od Ciepłej do cmentarza)	820	410

	Akademicka	1 611	315
	Zawadzka	0	791
	RAZEM ROK 2012	11 419	1 516
2013	Miasteczko rowerowe	130	403
	Przemysłowa	2 490	
	Sosnowa	243	
	Miodowa	231	
	Poprzeczna	707	
	Zamiejska	200	
	Śniadeckiego	560	
	Szosa Zambrowska (droga powiatowa)	486	
	Nowogrodzka	855	
	Giełczyńska	751	
	Zielona	218	
	Rządowa	128	
	Zawadzka	504	
	Dmowskiego	624	
	Wąska	1 610	
	Poznańska (most na Łomżycze)	150	13
	Słowikowa	647	
	Akademicka	1 611	327
	Żydowska	270	130
	Bulwary nad Narwią	2 028	575
	RAZEM ROK 2013	14 443	1 448
2014	Sikorskiego (od Nowogrodzkiej do W. Polskiego)	4 916	800
	Sikorskiego (od Dwornej do mostu)	3 890	1 150
	Mebłowa I	8 517	740
	Wojska Polskiego		315
	Saperska		110
	8KDD		
	9KDD		
	4KDL		380
	Pl. Kościuszki / Woj. Polskiego	300	
	Droga do SP5	240	
	Piwna	380	
	Strusia	75	
	Krzywe Koło I etap	400	
	Szosa do Mężenina	3 870	1 800
	Przykoszarowa	5 100	1 000
	Browarna	5 450	1 000
	Akademicka	1 520	350
	Mebłowa II	1 430	800

	Wesoła	1 500	
	Makowa	600	
	Kwiatowa	700	
	Dmowskiego	540	
	RAZEM ROK 2014	39 428	8 445
	RAZEM W LATACH 2011 - 2014	131 530	20 048

2.3. Gospodarka ciepła

Projekt „Przebudowa i modernizacja systemu przesyłu energii cieplnej na terenie miasta Łomża” - umowa o dofinansowanie pomiędzy MPEC w Łomży a Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach PO Infrastruktura i Środowisko Działanie 9.2 Efektywna dystrybucja energii. Celem projektu jest ograniczenie emisji pyłów i gazów z emitora Ciepłowni Miejskiej na skutek redukcji strat ciepła na przesyłach i dystrybucji energii cieplnej, a tym samym zmniejszenie zużycia paliwa niezbędnego do wytworzenia energii w ilości zabezpieczającej potrzeby miasta. Projekt przewiduje wymianę 10,20 km sieci i przyłączy ciepłych wraz z modernizacją grupowych węzłów ciepłych - zmiana sposobu zasilania budynków dotychczas zasilanych z węzłów grupowych.

Wydatki całkowite 20 381 000 zł., w tym dofinansowanie 85% do kosztów kwalifikowalnych - 13 324 000 zł. Okres realizacji 2007-2015.

Tabela 2.4. Zrealizowane działania w zakresie gospodarki ciepłowniczej na terenie miasta w latach 2011-2014

L.p.	Wyszczególnienie	Wykonanie w szt./mb.				RAZEM:
		Nakłady poniesione w latach w tys. zł:				
		2011	2012	2013	2014*	
1.	Węzły ciepłe (nowe i modernizowane)	11 szt.	19 szt.	13 szt.	10 szt.	53 szt.
		392,00	885,00	595,50	553,10	2 425,60
2.	Sieci ciepłe i przyłącza, w tym:					
2a.	Zmodernizowane	2 117,00 mb.	3 189,10 mb.	2 232,00 mb.	1 378,00 mb.	8 916,10 mb.
		3 325,00	3 754,00	4 479,37	2 665,50	14 223,87
2b.	Nowo wybudowane	1 073,00 mb.	1 013,80 mb.	465,60 mb.	1 609,00 mb.	4 161,40 mb.
		543,00	1 161,00	522,63	942,02	3 168,65
3.	Modernizacja źródła ciepła	242,00	169,00	34,00	5 099,10	5 544,10

* Dane prognozowane, uwzględnione w planie przedsiębiorstwa na 2014r.

Źródło: MPEC w Łomży

2.4. Gospodarka wodno-kanalizacyjna

Projekt „**Modernizacja ciągu technologicznego obróbki osadów w oczyszczalni ścieków w Łomży pod kątem dezodoryzacji oraz zwiększenia sprawności wykorzystywanej energii cieplnej**” w ramach RPO Województwa Podlaskiego. Zakres Projektu obejmuje modernizację następujących węzłów ciągu technologicznego obróbki osadów na terenie MPWiK przy ul. Zjazd:

- stacji mechanicznego odwadniania osadu,
- układu podawania biomasy do osadu mokrego,
- zestawu pompowego osadu,
- suszarni osadu wraz z zespołem instalacji powietrza,
- zespołu urządzeń i instalacji termicznej mineralizacji osadu.

Celem przedsięwzięcia jest zwiększenie efektywności i stabilności procesu technologicznego biologicznego oczyszczania ścieków, zwiększenie poziomu wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej w skojarzeniu przy wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii: biomasy i biogazu, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery oraz eliminacja odoru.

Wartość całkowita zadania 12 207 303 zł, w tym dofinansowanie 3 926 647 zł (32%). Realizacja w latach 2012 – 2014.

Tabela 2.5. Zadania inwestycyjne zrealizowane przez MPWiK w latach 2011-2014

L.p.	Nazwa zadania	Średnica [mm]	Długość [m]
W ZAKRESIE BUDOWY SIECI I INFRASTRUKTURY WODOCIĄGOWEJ			
Rok 2011			
1.	Budowa wodociągu w sięgaczu ul. Sybiraków	110	200,0
2.	Przebudowa wodociągu w ul. Łagody	200	226,5
3.	Budowa wodociągu w ul. Polnej - II etap	110	120,0
4.	Przebudowa wodociągu w ul. Staszica	110	129,5
5.	Przebudowa wodociągu w ul. Senatorskiej - II etap	160	416,0
Rok 2012			
1.	Przebudowa wodociągu w ul. Senatorskiej III etap	160	231,0
2.	Budowa odcinka wodociągu w ul. Wiosennej spięcie z ul. Przykoszarową	160	434,0
3.	Budowa wodociągu w ul. Kalinowej i Modrzewiowej	110	870,5
4.	Przebudowa wodociągu w ul. Stary Rynek	110	166,3
5.	Budowa wodociągu w ul. Poznańskiej - osiedle przemysłowe PEPEES	110	177,5
6.	Budowa wodociągu w ul. Przemysłowej	110	510,5
7.	Budowa wodociągu w ul. Zamiejskiej	110	92,0
8.	Budowa wodociągu w ul. Akademicka - I etap	160	380,0
Rok 2013			
1.	Budowa wodociągu w sięgaczu ul. Szmaragdowej	110	111,0
2.	Przebudowa wodociągu w ul. Stary Rynek	110	120,0
Rok 2014			
1.	Budowa wodociągu ul. Akademickiej - II etap	110	390,0
2.	Budowa wodociągu w ul. Browarnej	110	350,0
3.	Budowa wodociągu w ul. Meblowej	160	767,0
4.	Budowa wodociągu na osiedlu Wschód - I etap	110	725,0

5.	Budowa wodociągu w ul. Topolowej	110	409,1
6.	Budowa wodociągu w sięgaczu ul. Wiosennej	110	115,0
7.	Przebudowa wodociągu w ul. Kazańskiej	110	280,0
8.	Przebudowa wodociągu w ul. Reymonta	110	127,0
9.	Przebudowa wodociągu w ul. Rybaki	200	120,0
W ZAKRESIE BUDOWY SIECI I INFRASTRUKTURY KANALIZACYJNEJ			
Rok 2011			
1.	Budowa kanału sanitarnego w ul. Polnej - I etap	200	83,0
2.	Budowa kanału sanitarnego w sięgaczu ul. Sybiraków	200	164,0
3.	Budowa kanału sanitarnego w ul. Nowogrodzkiej przy targowicy	200	150,0
		90	176,0
4.	Budowa kanału sanitarnego na osiedlu Zawady Przedmieście	200	603,0
		90	164,5
Rok 2012			
1.	Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Polnej - II etap	200	195,0
2.	Budowa kanalizacji sanitarnej w ul Kalinowej i Modrzewiowej	200	727,0
		90	23,5
3.	Budowa kanalizacji sanitarnej na oś. Zawady Przedmieście	200	2014,8
		90	530,5
4.	Budowa kanalizacji w ul. Poznańskiej - osiedle przemysłowe PEPEES	200	118,5
5.	Budowa kanalizacji sanitarnej w sięgaczu ul. Poznańskiej przy dawnej Fabryce Mebli	200	272,0
6.	Budowa kanału ul Przemysłowej z włączeniem do Poznańskiej	200	788,0
Rok 2013			
1.	Budowa kanału sanitarnego w sięgaczu ul. Nowogrodzkiej wraz z przepompownią ścieków	200	114,0
		90	66,0
2.	Budowa kanału w ul. Poligonowej	200	150,5
3.	Budowa kanału sanitarnego w ul. Bursztynowej i Szmaragdowej	200	561,4
Rok 2014			
1.	Budowa kanału w ul. Browarnej na odcinku od Nowogrodzkiej do Łukasińskiego	200	515,0
2.	Budowa kanału sanitarnego na osiedlu po dawnej Roszarni	200	95,0
3.	Budowa kanału sanitarnego na osiedlu Wschód - I etap	200	950,0
4.	Budowa kanału w ul. Grabowej	200	282,0
5.	Budowa kanału sanitarnego w ul. Meblowej	200	789,0
		90	151,0
6.	Budowa kanału w sięgaczu ul. Wiosennej	200	105,0

Źródło: MPWiK w Łomży

Łącznie wybudowano i przebudowano sieci wod-kan na terenie miasta Łomży w latach 2011 - 2014:

- budowa wodociągów – 5 651,6 m
- przebudowa wodociągów – 1 816,3 m
- budowa kanałów sanitarnych – 9 788,7 m

Ponadto wykonano:

- W ramach prowadzonej kompleksowej modernizacji gospodarki osadowej wybudowano budynki kontenera skartek oraz wirówki. Zamontowano nowe kraty oraz wirówki do zagęszczania i odwadniania osadów ściekowych. Zadanie realizowano przy wsparciu środków z WFOŚiGW w Białymstoku w roku 2011.
- Przebudowę ciągu technologicznego na oczyszczalni ścieków w Łomży - przebudowa związana była z gospodarką osadową. Dokonano przebudowy instalacji do odzysku ciepła w powiązaniu z pozostałymi źródłami ciepła powstającego podczas termicznej mineralizacji osadów, jednocześnie zwiększono niezawodności systemu. Zadanie realizowano w latach 2013-2014 przy wsparciu środków z NFOŚiGW i WFOŚiGW.

2.5. Komunikacja miejska

Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji ZB w Łomży jako jednostka powołana do zaspokajania potrzeb społeczności lokalnej w zakresie transportu zbiorowego w ciągu ostatnich kilku lat przeszła dużą transformację - zarówno jeśli chodzi o sprzęt i infrastrukturę, standard świadczonych usług jak też wskaźniki ekonomiczne.

Dzięki realizowanym przez miasto Łomża projektom współfinansowanym z funduszy unijnych, szczególnie ostatniemu – „Modernizacja systemu transportowego Łomży i okolic – etap II” zakupiono 22 nowoczesne autobusy Scania, samochód pogotowia technicznego „Mercedes”, wyremontowano bazę MPK, przebudowano stację paliw, wprowadzono monitoring w autobusach oraz system biletu elektronicznego.

Oprócz środków pozyskanych ze źródeł unijnych w ostatnich 4 latach prowadzono też inwestycje finansowane z budżetu miasta. Całkowita suma dotacji inwestycyjnych w latach 2011 - 2014 wyniosła 702 556 zł.

Dzięki monitoringowi w autobusach praktycznie przestał istnieć problem kradzieży kieszonkowych czy wandalizmu, coraz więcej osób docenia bilety elektroniczne, a dzięki lepszemu wyposażeniu bazy i warsztatu nasze autobusy funkcjonują sprawniej. MPK stara się, by kierowcy byli coraz bardziej przyjaźni, pomocni, dbamy o kulturę i punktualne kursowanie autobusów. W najbliższym czasie MPK zamierza wprowadzić jednolite ubiory kierowców.

MPK szuka sposobów aby obniżyć koszty funkcjonowania firmy przy jednoczesnym podnoszeniu standardów. Ostatnia podwyżka cen biletów autobusowych w Łomży miała miejsce w 2012 roku, żadna nie jest planowana w najbliższym okresie. Ponieważ ceny materiałów i usług rosną regularnie utrzymanie tych samych stawek ponad dwa lata jest dużym sukcesem. Zwłaszcza, że notowany jest coroczny spadek wpływów ze sprzedaży biletów – zmniejsza się liczba przewożonych osób płacących za bilety – ze względu na zmniejszenie przyrostu naturalnego, ale też na obniżenie wieku uprawniającego do bezpłatnych przejazdów czy wprowadzanie nowych ulg (np. „Karta Dużej Rodziny”). Aby nie sięgać do kieszeni pasażerów trzeba szukać sposobów na obniżanie kosztów – poprzez racjonalizację zatrudnienia, refundację kosztów z Urzędu Pracy, zwiększenie efektywności, uporządkowanie gospodarki paliwowej, wnikliwe analizowanie przychodów oraz pozyskiwanie ich z innych źródeł - takich jak wynajmy autobusów czy udostępnianie powierzchni reklamowych.

Na prośby pasażerów wprowadzane są liczne zmiany w trasach i rozkładach poszczególnych linii. MPK przedłuża je bądź skraca w zależności od potrzeb – umożliwiając dojazd do konkretnego zakładu (np. OSM Piątek). Na remontowanych i nowo budowanych ulicach

wymieniane są wiaty przystankowe bądź ustawiane nowe. Po otwarciu nowych ulic np. Akademickiej czy Browarnej uruchomione zostaną kolejne linie autobusowe. Planowane jest również uruchomienie linii do Zbójnej.

Przedsiębiorstwo zostało zaproszone do przedstawienia na XXXV Zjeździe Komunikacji Miejskiej w Grudziądzu organizowanym przez Izbę Gospodarczą Komunikacji Miejskiej prezentacji na temat realizowanych przez miasto projektów unijnych zaś na Komisji Promocji i Reklamy w Jeleniej Górze prezentacji dotyczącej podejmowanych działań promocyjnych.

Komunikacja miejska to branża, która od wielu lat boryka się z trudnościami. Jest niezbędna jako realizacja jednego z nałożonych na samorząd zadań publicznych (opiekuńcza funkcja państwa) – poprzez zapewnienie transportu zbiorowego obywatelom. W sytuacji gdy społeczeństwo się bogaci, coraz więcej osób pracujących dysponuje samochodami, nasze usługi potrzebne są głównie uczniom, studentom, osobom starszym i niepełnosprawnym. To oczywiste, że nie są to osoby zbyt wysoko uposażone, dlatego też utrzymanie niskich cen biletów przy jednoczesnym poprawianiu bezpieczeństwa, standardu usług, wizerunku jest priorytetem MPK.

Tabela 2.6. Działania MPK w latach 2011-2014

I. Inwestycje		
Rok	kwota przyznanej dotacji	wykonane zadania
2011	130 000	wyposażenie pogotowia technicznego, kopiarka, przyłącze wodociągowe, kasownik - 3 szt., klimatyzator, zwiększenie sieci komputerowej, zwiększenie wartości budynku administracyjnego, kosiarka, licencja stanowisko komputerowe kasa
2012	375 000	monitoring wizyjny, oświetlenie bazy, wiaty przystankowe - 5szt.
2013	137 556	monitoring wizyjny – autobusy i baza MPK, wózek narzędziowy z wyposażeniem, zwiększenie wartości budynku administracyjnego, modernizacja sieci elektrycznej
2014	60 000	tester usterek, zestaw elektronarzędzi, dokumentacja modernizacji myjni
Razem	702 556	
II. Zwiększenie bezpieczeństwa i komfortu podróżowania		
1.	Zakup 22 autobusów Scania	
2.	Wyposażenie autobusów w monitoring	
3.	Wprowadzenie elektronicznej karty miejskiej i systemu biletów elektronicznych	
4.	Uruchomienie mobilnej kamery internetowej w jednym z autobusów	
5.	Optymalizacja tras i rozkładów zgodnie z oczekiwaniami pasażerów. Uruchomienie linii autobusowych na nowych ulicach łomżyńskich i poza miastem	
6.	Uruchomienie dodatkowego punktu sprzedaży biletów elektronicznych w UM	
7.	Uruchamianie linii specjalnych:	
	płatne:	
	plażowa w okresie letnim	
	bezpłatne:	
	cmentarna - 1 listopada	
	"Noc Muzeów"	
	dojazd na Wigilię miejską	

	bezpłatne przejazdy dla kobiet - 8 marca
	dzień bez samochodu
8.	Wprowadzenie nowych typów biletów:
	godzinowe - kupowane u kierowców
	dobowe - kupowane u kierowców
	bilety przez telefon Callpay
9.	Integracja biletu elektronicznego biletu MPK z legitymacją studencką PWSliP w Łomży
10.	Testowanie nowych typów autobusów (Mercedes, Volvo hybrydowe itp.)
11.	Poprawienie punktualności kursowania autobusów - wyeliminowanie spóźnień i przyspieszeń
12.	Poprawa czystości w autobusach
13.	Poprawa kultury zachowania kierowców
14.	Wprowadzenie przejazdów ulgowych dla posiadaczy "Karty Dużej Rodziny"
15.	Program "empek rabat"- system zniżek w firmach łomżyńskich dla posiadaczy biletów miesięcznych MPK
16.	Uruchomienie strony internetowej z pełnymi informacjami dotyczącymi funkcjonowania MPK
17.	Wymiana wiat przystankowych i ustawianie nowych na przebudowywanych ulicach
III. Poprawa wyników ekonomicznych	
1.	Racjonalizacja kosztów:
	uporządkowanie gospodarki paliwowej, weryfikacja norm paliwowych, zmiana zasad naliczania premii za oszczędność paliwa
	redukcja zatrudnienia, zwiększenie efektywności pracy, zatrudnianie osób z refundacją kosztów przez Urząd Pracy - kobiety - kierowcy, stażyści
	zmniejszenie świadczeń wobec załogi wynikających z układu zbiorowego
	zmniejszenie wpłat na PFRON
2.	Zwiększenie przychodów:
	pozyskiwanie przychodów z wynajmów miejsc parkingowych, autobusów i reklamy - rozszerzenie oferty np. autobus ślubny
	lepsze dopasowanie oferty przewozów do potrzeb zakładów pracy czy instytucji oświatowych - np. OSM Piątnica, PWSliP w Łomży
IV. Promocja miasta i komunikacji miejskiej	
1.	Współorganizacja Night Power
2.	Bezpłatne przejazdy w określonych dniach (Wigilia, Dzień Kobiet, Dzień bez Samochodu)
3.	Dzień otwarty w MPK
4.	Konkurs plastyczny "MPK w oczach dziecka"
5.	Wystawa prac pokonkursowych i głosowanie na najlepsze prace w autobusie przed galerią "Veneda"
6.	Konkurs fotograficzny dla uczniów Liceum Plastycznego w Łomży "Łomża z okien autobusu"
7.	Wystawa nagrodzonych prac w holu Urzędu Miejskiego
8.	Konkurs na najlepszego kierowcę MPK - nagrody za ekonomiczną jazdę i dla "Kierowcy Roku"
9.	Wręczanie pasażerom drobnych upominków: Walentynki - lizaki, Dzień Kobiet - kwiaty

10.	Udział w XXXV Zjeździe Komunikacji Miejskiej w Grudziądzu - prezentacja dotycząca realizowanych przez miasto Łomża projektów unijnych
11.	Udział w Komisji Promocji i Reklamy w Jeleniej Górze - prezentacja naszych działań promocyjnych
12.	Współorganizacja Komisji Ruchu i Systemów Elektronicznych IGKM połączona z oficjalnymi obchodami 45 lecia komunikacji miejskiej w Łomży
13.	Odznaczenie 5 najdłużej pracujących w MPK pracowników złotymi odznakami "Zasłużony dla Komunikacji Miejskiej" nadawanymi przez IGKM
14.	Autobusy tematyczne wykorzystywane przez wynajmujących i reklamodawców - MOSiR, "Piąteczka", autobus ślubny

Źródło: MPK w Łomży

2.6. Obwodnica Łomży – szansa na przyspieszenie

Kalendarz wydarzeń i działań Władz Miasta w sprawie budowy obwodnicy

W lipcu 2011 r. gdy dobiegały końca prace związane z opracowaniem raportu oddziaływania inwestycji na środowisko, autorzy opracowania i GDDKiA natknęli się na problem ze znalezieniem odpowiednich terenów, które mogłyby być przeznaczone do wykonania kompensacji przyrodniczej. Prezydent Łomży wskazał 4 takie obszary (w rejonie rzeki Narew i rzeki Gać) – dzięki temu raport mógł być ukończony.

3 października 2011 r. przedstawiciele Władz Miasta, w tym Zastępca Prezydenta Benjamin Dobosz wzięli udział w posiedzeniu Komisji Oceny Projektów Inwestycyjnych w GDDKiA w Warszawie.

15 listopada 2011r. Prezydent Łomży Mieczysław Czerniawski spotkał się z Lechem Witeckim - Dyrektorem Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Warszawie. Ustalono, że odcinek drogi S-61, stanowiący obwodnicę Łomży, długości ok. 22 km - od węzła Łomża Południe (przed Kupiskami) do węzła Giżycko (za Kisielnicą) będzie realizowany jako odrębne, wydzielone zadanie, w pierwszej kolejności, a po uzyskaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla całego projektowanego odcinka drogi S-61 - GDDKiA podejmie starania o wpisanie obwodnicy Łomży na listę podstawową planowanych inwestycji w zakresie budowy dróg ekspresowych i autostrad do roku 2015.

W 2013 r. Prezydent Łomży kilkakrotnie rozmawiał z dyrektorem GDDKiA w Warszawie oraz przedstawicielami oddziału GDDKiA w Białymstoku o terminie budowy obwodnicy miasta. Ponadto Prezydent lobbował w sprawie obwodnicy w środowiskach rządowych. Prowadził rozmowy z przedstawicielami Ministerstwa Transportu, Ministerstwa Gospodarki oraz członkami rządu. W sprawie budowy Via Baltica i obwodnicy Łomży, Prezydent uzyskał wsparcie Marszałka Województwa Podlaskiego oraz Prezydenta Suwałk. Pan Marszałek publicznie w Łomży (kwiecień 2013 r.) złożył deklarację wspólnych działań na rzecz obu inwestycji. Budowa obwodnicy Łomży jest priorytetowa dla władz miasta.

22 września 2014 r. – Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku, Lech Magrel wydał decyzję środowiskową dla drogi S-61, odcinek II – obwodnica Łomży.

1 października 2014 r. – Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku, na wniosek GDDKiA, nadał decyzji środowiskowej tryb natychmiastowej wykonalności.

W uchwalonym przez rząd pod koniec września Dokumencie Implementacyjnym do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.) zostało zapisane, że na początku

2016 roku powinny być ogłoszone przetargi na budowę prowadzących do Łomży odcinków Via Baltica. Chodzi o oba odcinki od strony Ostrowi Mazowieckiej i Stawisk.

Cała Via Baltica, od Ostrowi Mazowieckiej do Budziska (koszt ok. 5,5 mld zł), została wpisana do sfinansowania, jako zadanie rezerwowe do CEF (Connecting Europe Facility - instrument „Łącząc Europę”). Na wypadek braku możliwości uzyskania dofinansowania ze środków CEF, przy symulacjach wykorzystania środków, inwestycja ta również uwzględniana jest w alokacji środków polityki spójności (Fundusz Spójności). Zgodnie z dokumentem cała ekspresowa S-61 ma być gotowa w 2020 roku.

3. Komunalna gospodarka mieszkaniowa

Tabela 3.1. Realizacja zadań w latach 2011 - 2014 w zasobach komunalnych miasta

L.p.	Adres budynku	Zakres wykonanych robót	Poniesione nakłady w zł
Rok 2011			
1.	Wojska Polskiego 15/17	Remont pokrycia dachu	88 965
2.	Pocztarska 1	Termomodernizacja budynku wraz z adaptacją poddasza na budowę lokali komunalnych. Uzyskano w pełni wyposażone 4 lokale mieszkalne o ogólnej powierzchni użytkowej 169,88 m ² , które zwiększyły zasób mieszkaniowy Gminy Miejskiej Łomża	542 748
3.	Rządowa 9	Termomodernizacja budynku wraz z adaptacją poddasza na budowę lokali komunalnych. Uzyskano w pełni wyposażone 4 lokale mieszkalne o ogólnej powierzchni użytkowej 212,50 m ² , które zwiększyły zasób mieszkaniowy miasta	571 872
		Razem:	1 203 586
Rok 2012			
1.	Spokojna 7B	Ocieplenie ścian zewnętrznych budynku	88 475
2.	Rządowa 12	Termomodernizacja budynku wraz z adaptacją poddasza na budowę lokali komunalnych. Uzyskano w pełni wyposażonych 7 lokali mieszkalnych o ogólnej powierzchni użytkowej 373,65m ² , które zwiększyły zasób mieszkaniowy miasta	971 151
3.	Wojska Polskiego 161	Wykonanie rewitalizacji budynku polegająca na ociepleniu ścian zewnętrznych	107 543
4.	Sikorskiego 156	Wykonanie rewitalizacji budynku polegająca na ociepleniu ścian zewnętrznych	64 457
5.	Długa 7	Wykonanie rewitalizacji budynku polegająca na ociepleniu ścian zewnętrznych	56 837
6.	Woziwodzka 20	Ocieplenie ścian zewnętrznych budynku	62 599
7.	Spokojna 7	Ocieplenie ścian zewnętrznych budynku	79 995
8.	Spokojna 7A	Ocieplenie ścian zewnętrznych budynku	80 664
9.	Krótką 7	Ocieplenie ścian zewnętrznych budynku	117 584
10.	Zatylna 5	Ocieplenie ścian zewnętrznych budynku z dobudową wiatrołapu	94 054
		Razem:	1 723 364

Rok 2013			
1.	Aleja Legionów 36A	Termomodernizacja budynku wraz z adaptacją poddasza na budowę lokali komunalnych. Uzyskano w pełni wyposażonych 5 lokali mieszkalnych o ogólnej powierzchni użytkowej 250,00 m ² , które zwiększyły zasób mieszkaniowy miasta	936 495
2.	Polowa 57	Remont pokrycia dachu, wykonanie ocieplenia ścian budynku	59 992
		Razem:	996 488
Rok 2014			
1.	Krótką 16	Termomodernizacja budynku wraz z adaptacją poddasza na budowę lokali komunalnych. Uzyskano w pełni wyposażone 3 lokale mieszkalne o ogólnej powierzchni użytkowej 115,10m ² , które zwiększyły zasób mieszkaniowy miasta	387 340
2.	Spokojna 7	Wykonanie instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej	112 339
3.	Spokojna 7A	Wykonanie instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej	107 041
4.	Spokojna 7B	Wykonanie instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej	102 876
		Razem:	709 598
		OGÓŁEM LATA 2011-2014	4 633 037

Źródło: MPGKiM

4. Zagospodarowanie przestrzenne i gospodarka nieruchomościami

Na terenie miasta Łomża obecnie obowiązuje 26 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Łączna powierzchnia terenów objętych tymi opracowaniami wynosi 513,83 ha, co stanowi ok. 16% powierzchni obszaru miasta i około 40% powierzchni terenów zurbanizowanych.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego uchwalone od 2011 roku:

- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Łomża terenów Osiedla Łomżyca położonych pomiędzy ulicami: Spokojną, Wojska Polskiego i rzeczką Łomżyczką – OBSZAR P7 (powierzchnia - 38,89 ha),
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Łomża terenów położonych przy ul. Nowogrodzkiej – rejon byłej Targowicy Miejskiej (powierzchnia - 13,41 ha),
- miejscowy plan zagospodarowania miasta Łomża – rejon “Zawady Przedmieście – ulica Przykoszarowa” (powierzchnia - 51 ha),
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Łomża terenów położonych przy ul. Nowogrodzkiej Obszar P10 (powierzchnia - 23,8 ha),
- zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łomża terenów położonych w rejonie ul. Wojska Polskiego, Polnej i Łukasińskiego – Obszar P8 (powierzchnia - 3,45 ha).

Łącznie uchwalone miejscowe plany obejmują obszar 130,55 ha.

Prowadzone są obecnie procedury planistyczne obejmujące:

- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów Śródmieścia – Obszar P1 (powierzchnia obszaru – ok.100 ha), po ponownym rozpatrzeniu uwag do projektu planu złożonych w ustalonym terminie w związku z wyłożeniem projektu do publicznego wglądu, przewidywany termin przekazania do uchwalenia do końca 2014 roku,
- projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Łomża sporządzany w granicach całego miasta jest w trakcie wprowadzania niezbędnych zmian po uzyskaniu opinii i uzgodnień z właściwymi jednostkami i przygotowywany do ewentualnych ponownych uzgodnień. Po uzyskaniu pozytywnych uzgodnień będzie następnie wyłożony do publicznego wglądu w trybie przepisów ustawy o planowaniu przestrzennym.

Tabela 4.1. Wykaz wydanych decyzji administracyjnych o warunkach zabudowy i lokalizacji inwestycji celu publicznego w latach 2010–2014

Rok	Decyzje o warunkach zabudowy	Decyzje lokalizacji celu publicznego	Łącznie
2010	122	43	165
2011	102	42	144
2012	108	51	159
2013	107	36	143
do września 2014	62	44	106

Wykaz wydanych pozwoleń na budowę w latach od 2010 do września 2014:

- 2010 r. - 302 decyzje.
- 2011 r. - 350 decyzji
- 2012 r. - 321 decyzji
- 2013 r. - 311 decyzji
- 2014 r. - 297 decyzji

Tabela 4.2. Wykaz wydanych pozwoleń na budowę w latach 2010-2014

Ilość wydanych pozwoleń na budowę w latach od 2010 do września 2014 w rozbiu na:							
Lp	Budownictwo mieszkaniowe jedno rodzinne	Budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne	Budownictwo usługowe, handlowe i infrastruktury społecznej	Budownictwo gospodarczo – inwentarskie.	Budownictwo przemysłowo-produkcyjne	Inwestycje infrastruktury technicznej	Inne roboty budowlane i instalacje wewnętrzne
w roku 2010							
1.	43 decyzje	7 decyzji (325 mieszkań)	11 decyzji	15 decyzji	8 decyzji	37 decyzji	181 decyzji
w roku 2011							
2.	53 decyzje	6 decyzji (152 mieszkania)	12 decyzji	5 decyzji	12 decyzji	55 decyzji	207 decyzji
w roku 2012							
3.	39 decyzji	7 decyzji (215 mieszkań)	9 decyzji	5 decyzji	6 decyzji	63 decyzji	192 decyzje
w roku 2013							
4.	35 decyzji	4 decyzje (123 mieszkania)	19 decyzji	6 decyzji	11 decyzji	40 decyzji	196 decyzji
do września 2014 roku							
4.	25 decyzji	5 decyzji (306 mieszkań)	6 decyzji	7 decyzji	5 decyzji	46 decyzji	203 decyzje

Ponadto wydano zezwolenia na realizację inwestycji drogowych (ZRiD):

- 2011 r. - 2 decyzje,
- 2012 r. - 1 decyzja,
- 2013 r. - 6 decyzji,
- 2014 r. - 3 decyzje.

Przyjęto zgłoszenia na roboty nie wymagające pozwolenia na budowę:

- 2010 r. - 411 zgłoszeń,
- 2011 r. - 458 zgłoszeń,
- 2012 r. - 451 zgłoszeń,
- 2013 r. - 395 zgłoszeń,
- 2014 r. - 260 zgłoszeń.

Zgodnie z Ustawą o gospodarce nieruchomościami **do gminnego zasobu nieruchomości**, należą nieruchomości, które stanowią przedmiot własności gminy i nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste, oraz nieruchomości będące przedmiotem użytkowania wieczystego gminy. Wg danych z operatu ewidencji gruntów ogólna powierzchnia gruntów tworzących gminny zasób nieruchomości wynosi 473 ha, w tym:

1. 19 ha – oddane w najem,
2. 101 ha – oddane w dzierżawę,
3. 8,5 ha – oddane w użyczenie,
4. 40,5 ha - oddane w trwały zarząd (w tym dla MPGKiM oraz szkół),
5. 9 ha – gospodarz MPGKiM,
6. 167 ha - drogi miejskie,
7. 128 ha pozostałe, w tym nierozdysponowane, przeznaczone w planie pod drogi oraz przeznaczone do sprzedaży.

Ponadto Miasto Łomża jest właścicielem nieruchomości gruntowych o pow. 146 ha, które zostały oddane w użytkowanie wieczyste, w tym: 951 nieruchomości osobom fizycznym, 331 nieruchomości osobom prawnym i 541 nieruchomości spółdzielniom mieszkaniowym.

Gospodarując gminnym zasobem nieruchomości w latach 2010 – 2014 dokonano:

- gminny zasób nieruchomości został powiększony o tereny nabyte pod drogi publiczne - 23 ha, tereny inwestycyjne - 7 ha,
- zrealizowano plany miejscowe na terenach o rozdrobnionej strukturze powierzchniowej poprzez przeprowadzenie scaleń i podziałów nieruchomości położonych w obrębie ulic: Zawadzka – Sz. Zambrowska – Ks. Anny oraz Sikorskiego – Żabia. Regulacją objęto tereny o powierzchni około 30 ha. Umożliwiono zagospodarowanie nowych terenów inwestycyjnych o pow. 12,5 ha i terenów mieszkaniowych - 9,5 ha,
- przekształcono prawo użytkowania wieczystego w prawo własności dla 75 nieruchomości,
- sprzedano prawo własności 93 lokali komunalnych ich dotychczasowym najemcom uzyskując dochód 2.990.499 zł,
- sprzedano 78 działek miejskich o pow. 10,9231 ha (prawo własności oraz prawo użytkowania wieczystego) uzyskując dochód na kwotę 9.950.871 zł.

Prezydent Miasta Łomża gospodaruje również zasobem nieruchomości Skarbu Państwa (94 ha) i zasobem nieruchomości Miasta Łomża na prawach Powiatu (83 ha).

W ramach gospodarowania w/w zasobami nieruchomości w latach 2010 – 2014 uzyskano dochód z najmów i dzierżaw oraz opłat lokalnych na kwotę odpowiednio: Skarbu Państwa - 7 378 697 zł, miasta na prawach powiatu – 2.317.656 zł, Miasta Łomża – 25 318 093 zł. Dochód przekazany do budżetu Państwa wynosi 7 343 123 zł.

5. Oświata i wychowanie

Tabela 5.1. Wykaz projektów oświatowych, dla których pozyskano środki unijne w latach 2010-2014

Lp.	Tytuł projektu, jednostka realizująca	Nazwa programu	Wartość całkowita projektu (w zł)	Wartość dofinansowania (w zł)	Okres realizacji	Krótki opis
1	"Przedszkole bliżej rodziny", Publiczne Przedszkole Nr 14	POKL	208 196	202 196	09.2010 - 07.2011	Wsparciem objęto 25 dzieci. Cel projektu - zwiększenie dostępności do wychowania przedszkolnego dzieci w wieku 5 lat oraz podniesienie świadomości 25 rodziców w zakresie znaczenia wychowania przedszkolnego poprzez cykliczne szkolenia.
2	"Świat w twoich rękach", Szkoła Podstawowa Nr 5	POKL	118 120	118 120	09.2010 - 06.2011	Wsparciem objęto 42 uczniów. Cel projektu - podwyższenie wyników nauczania o utrudnionym dostępie do edukacji z przyczyn społecznych i zdrowotnych poprzez rozszerzenie oferty edukacyjnej szkoły.
3	"Mądra Główka", Szkoła Podstawowa Nr 9	POKL	116 694	116 694	09.2010 - 06.2011	Wsparciem objęto 80 uczniów. Cel projektu - poprawa wyników nauczania w zakresie kompetencji kluczowych uczniów klas I - IV poprzez rozszerzenie oferty edukacyjnej szkoły.
4	"Sięgnij po swoją szansę", Zespół Szkół Drzewnych i Gimnazjalnych	POKL	135 162	135 162	09.2010 - 07.2011	Wsparciem objęto 60 uczniów. Cel projektu - wzrost wiedzy i umiejętności kluczowych określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego w gimnazjum poprzez dodatkowe zajęcia edukacyjne.

5	"Kształcenie kompetencji kluczowych szansą na lepszy start", Zespół Szkół Mechanicznych i Ogólnokształcących Nr 5	POKL	193 003	193 003	09.2010 - 07.2011	Wsparciem objęto 60 uczniów. Cel projektu - wzrost wiedzy i umiejętności kluczowych określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego w gimnazjum poprzez dodatkowe zajęcia edukacyjne.
6	"Umiejętności praktyczne szansą na rynku pracy", Zespół Szkół Mechanicznych i Ogólnokształcących Nr 5	POKL	189 033	160 715	10.2010 - 09.2011	Wsparciem objęto 60 uczniów. Cel projektu - wzrost wiedzy i umiejętności posługiwania się nowoczesnymi rozwiązaniami technicznymi w zakresie technologii drewna i geodezji, w tym programów komputerowych autoCad.
7	"Zielone Miasto", Zespół Szkół Weterynaryjnych i Ogólnokształcących Nr 7	POKL	195 360	167 041	09.2010 - 01.2012	Wsparciem objęto 24 uczniów. Cel projektu - poprawa jakości i atrakcyjności kształcenia na kierunku technik architektury krajobrazu poprzez prowadzenie różnorodnych form zajęć pozalekcyjnych.
8	„Agrobiznes zawodem przyszłości”, Weterynaryjnych i Ogólnokształcących Nr 7	POKL	133 131	113 146	10.2011 - 06.2012	Wsparciem objęto 20 uczniów. Cel projektu - poprawa jakości i atrakcyjności kształcenia na kierunku technik agrobiznesu poprzez prowadzenie różnorodnych form zajęć pozalekcyjnych.
9	"Nowe umiejętności szansą na lepszą pracę", Zespół Szkół Mechanicznych i Ogólnokształcących Nr 5	POKL	477 677	445 454	11.2011 - 11.2012	Wsparciem objęto 101 uczniów. Cel projektu - wzrost poziomu wiedzy i umiejętności praktycznych oraz zwiększenie ich atrakcyjności na rynku pracy po ukończeniu

						szkoły poprzez prowadzenie różnorodnych form zajęć pozalekcyjnych.
10	"Adaptacja i wyposażenie pracowni specjalistycznych dla szkolnictwa zawodowego w ZSMiO Nr 5 w Łomży", Zespół Szkół Mechanicznych i Ogólnokształcących Nr 5	RPOWP	246 530	144 715	04.2010 - 10.2012	Przedmiotem projektu było wyposażenie pracowni zawodowych w nowoczesne pomoce dydaktyczne poprzez zakup pomocy do pracowni mechatroniki, hotelarskiej, toczenia i frezowania z wykorzystaniem CNC, elektrotechniki, elektroniki i diagnostyki samochodowej.
11	"Praktyczne umiejętności źródłem sukcesu zawodowego", Zespół Szkół Drzewnych i Gimnazjalnych	POKL	358 198	339 283	01.2012 - 10.2013	Wsparciem objęto 80 uczniów. Cel projektu - podniesienie wiedzy i doskonalenie umiejętności poruszania się na rynku pracy poprzez prowadzenie różnorodnych form zajęć pozalekcyjnych.
12	"Bezpieczna żywność od pola do stołu", Zespół Szkół Weterynaryjnych i Ogólnokształcących Nr 7	POKL	1 209 638	1 209 638	09.2012 - 07.2014	Wsparciem objęto 136 uczniów. Cel projektu - poprawa jakości i atrakcyjności kształcenia na kierunku technologii żywności poprzez prowadzenie różnorodnych form zajęć pozalekcyjnych.
13	„Rozwijamy umiejętności uczniów klas I - III”, Urząd Miejski	POKL	529 797	529 797	06.2012 - 08.2013	Wsparciem objęto 738 uczniów. Cel projektu - wsparcie uczniów klas I-III z sześciu szkół podstawowych odpowiednio do zdiagnozowanych potrzeb edukacyjnych uczniów oraz ich możliwości rozwojowych poprzez przeprowadzenie

						różnorodnych form zajęć pozalekcyjnych.
14	"Technik geodeta twój wymarzony zawód", Zespół Szkół Drzewnych i Gimnazjalnych	POKL	1 874 559	1 874 559	02.2013 - 08.2014	Wsparciem objęto 68 uczniów. Cel projektu - poprawa jakości i atrakcyjności kształcenia na kierunku geodezja poprzez prowadzenie różnorodnych form zajęć pozalekcyjnych, praktyki w terenie i u pracodawców.
15	"Zmodernizowane doskonalenie nauczycieli szansą na lepszą jakość edukacji w powiecie m. Łomża", Łomżyńskie Centrum Rozwoju Edukacji	POKL	1 279 850	1 279 850	08.2013 - 07.2015	Wsparciem objęto 486 uczestników (nauczycieli). Cel projektu - podniesienie jakości funkcjonowania systemu doskonalenia 486 nauczycieli w 9 przedszkolach i 15 szkołach poprzez stworzenie systemu wspomagania spójnego z rozwojem szkół i przedszkoli w obszarach wymagających szczególnego wsparcia.
16	"Wszyscy mamy równe szanse", Szkoła Podstawowa Nr 4	POKL	72 074	72 074	09.2013 - 07.2014	Wsparciem objęto 86 uczniów. Cel projektu - wsparcie uczniów klas I-III w SP nr 4 odpowiednio do zdiagnozowanych potrzeb edukacyjnych uczniów oraz ich możliwości rozwojowych poprzez przeprowadzenie różnorodnych form zajęć pozalekcyjnych.
17	"Übung macht den Meister - Ćwiczenie czyni mistrza", Zespół Szkół Weterynaryjnych i Ogólnokształcących Nr 7	Leonardo da Vinci	200 043	200 043	10.2013 - 10.2014	Organizacja praktyk zawodowych w Niemczech w zawodach: technik architektury krajobrazu, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik agrobiznesu

18	"Zdobynamy doświadczenie zawodowe poprzez praktykę", Zespół Szkół Mechanicznych i Ogólnokształcących Nr 5	Leonardo da Vinci	311 653	311 653	01.2013 - 09.2013	Organizacja praktyk samochodowych w Szwecji
19	"Praktyka zagraniczna szansą dla regionu", Zespół Szkół Mechanicznych i Ogólnokształcących Nr 5	Leonardo da Vinci	357 315	357 315	01.2014 - 09.2014	Organizacja praktyk zagranicznych (w Hiszpanii 20 uczniów odbyło praktyki: hotelarskie, informatyczne, teleinformatyczne i mechaniczne, w Wielkiej Brytanii 10 uczniów odbyło praktyki: informatyczne, teleinformatyczne i mechaniczne)
20	"Dieta dla Zielonej Planety", Urząd Miejski w Łomży	URBACT II EWT	40200 euro	40201 euro	12.2013 - 03.2015	Prowadzenie działań mających na celu wprowadzenie produktów ekologicznych na rynek naszego miasta, do stołówek szkolnych i przedszkolnych, popularyzacja zdrowych nawyków żywieniowych (poprzez konferencje i spotkania międzynarodowe, wydanie książki kucharskiej).
	Razem w PLN		8 206 033	7 970 458		
	Razem w Euro		40 200	40 200		

Źródło: Wydział Oświaty UM.

Tabela 5.2. Wykaz prac remontowych wykonanych w placówkach oświatowych miasta Łomża w roku 2011

Lp.	Nazwa szkoły	Wykonane remonty
1	Szkoła Podstawowa Nr 4	adaptacja pomieszczenia na świetlicę 6-latków
2	Szkoła Podstawowa Nr 7	malowanie łącznika do sali gimnastycznej
3	Szkoła Podstawowa Nr 10	remont korytarza II piętro seg. C i klasy 221, remont korytarzy i sal lekcyjnych
4	Publiczne Gimnazjum Nr 8	remont szatni
5	Zespół Szkół Specjalnych	remont pomieszczeń w piwnicy, remont pomieszczeń dydaktycznych
6	Zespół Szkół Ekonomicznych i Ogólnokształcących Nr 6	naprawa posadzki w bibliotece, naprawa dachu na łączniku oraz montaż parapetów w sali gimnastycznej
7	Zespół Szkół Drzewnych i Gimnazjalnych	wymiana okien w 5 łazienkach
8	Zespół Szkół Mechanicznych i Ogólnokształcących nr 5	wymiana częściowa okien w 6 salach lekcyjnych
9	Bursa Szkolna Nr 2	remont holu głównego: malowanie ścian, wstawienie dodatkowych drzwi – wydzielenie wiatrołapu
10	Przedszkole Publiczne Nr 2	remont dachu, malowanie ścian
11	Przedszkole Publiczne Nr 4	naprawa dachu i położenie trelinki – wejście na teren przedszkola od strony ul. Spółdzielczej
12	Przedszkole Publiczne Nr 5	remont korytarza na parterze

Źródło: Wydział Oświaty UM.

Tabela 5.3. Wykaz prac remontowych wykonanych w placówkach oświatowych miasta Łomża w roku 2012

Lp.	Nazwa szkoły	Wykonane remonty
1	Publiczne Gimnazjum Nr 8	remont korytarzy, wymiana stolarki drzwiowej
2	Zespół Szkół Ekonomicznych i Ogólnokształcących Nr 6	remont sali rekreacyjnej wraz z siłownią, wymiana lamp i wykładziny
3	Zespół Szkół Mechanicznych i Ogólnokształcących nr 5	wymiana stolarki PCV
4	Bursa Szkolna Nr 2	budowa śmietnika
5	Bursa Szkolna Nr 2, Zespół Szkół Weterynaryjnych i Ogólnokształcących Nr 7	rozbiórka budynków gospodarczych na granicy placówek

Źródło: Wydział Oświaty UM.

Tabela 5.4. Wykaz prac remontowych wykonanych w placówkach oświatowych miasta Łomża w roku 2013

Lp.	Nazwa szkoły	Wykonane remonty
1	Gimnazjum Publiczne Nr 1	remont łazienki - wymiana instalacji kanalizacyjnej, wymiana okładzin ściennych i podłogi, wymiana instalacji oświetleniowej
2	Zespół szkół Ekonomicznych i Ogólnokształcących Nr 6	wymiana daszka nad wejściem, wymiana nawierzchni schodów i dojścia do wejścia głównego
3	Zespół Szkół Mechanicznych i Ogólnokształcących Nr 5	malowanie ścian i sufitu sal gimnastycznych

Źródło: Wydział Oświaty UM.

Tabela 5.5. Wykaz prac remontowych wykonanych w placówkach oświatowych miasta Łomża w roku 2014

Lp.	Nazwa szkoły	Wykonane remonty
1	Szkoła Podstawowa Nr 7	dostosowanie pomieszczenia w piwnicy na szatnię, wykonanie tynków sufitu, malowanie ścian i sufitu, wykonanie oświetlenia i instalacji co.
2	Szkoła Podstawowa Nr 7	remont sali lekcyjnej, wymiana posadzki z izolacją, malowanie sali
3	Szkoła Podstawowa Nr 7	remont łazienki dla personelu, wymiana okładzin ściennych i posadzki, wymiana urządzeń sanitarnych
4	Szkoła Podstawowa Nr 9	malowanie sal lekcyjnych przy hali sportowej, likwidacja pęknięć ścian i malowanie ścian
5	Bursa Szkolna Nr 1	remont łazienki
6	Przedszkole Publiczne Nr 2	malowanie ścian i sufitów w pomieszczeniach kuchni i administracyjnych
7	Zespół Szkół Mechanicznych i Ogólnokształcących Nr 5	wymiana 8 szt. okien w salach lekcyjnych

Źródło: Wydział Oświaty UM.

Tabela 5.6. Wykaz prac inwestycyjnych prowadzonych w placówkach oświatowych miasta Łomża w roku 2011

Lp.	Nazwa szkoły	Wykonane inwestycje
1	Szkoła Podstawowa Nr 2	wykonanie placu zabaw Radosna Szkoła
2	Szkoła Podstawowa Nr 2	modernizacja dachu
3	Szkoła Podstawowa Nr 4	wykonanie placu zabaw Radosna Szkoła
4	Szkoła Podstawowa Nr 4	modernizacja wejścia głównego do budynku
5	Szkoła Podstawowa Nr 5	wykonanie placu zabaw Radosna Szkoła
6	Szkoła Podstawowa Nr 5	modernizacja instalacji elektrycznej
7	Szkoła Podstawowa Nr 7	wykonanie placu zabaw Radosna Szkoła
8	Szkoła Podstawowa Nr 7	modernizacja dachu
9	Szkoła Podstawowa Nr 9 i Publiczne Gimnazjum Nr 8	termomodernizacja budynku
10	Szkoła Podstawowa Nr 9	przygotowanie terenu i ustawienie garażu na sprzęt do zeskoku skoczni wzwyż
11	Szkoła Podstawowa Nr 10	wykonanie dużego placu zabaw w ramach programu Radosna Szkoła
12	Zespół Szkół Drzewnych i Gimnazjalnych	wykonanie schodów zewnętrznych na plac apelowy
13	Przedszkole Publiczne Nr 1	modernizacja placów zabaw
14	Przedszkole Publiczne Nr 1	modernizacja placów zabaw
15	Przedszkole Publiczne Nr 2	modernizacja placów zabaw
16	Przedszkole Publiczne Nr 4	modernizacja placów zabaw
17	Przedszkole Publiczne Nr 5	modernizacja placów zabaw
18	Przedszkole Publiczne Nr 8	modernizacja placów zabaw

Lp.	Nazwa szkoły	Wykonane inwestycje
19	Przedszkole Publiczne Nr 9	modernizacja placów zabaw
20	Przedszkole Publiczne Nr 10	modernizacja placów zabaw
21	Przedszkole Publiczne Nr 14	modernizacja placów zabaw
22	Przedszkole Publiczne Nr 15	modernizacja placów zabaw
23	Zespół Szkół Ogólnokształcących	wymiana stolarki okiennej w dwóch etapach
24	II Liceum Ogólnokształcące	usunięcie pęknięć ścian, wykonanie konstrukcji wzmacniającej, wymiana pokrycia dachu i folii dachowej, wymiana obróbek blacharskich nad aulą
25	Zespół Szkół Ekonomicznych i Ogólnokształcących Nr 6	modernizacja instalacji wody zimnej i wykonanie instalacji wody ciepłej, remont łazienek

Źródło: Wydział Oświaty UM.

Tabela 5.7. Wykaz prac inwestycyjnych prowadzonych w placówkach oświatowych miasta Łomża w roku 2012

Lp.	Nazwa szkoły	Wykonane inwestycje
1	Szkoła Podstawowa Nr 4	budowa parkingu, ogrodzenie od strony ulicy i kanalizacja deszczowa
2	Szkoła Podstawowa Nr 5	modernizacja instalacji elektrycznej, wymiana okablowania i oświetlenia
3	Zespół Szkół Mechanicznych i Ogólnokształcących Nr 5	adaptacja pomieszczeń na pracownie specjalistyczne
4	Zespół Szkół Ogólnokształcących	remont auli szkolnej, naprawa sufitu, malowanie sali, wymiana oświetlenia, montaż kotar i sprzętu audiowizualnego
5	Zespół Szkół Ekonomicznych i Ogólnokształcących Nr 6.	wymiana instalacji kanalizacyjnej zewnętrznej, wymiana nawierzchni placu
6	II Liceum Ogólnokształcące	wymiana pokrycia dachu z obróbkami, wymiana folii dachowej II etap
7	Bursa Szkolna Nr 1	termomodernizacja budynku i remont kuchni
8	Bursa Szkolna Nr 3	modernizacja trzech łazienek, wymiana okładzin ściennych, posadzki, malowanie ścian i sufitu, wykonanie nowych kabin sanitarnych

Źródło: Wydział Oświaty UM.

Tabela 5.8. Wykaz prac inwestycyjnych prowadzonych w placówkach oświatowych miasta Łomża w roku 2013

Lp.	Nazwa szkoły	Wykonane inwestycje
1	Szkoła Podstawowa Nr 10	wykonanie nowych posadzek i malowanie ścian i sufitów w korytarzu i sekretariacie, remont łazienki seg. A parter
2	Szkoła Podstawowa i Gimnazjum Publiczne Nr 2	termomodernizacja budynku
3	Zespół Szkół Specjalnych Nr 8	likwidacja barier architektonicznych - remont łazienki i szatni
4	Przedszkole Publiczne Nr 2	wykonanie nowej instalacji odgromowej i wymiana części posadzek w salach

Lp.	Nazwa szkoły	Wykonane inwestycje
5	Przedszkole Publiczne Nr 5	wykonanie podziału sali ścianką przesuwaną i remont sal
6	Przedszkole Publiczne Nr 9	wykonanie utwardzenia wjazdu i wymiana części ogrodzenia z nową bramą
7	Przedszkole Publiczne Nr 14	wykonano wymianę płytek chodnikowych na kostkę betonową przed wejściem budynku, zamontowano platformę schodową w ramach programu przedszkole przyjazne dzieciom niepełnosprawnym
8	Przedszkole Publiczne Nr 15	modernizacja pokrycia dachu i obróbek blacharskich
9	Gimnazjum Publiczne Nr 1	wymiana posadzek w łączniku prowadzącym do sal gimnastycznych, malowanie ścian i sufitu, wymiana grzejników, wymiana drzwi w łączniku
10	III Liceum Ogólnokształcące	wymiana instalacji wodno-kanalizacyjnej, remont łazienek – wymiana okładzin ściennych i podłóg, wymiana urządzeń sanitarnych i drzwi
11	II Liceum Ogólnokształcące	wymiana pokrycia dachu i nowej folii dachowej, wymiana obróbek blacharskich, naprawa gzymsu część III
12	Zespół Szkół Weterynaryjnych i Ogólnokształcących Nr 7	modernizacja sali gimnastycznej, wymiana kształtek szklanych na okna z poliwęglanu, ocieplenie i nowe pokrycie dachu, izolacja ścian fundamentowych, częściowe ocieplenie ścian zewnętrznych
13	Bursa Szkolna Nr 1	wykonanie utwardzenia dojeżdż i parkingu przy budynku szkoły, wykonanie nowego budynku na odpady stałe

Źródło: Wydział Oświaty UM.

Tabela 5.9. Wykaz prac inwestycyjnych prowadzonych w placówkach oświatowych miasta Łomża w roku 2014

Lp.	Nazwa szkoły	Inwestycje
1	Szkoła Podstawowa Nr 2	połączenie dwóch sal lekcyjnych w dużą salę do uroczystości szkolnych i zajęć wf-u
2	Szkoła Podstawowa Nr 2	wymiana pokrycia dachu budynku szkoły
3	Szkoła Podstawowa Nr 4	modernizacja korytarza I-go piętra szkoły.
4	Szkoła Podstawowa Nr 5	wykonanie drogi dojazdowej do szkoły wraz z parkingiem

Źródło: Wydział Oświaty UM.

Tabela 5.10. Wydatki (razem z inwestycjami i z projektami unijnymi)

Dział	Wyszczególnienie	Wykonanie w zł			wg. planu
		2011	2012	2013	2014
801	Oświata i wychowanie	104 421 439	109 534 779	116 608 381	119 329 702
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	10 239 306	13 718 599	11 434 411	11 601 750
Razem:		114 660 745	123 253 378	128 042 792	130 931 452

Źródło: Wydział Oświaty UM.

Odznaczenia resortowe i państwowe oraz nagrody

Prezydent Miasta w latach 2011 - 2014 wystąpił z wnioskami dla dyrektorów szkół i placówek oświatowych o odznaczenia resortowe i państwowe, o nagrody Kuratora Oświaty i Ministra Edukacji Narodowej oraz Profesora Oświaty.

Odznaczenia resortowe - Medal Komisji Edukacji Narodowej otrzymało 10 dyrektorów.

Odznaczenia państwowe – Medal za Długoletnią Służbę otrzymało 10 dyrektorów.

Nagrodę Podlaskiego Kuratora Oświaty otrzymało 7 dyrektorów.

Nagrodę Ministra Edukacji Narodowej otrzymało 3 dyrektorów.

Dwóch dyrektorów otrzymało od Ministra Edukacji Narodowej tytuł honorowego Profesora Oświaty.

Tabela 5.11. Wykorzystanie środków przeznaczonych na stypendia i zasiłki szkolne

	ROK 2011	ROK 2012	ROK 2013	ROK 2014 I-półrocze
Wkład miasta 20%	176 153	214 642	240 410	148 468
Kwota dotacji celowej z budżetu państwa	806 735	858 568	961 640	593 872
Razem	982 888	1 073 210	1 202 050	742 340
Liczba uczniów, którzy otrzymali stypendia szkolne	1572	1686	1927	995
Liczba uczniów, którzy otrzymali zasiłki szkolne	30	11	28	4
Razem	1602	1697	1955	999

Źródło: Wydział Oświaty UM.

Tabela 5.12. Stypendia Prezydenta Miasta Łomża za szczególne osiągnięcia naukowe i sportowe

Lp.	Rok	Ogółem	naukowe	sportowe	Kwota
1.	2011	77	63	14	94 200
2.	2012	87	70	17	104 700
3.	2013	87	73	14	107 800
4.	2014	103	88	15	118 700
Razem		354	294	60	425 400

Źródło: Wydział Oświaty UM.

Wprowadzone udogodnienia dla mieszkańców:

1. Nabór elektroniczny do przedszkoli, szkół podstawowych, publicznych gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych.
2. Od 1 września 2014 r. zostały utworzone 2 miejskie żłobki.

Zadania nowe realizowane przez Zespół Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego w Łomży:

- zgodnie z założeniami reformy oświatowej w 2012 r. CKU wprowadziło do swojej oferty edukacyjnej nową formę kształcenia jaką są Kwalifikacyjne Kursy Zawodowe, które są realizowane od 2013 roku dla zawodów:
  - mechanik pojazdów samochodowych,
  - monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych,
  - elektromechanik pojazdów samochodowych,
  - elektryk (instalacje elektryczne),

Placówka przygotowana jest do realizacji również takich kursów jak:

- elektryk (maszyny elektryczne),
- stolarz,
- sprzedawca.

W 2012 roku utworzone zostało **Łomżyńskie Centrum Rozwoju Edukacji** (ŁCRE). W skład Centrum wchodzi: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 2 oraz Samorządowy Ośrodek Doradztwa Metodycznego i Doskonalenia Nauczycieli. Nową formą działalności ŁCRE jest praca grupy doradców edukacyjno-zawodowych zatrudnionych od 1 września 2012 r. Stanowią oni wsparcie dla szkół w zakresie trzech grup odbiorców: uczniów, rodziców oraz nauczycieli. Ponadto od sierpnia 2013 r. do lipca 2015 r. ŁCRE realizuje Projekt „Zmodernizowane doskonalenie nauczycieli szansą na lepszą jakość edukacji w powiecie m. Łomża” w ramach PO Kapitał Ludzki.

Poradnia Psychologiczno-pedagogiczna funkcjonująca w ramach ŁCRE zrealizowała m.in. poniższe działania: warsztaty rozwoju osobowości, badania wybranych zdolności specjalnych - wsparcie w rozwoju ucznia zdolnego, nauka praktycznych ćwiczeń z dzieckiem, spotkania z rodzicami, terapia pedagogiczna, psychologiczna i logopedyczna, oraz udział w Podlaskich Dniach Rodziny.

6. Łomża miastem bezpiecznym

6.1. Monitoring wizyjny w mieście

Obecnie system monitoringu miejskiego składa się z:

1. Centrum Nadzoru zlokalizowanego w Komendzie Miejskiej Policji - 5 stanowisk komputerowych,
2. Punktów Nadzoru - 7 sztuk,
3. Punktów kamerowych pracujących w systemie Sony RealShot Manager (kamery obrotowe) – 5 szt.,
4. Punktów kamerowych pracujących w systemie Seetec (kamery obrotowe) – 10 szt.

Wszystkie kamery obrotowe są sterowane zdalnie przez Centrum Nadzoru. Ostatnio instalowane kamery mają najlepsze dostępne parametry. Są to kamery kolorowe, obrotowe IP firmy SONY i SANYO. Urząd Miejski ponosi koszty utrzymania monitoringu (w tym płace czterech pracowników obsługujących Centrum Nadzoru) oraz jego rozbudowy.

System monitoringu jest systematycznie modernizowany i rozbudowywany. W latach 2011 – 2014 wykonano:

1. Wymianę elementów sieci radiowej:
  - a) stacji bazowej z instalacją zasilającą w KM Policji,
  - b) stacji klienckich z instalacjami zasilającymi na słupach przy skrzyżowaniu ulic Al. Legionów - Polowa i Wojska Polskiego – Sikorskiego.
2. Wymianę konstrukcji wsporczych, obudów kamer i instalacji zasilającej dwóch punktów kamerowych.
3. Uruchomienie i konfigurację nowego systemu, ustawienie parametrów zapisu, torów obserwacji kamer, zsynchronizowanie systemu z systemem RealShot Manager Sony ze szczególnym uwzględnieniem adresacji.
4. Zakup oprogramowania SeeTec z licencją na 5 kamer IP.
5. Zakup dla punktów kamerowych: głowic szybkoobrotowych VCC-HD5600, obudów, wsporników, adapterów słupowych.
6. Zakup elementów sieci radiowej: stacji Rocket M5, anten RocketDish z osprzętem.
7. Wykonano nową sieć radiową ze stacją bazową na ul. Żeromskiego 1A i most radiowy z osiedla „Południe” do Centrum Nadzoru Monitoringu w KMP. W efekcie zdecydowanie odciążono znacznie wyeksploatowaną, dziewięcioletnią sieć tsunami opartą na przekąźniku zainstalowanym na kominie MPEC oraz most radiowy relacji komin MPEC – CN w KMP, które są co raz bardziej zakłócone a parametry jej przesyłu uniemożliwiają zastosowanie kamer o wyższych rozdzielczościach (megapikselowych).
8. Wybudowano dookólną stację bazową w lokalizacji Żeromskiego 1A.
9. Wybudowano stację radiową i punkt kamerowy z kamerą 2MPix na terenie obiektu rekreacyjnego „Skatepark” przy ul. Ks. Anny w okolicy Szkoły Podstawowej nr 9, przez co poprawiono zasięg działania monitoringu i jakość pozyskiwanych obrazów.
10. Wymieniono siedem stacji radiowych działających dotychczas w sieci opartej na przekąźniku na kominie MPEC o lokalizacjach:
  - Legionów/Sikorskiego, Piłsudskiego/Zawadzka, Wojska Polskiego/Poznańska - przesyłające obrazy z kamer IP Sony;

- Konstytucji 3 Maja 4, Wyszyńskiego 6, Ks. Janusza 23, Ks. Anny 5, Mazowiecka 2 – przesyłające obrazy z systemów VINCI2.

Przełączono je do nowej stacji bazowej o lokalizacji Żeromskiego 1A.

11. Wybudowano nowy most radiowy o relacji Żeromskiego 1A – Centrum Nadzoru Monitoringu w KMP łączący sieć Żeromskiego 1A z CN w KMP.
12. Poprawiono parametry przesyłu i obrazów stacji pozostających w sieci opartej o przekaźnik na kominie MPEC w efekcie jej odciążenia.
13. Zabezpieczono antenę rezerwową dla sieci Żeromskiego.
14. Poprawiono efektywności działania obsługi monitoringu dzięki zakupowi i zainstalowaniu w CN drugiego pulpitu sterującego do kamer obrotowych.

6.2. Działalność służb publicznych

Główne zadania realizowane przez Straż Miejską:

- Współpraca z KM Policji i wspólna organizacja przedsięwzięć w ramach „Programu ograniczenia przestępczości i aspołecznych zachowań w małych i średnich miastach”. Prowadzenie działań profilaktyczno-represyjnych i edukacyjnych poprzez wspieranie akcji na rzecz bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, ograniczanie patologii związanej z alkoholem w miejscach publicznych oraz eliminowanie przypadków zachowań zagrażających bezpieczeństwu publicznemu.
- Wspieranie działań w porozumieniu z Wydziałem Ruchu Drogowego KMP w Łomży w zakresie poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Poprzez udział w akcjach i działaniach bieżących, wdrażano profilaktykę właściwych zachowań na organizowanych w mieście imprezach masowych, jak również w miejscach wypoczynku i rekreacji mieszkańców miasta.

7. Łomża centrum kultury

Miasto Łomża jest jednym z niewielu (jeśli nie jedynym) samorządów tej wielkości w Polsce, które jest organizatorem pięciu profesjonalnych instytucji kultury:

1. Teatru Lalki i Aktora,
2. Miejskiego Domu Kultury - Domu Środowisk Twórczych,
3. Miejskiej Biblioteki Publicznej ,
4. Muzeum Północno-Mazowieckiego (wraz z Galerią Sztuki Współczesnej i Skansenem Kurpiowskim w Nowogrodzie),
5. Filharmonii Kameralnej im. Witolda Lutosławskiego.

Utrzymanie tych instytucji na wysokim poziomie z bogatą ofertą kulturalną i edukacją artystyczną to duże wyzwanie dla samorządu. Należy dodać, że Miasto wspiera również zadania w sferze kultury realizowane przez stowarzyszenia, placówki oświatowe i Regionalny Ośrodek Kultury.

Tabela 7.1. Wydatki na kulturę w ramach dotacji

Rok	Instytucje kultury razem (MDK-DŚT, Teatr Lalki i Aktora, Filharmonia Kameralna, Muzeum Północno-Mazowieckie, Miejska Biblioteka Publiczna)	Pozostała działalność (w tym konkursy ofert dla NGO)	Razem w mln. zł	Liczba podmiotów
2011	6 757 200	77 542	6,8	24
2012	7 270 334	100 423	7,4	25
2013	7 171 641	111 700	7,3	26
2014	7 645 886	94 792	7,7	20

Źródło: Wydział Kultury Promocji i Sportu UM Łomża

7.1. Wydarzenia i inicjatywy kulturalne

Ważniejsze wydarzenia cykliczne kulturalne, realizowane w latach 2011-2014, wspierane z budżetu Miasta:

1. Koncert „Jak w niebie wesoło” w Kościele O.O. Kapucynów,
2. Ogólnopolski Konkurs Poetycki im. Jana Kulki,
3. Ogólnopolski Turniej Tańca Towarzyskiego o Puchar Prezydenta Miasta Łomży,
4. Dni Łomży,
5. Międzynarodowy Festiwal Teatralny WALIZKA, (TliA),
6. Przyjaciele Pani Hani - koncert poświęcony Hance Bielickiej,
7. Festyn na Jana – impreza plenerowa nad Narwią (Fundacja „Czas Lokalny”),
8. Koncert Galowy Filharmonii Kameralnej im. W. Lutosławskiego z okazji Dni Łomży
9. Czerwcowy Konkurs Jednego Wiersza (MBP),
10. Międzynarodowy Festiwal Kameralistyki Sacrum et Musica,
11. Turniej Tańca Młodzieżowego „Wirująca Strefa”,

12. Muzyczne Zaduszki,
13. Gala wręczenia Nagród Prezydenta Miasta Łomży za szczególne dokonania w dziedzinie kultury,
14. Konfrontacje Teatrów Młodzieżowych,
15. Konkurs o Nagrodę i Medal Zygmunta Glogera i Sesja Glogerowska.

A także: wystawy w Galerii Sztuki Współczesnej, Muzeum Północno- Mazowieckim, Galerii pod Arkadami, Skansenie Kurpiowskim w Nowogrodzie, Koncerty Filharmonii Kameralnej, premiery i spektakle Teatru Lalki i Aktora, liczne imprezy organizowane przez MDK-DŚT oraz Miejską Bibliotekę Publiczną.

Ważne inicjatywy i wydarzenia:

- Odrestaurowanie wraz z Towarzystwem Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej kaplicy żeliwnej na komunalnej części zespołu cmentarzy wyznaniowych przy ul. M. Kopernika w Łomży (2014 r.),
- Łomżyńska Wieczerza Wigilijna (od 2010 r.),
- Łomżyńskie Jarmarki Rozmaitości (od 2013 r.).
- Przygotowania do obchodów 600-lecia Łomży, tworzenie przyjaznego wizerunku Łomży jako miasta z bogatą historią i sławnymi ludźmi, ale też miasta nowoczesnego, przyjaznego mieszkańcom.

Przyznane wyróżnienia i nagrody:

Na wniosek Prezydenta Miasta Nagrody okolicznościowe Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego otrzymali: Jarosław Antoniuk (Teatr Lalki i Aktora, 2012 rok) i Katarzyna Szmitko (Zespół muzyki dawnej Voci Unite, 2014 rok).

7.2. Dbamy o zabytki

Tabela 7.2. Wydatki Miasta na ochronę zabytków w ramach dotacji

Lp.	Rok	Kwota dotacji w tys. zł	Liczba podmiotów
1	2011	250,0	3
2	2012	266,9	3
3	2013	194,0	7
4	2014	90,0	8

Źródło: Wydział Kultury Promocji i Sportu UM Łomża

Dofinansowanie prac konserwatorskich i robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, położonych na terenie miasta, odbywa się zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej Nr 187/XXIII/12. W latach 2011-2014 przyznano między innymi poniższe dotacje:

- Parafia Rzymskokatolicka Św. Michała Archanioła – prace remontowo-konserwatorskie świątyni;
- Opactwo Mniszek Benedyktyn – wymiana drzwi zewnętrznych od strony wirydarza i ekspertyza mykologiczno-budowlana;

- Okręgowa Komisja Egzaminacyjna – prace remontowo-adaptacyjne budynku po byłym Zespole Szkół Drzewnych;
- Diecezja Łomżyńska – wykonanie projektu budowlanego wieży dachowej – Pałac Biskupi;
- Katolicka Bursa Szkolna dla Młodzieży Męskiej – remont dachu;
- Kościół Rektoralny pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny – remont elewacji i malowanie wnętrza kościoła;
- prace remontowo-budowlane kamienicy z początku XX wieku, przy ul. W. Polskiego;
- prace remontowo-adaptacyjne domu przy Starym Rynku;
- zakup i wymiana stolarki okiennej w dawnym Szpitalu Wojskowym przy ul. Polowej.

7.3. Promocja Miasta

Wydatki poniesione na promocję miasta:

2011 r. – 636 105 zł.

2012 r. – 655 000 zł.

2013 r. – 491 800 zł.

2014 r. - wykonanie na 30.09.2014 r. – 278 301 zł, plan – 353 475 zł.

Liczba imprez organizowanych lub współorganizowanych przez Miasto:

2011 r. – 53 imprezy

2012 r. – 48 imprez

2013 r. – 57 imprez

I półrocze 2014 r. – 21 imprez

Najważniejsze imprezy cykliczne współorganizowane przez Miasto:

1. FUNDACJA CZAS LOKALNY, LOT - współorganizacja „FESTYNU NA JANA”.
2. Współorganizacja Festynu Majowego.
3. ŁOMŻYŃSKI KLUB KARATE - współorganizacja XII Mistrzostw Polski Juniorów Młodszych Karate Kyokushin.
4. Organizacja „ZLOTU POJAZDÓW ZABYTKOWYCH”.
5. Współorganizacja MIKROLOTOWYCH MISTRZOSTW PODLASKIEGO.
6. Współorganizacja Konkursu im. JANA KULKI.
7. Współorganizacja „NOCY MUZEÓW”.
8. Współorganizacja Rajdu Starych Samochodów „Shaya Relly”.
9. Współorganizacja Spinningowych Mistrzostw o Puchar Portalu „Wędkarska Brać”.
10. Współorganizacja Międzynarodowych Turniejów Minikoszykówki Chłopców.
11. Współorganizacja Charytatywnych Bezalkoholowych Bali Karnawałowych.
12. ZWIĄZEK SYBIRAKÓW - współudział w organizacji uroczystości patriotyczno - religijnych – Ogólnopolska Sybiracka Pielgrzymka i Marsz Żywej Pamięci.
13. PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA INFORMATYKI I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W ŁOMŻY – współorganizacja „Juwenaliów”.
14. ŁOMŻYŃSKIE TOWARZYSTWO NAUKOWE IM. WAGÓW – współorganizacja ogólnokrajowych konferencji naukowych m.in. pt. Rody i Rodziny Mazowska i Podlasia.

15. MAX – BIKE I ŁOMŻYŃSCY MOTOCYKLIŚCI – współorganizacja imprezy pn. „Rozpoczęcie sezonu motocyklowego”.
16. PARAFIA RZYMSKOKATOLICKA PW. KRZYŻA ŚWIĘTEGO – współorganizacja Ogólnopolskich konkursów krasomówczych „Radość Spod Kapelusza”.
17. ODDZIAŁ STOWARZYSZENIE WSPÓLNOTA POLSKA – Polonijne Igrzyska Młodzieży Szkolnej.
18. REGIONALNY OŚRODEK KULTURY – współorganizacja Festiwalu Muzyczne Dni Drozdowo – Łomża.
19. Współorganizacja Festynów pn. „GOŚCINIEC ŁOMŻYŃSKI”, „SŁONECZNA ESTRADA”, „LATO OD CZEGO BY TU ZACZAĆ”.
20. Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej - współorganizacja zjazdów wychowanków TPZŁ.
21. Współorganizacja WIELKIEJ ORKIESTRY ŚWIĄTECZNEJ POMOCY - Sztab Łomża.
22. FILHARMONIA KAMERALNA IM. WITOLDA LUTOSŁAWSKIEGO – współorganizacja koncertów, w tym w ramach obchodów Święta 3 Maja, współfinansowanie wydania płyt.
23. Współorganizacja Międzynarodowych Festiwalu Teatralnych WALIZKA, współfinansowanie wyjazdów zagranicznych z promocją spektakli.
24. Udział Miasta w TARGACH TURYSTYCZNYCH
25. Ufundowanie nagród za najlepsze Prace Magisterskie dotyczące Ziemi Łomżyńskiej.
26. ROK – współorganizacja Ogólnopolskich Turniejów Tańca Towarzyskiego o Puchar Prezydenta Miasta.

Nowe inicjatywy finansowane lub współfinansowane przez Miasto:

1. Wydanie Przewodnika Rowerowego po Łomży.
2. BOXING PRODUCTION DAREK SNARSKI – współorganizacja Gali bokserskiej „Łomżyński wieczór boks z Tygrysem”.
3. Organizacja Nocnych Legalnych Wyścigów Samochodowych NIGHT POWER (od 2012r.).
4. Organizacja Konferencji i I Turnieju Miast na Szlaku Książąt Mazowieckich (2012r.); udział w kolejnych turniejach w miastach, które zdobywają tytuł Honorowej Stolicy Księstwa Mazowieckiego.
5. Współorganizacja Łomżyńskiej Gali Boks.
6. Współorganizacja „MIĘDZYNARODOWEGO WYŚCIGU KOLARSKIEGO DOKOŁA MAZOWSZA”.
7. Organizacja Łomżyńskiej Wieczery Wigilijnej (od 2012 r.).
8. Organizacja koncertu „Podróże z Edwardem Czernym” i uroczystej Sesji Rady Miejskiej poświęconej rocznicy nadania praw miejskich Łomży połączone z zaproszeniem delegacji zaprzyjaźnionych miast partnerskich.
9. Udział miasta w kampanii reklamowej o nazwie „Niceplace” – mini wizytówki dot. imprez, zabytków i ciekawych miejsc w Łomży i okolicach dostępne w hotelach, biurach podróży, punktach informacji turystycznej w regionie.
10. Odnowienie i przygotowanie nowych projektów na witacze na wjazdach do miasta,
11. Udział Miasta (pośredni) dzięki współpracy z Podlaską Regionalną Organizacją Turystyczną w Białymstoku w m.in. w targach: Wiedeń - Ferien Messe, Stuttgart - CMT, Hamburg - REISEN, Mediolan - BIT, Wilno - Vivattur, Budapeszt - Utazas, Berlin - ITB, Thames Festiwal Londyn, Gdańsk - GTT.

12. Przygotowanie i prowadzenie procedury związanej z podjęciem współpracy w ramach Łomżyńskiej Karty Dużej Rodziny z przedsiębiorcami; opracowanie i wykonanie materiałów reklamujących przedsięwzięcie.
13. Przeprowadzenie procedury w ramach zapytania o cenę na wykonanie filmu promocyjnego (w trakcie realizacji).

Imprezy, które odbyły się jednorazowo:

1. DIECEZJA ŁOMŻYŃSKA – współudział w organizacji wystawy fotograficznej Arturo Mari.
2. Organizacja "STREFY KIBICA" podczas Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej EURO 2012.
3. Organizacja spektaklu plenerowego „ŁAWKA REZERWOWYCH” - Piłkarskie Show Muzyczne.
4. Współorganizacja obchodów Stulecia Harcerstwa Łomżyńskiego.
5. Organizacja Uroczystości upamiętniających 70-lecie likwidacji Getta Łomżyńskiego.
6. KLUB SZACHOWY „MARATON” - udział Moniki Marcińczyk z trenerem w Mistrzostwach Europy Juniorów w szachach klasycznych, Praga.
7. II LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W ŁOMŻY – współudział w organizacji wyjazdu Zespołu Mażoretek SWING przy Łomżyńskiej Orkiestrze Dętej na Międzynarodowy Przegląd Mażoretek Tamburmajerek i Cheerleaderek w Opolu.
8. SZKOŁA PODSTAWOWA IM. HANKI BIELICKIEJ W SŁAWCU – współorganizacja III powiatowego konkursu plastycznego „Hanka Bielicka w oczach dzieci”.
9. Współorganizacja 500-LECIA WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO (2013r., 2014r.).

Pozostałe przedsięwzięcia:

1. Wydanie drugiej edycji bajki zwanej BOMBAJKĄ „Jeleń z Łomży”.
2. Wydanie książki „Śladami po prastarej Łomży”.
3. Wykonanie grafik o Łomży.
4. Wykonanie ulotek tematycznych o Łomży, w tym zapraszających na ważne wydarzenia w 2014r.
5. Współorganizacja przy wydaniu Mapy Województwa Podlaskiego z informacją o historii, zabytkach i ciekawych wydarzeniach w Łomży.
6. Zakup nagród dla uczniów o wybitnych osiągnięciach naukowych, dla reprezentacji Polski podczas Mistrzostw Świata Karate Kyokushin, nagrody dla laureata Gali X Jubileuszowego Przeglądu Małych Form Teatralnych, wyposażenia żeglarskiego dla Mateusza Zabielskiego z PG 2 na rejs „Dookoła Świata za Pomocną Dłoń”, za wybitne osiągnięcia sportowe dla Moniki Marcińczyk, CT GROUP za uzyskanie tytułu Mistrzów Europy, Mistrzów Świata.
7. Organizacja wizyt delegacji ze Szwecji i Białorusi oraz wyjazdów delegacji do Sodertalje, Sigtuny, na Litwę do Solecznik, na Białoruś do Gorek.
8. Wspieranie organizacji pozarządowych, placówek oświatowych, kultury, uczelni, innych instytucji materiałami informacyjnymi o Łomży, upominkami z logiem miasta.
9. Współfinansowanie książki „Spacer z jelonkiem po zabytkach Łomży. Przewodnik nie tylko dla dzieci”.

Od połowy 2013 r. organizowane są na Starym Rynku **Łomżyńskie Jarmarki Rozmaitości**. Podczas siedmiu Jarmarków, odbywających się od kwietnia 2014 r. w każdą drugą sobotę miesiąca, wzięło udział ponad osiemdziesięciu wystawców. Największym powodzeniem wśród odwiedzających cieszyły się produkty spożywcze m.in. tradycyjne wędliny, sery, miody, przyprawy. Łomżyński Jarmark Rozmaitości był doskonałą okazją do zaprezentowania swojej oferty przez lokalnych twórców, rzemieślników, producentów, kolekcjonerów czy instytucje jak np. Miejską Bibliotekę Publiczną w Łomży proponującą „bazar książek”. Mieszkańcy Łomży mieli również możliwość uczestnictwa w imprezie jako wystawcy w „pchlím targu”.

Podczas tegorocznych Jarmarków odwiedzającym czas umilały występy artystyczne:

- Zespołu Pieśni i Tańca „Grajewianie” Miejskiego Domu Kultury w Grajewie,
- Mażorettek „SWING” z Łomży,
- Męskiego Zespołu „KURANTY” z Bielskiego Domu Kultury,
- „Echa Puszczy” Zespołu Pieśni Hajnowskiego Domu Kultury,
- Projektu Artystycznego MEANDRY Społeczno-Oświatowego Stowarzyszenia Horyzonty,
- Klubu Carpe Diem i Przyjaciele,
- Chóru Pieśni i Tańca “Wasiloczki” Bielskiego Domu Kultury,
- Zespołu Senior Vita z Klubu Seniora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łomży,
- The BL Blues Band, który zorganizował happening uliczny związany z obchodami Polskiego Dnia Bluesa.

Jarmarki pozwalają rozwijać się rzemieślnikom, a także pobudzają handel na Starówce. Wystawcy przyjeżdżają z okolic Łomży, ale także odległych miejsc np. rejonów przygranicznych. Funkcjonowanie jarmarku przyciąga na Stary Rynek rzesze mieszkańców, którzy przy okazji zakupów produktów regionalnych odwiedzają sklepy zlokalizowane na Starym Rynku i okolicy.

Informacja o przyznanych Honorowych Patronatach Prezydenta Łomży:

2011 r. – przyznano 51,

2012 r. – przyznano 48,

2013 r. – przyznano 59,

2014 r. – do końca września – przyznano 60 Honorowych Patronatów na różnego rodzaju imprezy miejskie.

8. Sport, rekreacja i turystyka

Tabela 8.1. Wydatki na kulturę fizyczną i sport w ramach dotacji

Lp.	Rok	Kwota w tys. zł	Liczba podmiotów
1	2011	659,1	30
2	2012	680,5	27
3	2013	595,6	33
4	2014	983,9	30

Źródło: Wydział Kultury Promocji i Sportu UM Łomża

Ważniejsze sportowe wydarzenia cykliczne:

- Halowy Turniej Piłki Nożnej o Puchar Prezydenta Łomży,
- Gala bokserska Łomżyński Fight Night”,
- Otwarty Turniej Piłki Siatkowej – XVI Memoriał T. Plony,
- Ogólnopolski Turniej Koszykówki Dziewcząt – ŁOMŻA CUP (PG 8, GUKS „Olimpijczyk”),
- Mistrzostwa woj. Podlaskiego Juniorów i Juniorów Młodszych w lekkiej atletyce im. Tadeusza Susoła,
- XIII Polonijne Igrzyska Młodzieży Szkolonej im. Jana Stypuły,
- Czwartki Lekkoatletyczne,
- Ogólnopolski Turniej Nadzieja Cup (Radio Nadzieja, UKS Return),
- Mikołajkowy Ogólnopolski Turniej Piłki Ręcznej dziewcząt,
- Europejski Tydzień Sportu dla Wszystkich.

Ważne inicjatywy i przedsięwzięcia:

- Uruchomienie środków z „profilaktyki” na zadania w zakresie sportu (od 2011 r.),
- Rozszerzenie formuły nagradzania w dziedzinie sportu (od 2013 r.) - określenie zasad i trybu przyznawania wyróżnień, połączone z galą,
- Wykorzystanie potencjału osobowego i finansowego oraz bazy sportowej MOSiR do organizacji ważnych wydarzeń sportowych we współpracy z klubami sportowymi, szkołami i Urzędem Miejskim.

Nowe przedsięwzięcia sportowe:

- I Łomżyński Lekkoatletyczny Puchar Polski,
- Międzynarodowy Wyścig Kolarski dookoła Mazowsza, „Mazovia Tur” (2 edycje).

Budowa obiektów sportowych oraz infrastruktury rekreacyjno – turystycznej w latach 2011-2014:

- Zakończenie budowy Pływalni Miejskiej Nr 2 przy współfinansowaniu Unii Europejskiej w ramach RPO Województwa Podlaskiego,
- Zakończenie modernizacji Stadionu Miejskiego przy współfinansowaniu Unii Europejskiej w ramach RPO Województwa Podlaskiego oraz dotacji z Ministerstwa Turystyki i Sportu,
- Budowa boisk sportowych na osiedlu Centrum przy ul. Pięknej,

- Modernizacja i rozbudowa istniejącej Pływalni Nr 1 przy Szkole Podstawowej Nr 10 w ramach projektu „Instalacje solarne w obiektach użyteczności publicznej - I etap” przy współfinansowaniu Unii Europejskiej w ramach RPO Województwa Podlaskiego,
- Budowa ścieżek rowerowych,
- Instalacja lodowiska sezonowego na obiekcie ORLIK 2012 przy ul. Katyńskiej w ramach Programu BIAŁY ORLIK przy dofinansowaniu z Ministerstwa Sportu i Turystyki,
- Budowa zespołu otwartych ogólnodostępnych stref rekreacji dziecięcej - place zabaw przy ul. Polnej i ul. Winiarskiego,
- Funkcjonowanie Plaży Miejskiej nad Narwią przy moście Hubala, prowadzonej przez Okręgowe Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe w Łomży,
- Otwarcie odkrytego basenu przy ul. Katyńskiej oraz przy ul. Konstytucji 3 Maja w okresie letnim,
- Remont Domku Pastora i dostosowanie do funkcji kulturalno-turystycznej przy współfinansowaniu Unii Europejskiej w ramach RPO Województwa Podlaskiego,
- Budowa budynku szatni przy boisku bocznym przy ul. Zjazd.

Utworzenie Punktu Informacji Turystycznej

W lipcu 2012 r. nastąpiło otwarcie Łomżyńskiego Centrum Informacji Turystycznej (ŁCIT) z siedzibą w Wyższej Szkole Zarządzania i Przedsiębiorczości im. Bogdana Jańskiego w Łomży. ŁCIT ma za zadanie gromadzenie, opracowywanie, przetwarzanie i udzielanie informacji z zakresu kultury (muzea, galerie), zabytków, bazy noclegowej (hotele, motele, zajazdy, gospodarstwa agroturystyczne), gastronomicznej (restauracje, bary, pizzerie) oraz o atrakcjach turystycznych (parki przyrody) Ziemi Łomżyńskiej i okolic.

Na miejscu można skorzystać z wydawnictw turystycznych Podlaskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej oraz wydawnictw lokalnych: Muzeum Północno-Mazowieckiego w Łomży, Muzeum Przyrody w Drozdowie, Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi, militariach łomżyńskich i innych wydawnictw turystycznych. ŁCIT posiada certyfikat Polskiej Organizacji Turystycznej.

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji (MOSiR) powstał w 2009 r. na mocy uchwały Rady Miejskiej Łomży. MOSiR realizuje część obowiązkowego zadania Miasta Łomży w zakresie działalności kultury fizycznej i turystyki, w tym zarządzanie obiektami i urządzeniami sportowymi. MOSiR obecnie zarządza następującymi obiektami:

- Kompleksem Boisk Orlik przy ul. Katyńskiej 3,
- Hostelem przy ul. Zjazd 18 (z siedzibą MOSiR-u),
- Skate Parkiem przy ul. Konstytucji 3 Maja,
- Terenami z urządzeniami do ćwiczeń siłowych przy ul. Katyńskiej,
- Pływalnią Miejską nr 1 przy ul. Niemcewicza,
- Basenem odkrytym przy ul. Konstytucji 3 Maja,
- Stadionem Miejskim przy ul. Zjazd,
- Pływalnią Miejską nr 2 przy ul. Wyszyńskiego,
- Białym Orlikiem (lodowiskiem sezonowym) przy ul. Katyńskiej,
- Treningowym boiskiem piłkarskim ze sztuczną nawierzchnią z nowo wybudowanym budynkiem szatniowym przy ul. Zjazd,
- Terenami Sportowo Rekreacyjnymi nad Narwią z Portem Łomża, polem namiotowym, urządzeniami do ćwiczeń siłowych, urządzeniami do gier i placem zabaw,

- Miasteczkiem Ruchu Drogowego,
- Salę Historii Sportu Łomżyńskiego,
- Sceną mobilną.

Łącznie nieruchomości Zarządzane przez MOSiR mają około 15 ha powierzchni gruntu i około 10 tys. metrów kwadratowych powierzchni użytkowej budynków. W chwili obecnej cała powierzchnia budynków i gruntów jest zagospodarowana. Przeważająca forma wykorzystania tych obiektów to działalność własna MOSiR- u.

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Łomży jako główny cel działalności przyjął zagospodarowanie czasu wolnego mieszkańcom Łomży, zapewnienie dogodnych form relaksu, jak również możliwości rywalizacji sportowej w trakcie organizowanych imprez. Działalność świadczona przez MOSiR na rzecz mieszkańców Łomży i miejskich instytucji w dużej części jest nieodpłatna lub odpłatność ta jest symboliczna. W przypadku części usług świadczonych odpłatnie, ceny tych usług ustalane są zgodnie z ustawą o gospodarce komunalnej przez Radę Miejską i częściowo przez Prezydenta Miasta. W latach 2011 – 2014 z obiektów MOSiR skorzystało ok. 1 000 000 osób.

9. Dbamy o ludzi

9.1. Pomoc społeczna

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS) prowadzi:

- wsparcie dla osób i rodzin w przezwyciężeniu sytuacji życiowej, doprowadzenie w miarę możliwości do ich życiowego usamodzielnienia i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej,
- zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii.

Pozostałe działania MOPS w Łomży:

1. Projekt systemowy „EFS – Nowa droga do sukcesu”,
2. Lokalny Zespół Interdyscyplinarny,
3. Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc,
4. Dożywianie dla mieszkańców Łomży,
5. Prace społecznie użyteczne,
6. Pomoc dla cudzoziemców,
7. Koło Wolontariatu przy MOPS,
8. Klub Seniora,
9. Mieszkania chronione,
10. Biuro Zatrudnienia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
11. Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
12. Realizacja przedsięwzięć z Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Patologii Społecznej.

Zestawienie działań MOPS w ramach projektu systemowego EFS „Nowa droga do sukcesu” w latach 2011- 2014

Realizacja projektu przyczynia się do zmiany wizerunku MOPS, który postrzegany jest jako instytucja przyznająca środki finansowe dla najuboższych. Dzięki projektowi można oferować klientom udział w aktywnej integracji. Projekt przyczynia się również do zwiększenia współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy. Klientami MOPS są osoby, wśród których niezaradność życiowa bywa dziedziczona, co związane jest z powielaniem niewłaściwych wzorców w rodzinie i różnego typu dysfunkcjami. Osoby takie nie mają motywacji i środków do podnoszenia swoich kwalifikacji, stopniowo wycofują się z aktywnego życia zawodowego, czego następstwem jest uzależnienie od instytucji pomocowych. Celem głównym projektu jest zwiększenie szans na rynku pracy osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo zamieszkałych w Łomży oraz ich integracja społeczna z otoczeniem.

Od 1 stycznia 2012 r. Miasto Łomża prowadzi **Centrum Pieczy Zastępczej**. Jest to samodzielna jednostka budżetowa, która kontynuuje pracę zlikwidowanego Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego w zakresie organizacji systemu pieczy zastępczej nad dziećmi, które z różnych względów nie mogą być pod opieką rodzin naturalnych. Centrum Pieczy Zastępczej wprowadziło w życie nowe rozwiązania organizacyjne dotyczące rodzinnej opieki zastępczej. Łomża może się poszczycić faktem, że do opieki instytucjonalnej trafiają tylko

dzieci nastoletnie, a wiodącym kierunkiem opieki dla dzieci z trudnym dzieciństwem są rodziny zastępcze.

Z chwilą wejścia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Miasto Łomża było w grupie pionierskich Miast, które wprowadziły do systemu pomocy społecznej zawód **asystenta rodziny** dla rodzin niewydolnych wychowawczo. Asystenci zatrudnieni są w Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży, co jest rozwiązaniem nowatorskim, budzącym zainteresowanie i akceptację innych samorządów i pracowników MPiPS. Środki finansowe na zatrudnienie asystentów rodziny w 80% Miasto pozyskuje z dotacji MPiPS. Intensywna praca z rodziną naturalną, wsparcie świadczone poprzez pracę asystentów, prowadzone grupy samopomocowe mają za zadanie przeciwdziałać zabieraniu dzieci z rodzin naturalnych do pieczy zastępczej. Liczba dzieci z miasta Łomży umieszczanych w pieczy zastępczej sukcesywnie maleje.

Miasto zapewnia całodobową opiekę nad dzieckiem pozbawionym trwale lub czasowo opieki ze strony rodziny własnej poprzez działanie **Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej**. W placówce prowadzona jest diagnoza stanu psychofizycznego i sytuacji życiowej dziecka. Na jej podstawie opracowuje się indywidualny plan pomocy dziecku. Placówka realizuje zintegrowany system zadań diagnostycznych, opiekuńczo-wychowawczych, edukacyjnych, terapeutycznych i resocjalizacyjnych oraz pracy z rodziną wychowanka.

Tabela 9.1. Wychowankowie przebywający w placówce

Rok	2011	2012	2013	2014 do października
Liczba wychowanków	28	28	29	28

9.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu

Projekt „**Stop wykluczeniu cyfrowemu w mieście Łomża**” ma na celu przeciwdziałać wykluczeniu cyfrowemu poprzez budowę i modernizację infrastruktury ICT, umożliwiając tym samym dostarczenie bezpłatnego Internetu do 500 gospodarstw domowych z terenu Miasta Łomża, których dochód na osobę w rodzinie kwalifikuje do objęcia pomocą socjalną lub osób niepełnosprawnych ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności bez ograniczeń dochodowych, a także do rodzin zastępczych. W ramach projektu osoby te przejdą szkolenia m.in. z obsługi komputera, umiejętności korzystania z Internetu w trybie stacjonarnym i e-learningowe. Szkolenia będą prowadzone w bliskim sąsiedztwie zamieszkania osób zakwalifikowanych do projektu a będą to szkoły, placówki kultury i opieki społecznej. Został także zaprojektowany specjalny portal internetowy wspierający proces szkoleń i rozwijający nowy sposób komunikacji. Uczestnicy otrzymają darmowy dostęp do Internetu do końca maja 2020 r.

Do projektu włączono także 19 jednostek podległych Miastu Łomża w ramach działań koordynacyjnych. Placówki naszego miasta są ważnymi ośrodkami kształcenia i silnymi ośrodkami opiniotwórczymi, a realizacja projektu pozwoli na wyposażenie ich w niezbędny do realizacji szkoleń sprzęt, tak aby skutecznie je przeprowadzić.

W ramach projektu została wybudowana infrastruktura światłowodu, zapewniająca wysokiej jakości i dużej przepustowości architekturę dla przesyłu danych. Sieć światłowodu została doprowadzona do 26 jednostek organizacyjnych Miasta Łomża. Inwestycja wykonana jest w technologii hybrydowej, z zastosowaniem różnego typu transmisji sygnału: kablowego i radiowego.

Idea zrównoważonego rozwoju była główną siłą napędową konstrukcji Projektu. Dostrzegaliśmy problem wykluczenia cyfrowego wśród osób o niskich dochodach, dzieci, które otrzymują stypendia socjalne oraz osób niepełnosprawnych. Realizacja projektu pozwala nam pokryć w dużej części koszt bezpłatnego dostępu do Internetu dla osób w trudnej sytuacji życiowej, często pozostających bez pracy. Nie bez znaczenia jest fakt, że Internet oraz umiejętność korzystania wpływa na kształtowanie i kreowanie pozytywnych postaw i może prowadzić do poprawy sytuacji życiowej uczestników.

9.3. Łomżyńska Karta Dużej Rodziny

Uchwałą Nr 362/XLIII/13 Rady Miejskiej Łomży z dnia 25 września 2013 r. wprowadzony został na terenie naszego miasta program „Karta Dużej Rodziny”. Regulamin przyznawania, wydawania i użytkowania Karty został określony przez Prezydenta Łomży Zarządzeniem Nr 261/13 z dnia 27 listopada 2013 r. Funkcjonowanie Karty Dużej Rodziny rozpoczęło się w Łomży od 1 stycznia 2014 roku.

Uczestnicy programu Karty Dużej Rodziny mają prawo do:

- 50% zniżki od opłat w komunikacji miejskiej (*użytkownik Karty zobowiązany jest do złożenia w MPK stosownego wniosku o wydanie biletu elektronicznego*),
- 50% zniżki od biletów wstępu do placówek MOSiR oraz do instytucji kultury takich jak Filharmonia Kameralna, Teatr Lalki i Aktora w Łomży, Muzeum Północno - Mazowieckie, Galeria Sztuki Współczesnej,
- do 50% zniżki od ulg, które już istnieją w miejskich instytucjach oraz tych, które określone są w stosownych uchwałach Rady Miejskiej Łomży.

Ponadto uczestnicy Programu „Karta Dużej Rodziny” mają możliwość skorzystania z innych ulg określonych przez podmioty nie powiązane strukturalnie i kapitałowo z samorządem Miasta Łomża, prowadzące działalność gospodarczą, które przystąpiły do programu zawierając stosowne porozumienia. Obecnie ok. 36 firm podpisało takie porozumienia.

Liczba rodzin, które przystąpiły do Łomżyńskiej Karty Dużej Rodziny – 532.

Liczba osób, które przystąpiły do Łomżyńskiej Karty Dużej Rodziny – 2 735.

10. Bliżej mieszkańców

10.1. Obsługa Klientów

1. Usprawnienie kontaktu i obsługi Klienta:

- w celu **zwiększenia dostępności** usług wprowadzono wydłużone godziny pracy urzędu. Urząd pracuje codziennie od 7.30 do 15.30, a w poniedziałki i środy od 7.00 – 16.30. Wydłużone godziny dotyczą wszystkich wydziałów mających bezpośredni kontakt z klientem,
- zorganizowanie strefy karmienia piersią dla matek karmiących załatwiających sprawy w Urzędzie,
- utworzenie dodatkowego stanowiska kasowego,
- w celu **ułatwienia bezpośredniego kontaktu** mieszkańców z pracownikami Urzędu każdemu pracownikowi założono skrzynkę e-mailową, a adresy znajdują się na stronie internetowej urzędu i BIP,
- utworzenie dla Miasta Łomży profilu w portalu społecznościowym,
- w celu **usprawnienia załatwiania spraw drogą elektroniczną** poprzez ePUAP – uruchomiono usługę z wykorzystaniem elektronicznej skrzynki podawczej na platformie ePUAP do komunikowania się z klientami urzędu oraz innymi urzędami, np. utworzenie formularza pisma ogólnego, formularza do systemu składowania odpadów miejskich,
- w celu **ułatwienia mieszkańcom znalezienia potrzebnych informacji** uruchomiono na portalu www.lomza.pl aplikację wirtualnej urzędniczki, która pomaga w szybszym znalezieniu informacji i wskazówek w zakresie sposobu załatwiania spraw,
- w celu **zwiększenia partycypacji mieszkańców** w ważnych dla miasta i mieszkańców sprawach – wprowadzono system konsultacji społecznych z wykorzystaniem ankiet i formularzy elektronicznych, np. przy opracowywaniu budżetu obywatelskiego, jako elektroniczne formy głosowań i dyskusji w różnych sprawach, przy nadawaniu nazw ulicom itp.
- od dnia 1 stycznia 2012 r. wpisy przedsiębiorców z Gminnej Ewidencji Działalności Gospodarczej zostały przeniesione do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Migracja wpisów została wykonana w dniu 31 grudnia 2011 r. Za zaangażowanie Prezydenta w proces przekazywania danych o przedsiębiorcach w dniu 18 stycznia 2012 r. wpłynęły podziękowania Ministra Gospodarki Wiceprezesa Rady Ministrów Pana Waldemara Pawlaka.

2. Poprawa dostępności Urzędu dla osób niepełnosprawnych:

- **zniesienie barier architektonicznych zakup schodolazu** - w związku z brakiem podjazdu dla osób niepełnosprawnych od strony Starego Rynku, głównego wejścia do Urzędu Miejskiego zakupiono schodolaz umożliwiający wjazd osobom na wózkach inwalidzkich po schodach wejściowych do Ratusza celem załatwienia spraw,
- **zakup usługi do komunikacji niewerbalnej** - w celu umożliwienia osobom głuchoniemym samodzielnego załatwiania spraw zakupiono usługę komunikacji niewerbalnej on-line oraz przeszkolono dwóch pracowników z języka migowego. Specjalistyczne aparaty do komunikacji niewerbalnej znajdują się w Punkcie Obsługi

Mieszkańców, w Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności oraz w Wydziale Spraw Społecznych i Zdrowia.

3. Racjonalizacja wydatkowania środków publicznych - zatrudnienie gońców w Urzędzie w celu znacznego obniżenia kosztów oraz zwiększenia skuteczności dostarczenia korespondencji z Urzędu. Wartością dodatkową jest stworzenie możliwości pracy i rozwoju dla 4 osób, które trwale pozostawały bez pracy.

4. Modernizacja Centrum Obsługi Mieszkańców – w celu usprawnienia obsługi mieszkańców, zminimalizowania kolejek do poszczególnych stanowisk, poprawy estetyki i zwiększenia funkcjonalności dokonano modernizacji COM, dotychczasowy pokój nr 1 zmodernizowano, poprawiając wizerunek Urzędu, komfort i sprawność obsługi klienta, a przede wszystkim komunikację pomiędzy klientem a urzędnikiem.

5. Poprawa wizerunku Urzędu :

- wykonano remont pomieszczeń i korytarzy Oddziału Podatków,
- pomalowano prawie wszystkie pokoje i korytarze I i II piętra w Urzędzie, w tym salę konferencyjną,
- wymieniono wykładzinę na holu II piętra w Ratuszu,
- odnowiono ściany nadświetli i polikwidowano pęknięcia,
- odświeżono pomieszczenia w budynku na ul. Farnej.

6. Poprawa przejrzystości i funkcjonalności portalu miejskiego

- stworzenie nowego wyglądu strony www.lomza.pl oraz BIP UM Łomży,
- poprawienie obsługi i nawigacji,
- dodanie modułu translacji na inne języki,
- dodanie modułu wyświetlającego ostatnie wiadomości z BIP,
- dodanie modułu umożliwiającego szybkie przejście do działów „Na skróty”.

Za nową działalność informacyjną i promocyjną Urząd Miejski w Łomży otrzymał Złoty Laur w konkursie „Podlaski SuperPortal Samorządowy”.

7. Elektroniczne Zarządzanie Dokumentami (EZD)

- wdrożenie procedur mających na celu wprowadzenie elektronicznego zarządzania dokumentami i przyjęcia elektronicznego obiegu dokumentów w Urzędzie Miejskim,
- zaawansowane prace we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Podlaskiego nad wdrożeniem nowych systemów EZD oraz komunikacji z klientem i urzędami,
- wymiana sprzętu informatycznego w serwerowni,
- wymiana komputerów i na stanowiskach w Urzędzie Miejskim w Łomży,
- wdrożenie nowego, ujednoliconego oprogramowania do wykorzystania w pracy biurowej urzędu.

8. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa informatycznego - wdrożenie procedur mających na celu zwiększenie poziomu zabezpieczeń przetwarzanych w urzędzie informacji, a szczególnie ochronę danych osobowych. Przeprowadzenie audytu legalności

oprogramowania i **uzyskanie certyfikatu legalności pn. Certyfikat Microsoft Software Assets Management.**

9. Realizacja projektu „Akademia Profesjonalnego Urzędnika” współfinansowanego z EFS w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki - w celu **zwiększenia poziomu świadczonych usług poprzez podniesienie kompetencji pracowników i modernizację procesów zarządczych**. W czasie trwania projektu wdrożono 6 systemów usprawniających zarządzanie Urzędem, zrealizowano 9 kursów specjalistycznych, 13 szkoleń branżowych, 29 urzędników odbyło studia podyplomowe na wybranych przez siebie kierunkach, 30 pracowników ukończyło kurs ECDL, zakupiono 149 publikacji specjalistycznych i naukowych z różnych branż.

10.2. Łomżyńska Rada Działalności Pożytku Publicznego

Prezydent Miasta Łomża w czerwcu 2014 roku Zarządzeniem nr 144/14 powołał Łomżyńską Radę Działalności Pożytku Publicznego w Łomży. W pierwszej, dwuletniej kadencji Rada będzie pracować w składzie:

- Kamil Kamiński – Przewodniczący Rady, Grażyna Czajkowska, Danuta Gieraga, Edward Matejkowski, Joanna Salwa-Anucińska, Tomasz Wróblewski – reprezentanci łomżyńskich organizacji pozarządowych,
- Andrzej Grzymała, Janusz Mieczkowski i Andrzej Wojtkowski – reprezentanci Rady Miejskiej,
- Oraz Grażyna Kołodziejaska, Janina Picewicz-Znosko i Józef Babel – reprezentanci Prezydenta Łomży.

Rada Pożytku Publicznego stanowi grono doradcze, którego rolą jest konsultowanie oraz opiniowanie dokumentów dla potrzeb jednostki samorządowej. Szczególną wartością Rady jest to, że składa się ona z przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz reprezentantów administracji publicznej. Kompetencje rad powiatowych i gminnych określone w Ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (art. 41 i ust 1):

- opiniowanie projektów strategii,
- opiniowanie projektów uchwał i aktów prawa miejscowego dotyczących sfery pożytku publicznego, w tym programów współpracy,
- wyrażanie opinii w sprawach dotyczących funkcjonowania organizacji,
- udzielanie pomocy i wyrażanie opinii w przypadku sporów pomiędzy organizacjami a administracją publiczną,
- wyrażanie opinii w sprawie zlecania zadań publicznych organizacjom.

10.3. Współpraca miasta z organizacjami pozarządowymi

Dużym udogodnieniem było utworzenie w strukturach Urzędu Miejskiego **stanowiska ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi**. Do jego zadań należy w szczególności: bieżąca współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz Miasta w zakresie realizacji ich zadań statutowych i założeń strategii rozwiązywania problemów społecznych, prowadzenie pełnej bazy danych o organizacjach pozarządowych działających w Mieście, oraz

informowanie organizacji o możliwościach pozyskania środków na realizację zadań pożytku publicznego z budżetu Miasta i innych źródeł.

Realizacja Projektu „Konsultujesz? Czyli o dialogu w Łomży” współfinansowanego w ramach PO Kapitał Ludzki, w ramach partnerstwa z Ośrodkiem Wspierania Organizacji Pozarządowych. Projekt miał na celu wzmocnienie kompetencji osób zaangażowanych w konsultowanie istotnych kwestii społeczno-gospodarczych w Łomży – urzędników miejskich, radnych i przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz zwiększenie efektywności procesów konsultacyjnych przez włączenie mieszkańców.

Realizacja projektu w latach 2013 – 2014. W 2013 r. w ramach projektu zrealizowano cykl szkoleń z wizytą studyjną dla pracowników Urzędu, radnych miejskich oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych, oraz stworzono **platformę konsultacyjną**. Platforma służy przede wszystkim do konsultowania dokumentów publicznych. Są na niej zamieszczane aktualne ogłoszenia o konsultacjach, ich wyniki, ostateczny kształt dokumentów, harmonogramy konsultacji. Dzięki forum dyskusyjnym oraz formularzom konsultacyjnym platforma jest również miejscem wyrażania opinii, uwag i propozycji.

Ponadto w ramach projektu odbyły się **KAWIARENKI OBYWATELSKIE i DEBATA PUBLICZNA**.

10.4. Budżet obywatelski

Budżet Obywatelski Łomży został wprowadzony w lutym 2014 roku. Na wniosek Prezydenta Łomży w uchwale budżetowej zarezerwowano na ten cel 300 tys. zł. Prace nad Budżetem Obywatelskim pilotował Zespół Koordynujący, złożony z przedstawicieli Prezydenta, Urzędu Miejskiego, Rad Osiedli, Rady Miejskiej Łomży. Mieszkańcy zgłosili 35 pomysłów na zagospodarowanie tej kwoty. W wyniku połączenia niektórych projektów i weryfikacji formalnej pod głosowanie zostało poddanych 28 zadań. W głosowaniu wzięło udział ponad 7 tys. mieszkańców Łomży. Zwycięskie projekty: "Modernizacja placu zabaw przy Przedszkolu Publicznym nr 15" oraz "Wymiana nawierzchni alejek w parku między ul. Prusa, Reymonta i Bema". Po wyłonieniu wykonawców prac pojawiły się "oszczędności", stąd częściowo zrealizowano też trzecie z kolei zadanie - "Budowa chodnika przy ul. Niemcewicza".

Jeszcze w 2014 roku przeprowadzono procedurę zgłaszania zadań i głosowania na Budżet Obywatelski na rok 2015. Zgłoszono 24 zadania, w głosowaniu wzięło udział 7,5 tys. osób. Tym razem zadania "rywalizowały" w obrębie trzech stref: Południe, Centrum, Łomżyca. Zadania zwycięskie: Południe – "Rewitalizacja parku przy ul. Prusa, Reymonta II etap", "Budowa sceny koncertowej przy Przedszkolu nr 14", Centrum – "Remont kapitalny ul. Jana z Kolna", Place zabaw na Starym Mieście (Kaznodziejska, Dworna), Łomżyca – "Trakt pieszo-rowerowy", "Skwerek na Łomżycy", "Fitness na Bawełnie". Kwota zaproponowana przez Prezydenta Łomży na drugą edycję wyniosła 1 mln zł (musi być zaakceptowana przez radnych i ujęta w uchwale budżetowej). Zwycięskie projekty wyczerpują kwotę 900 tys. zł. Pozostałe 100 tys. zł, zgodnie z regulaminem Budżetu Obywatelskiego, podzieli Zespół Koordynujący, po rozstrzygnięciu przetargów na wykonanie, gdy znany będzie rzeczywisty koszt realizacji zadań.

11. Otwarcie na przedsiębiorczość

11.1. Zachęty inwestycyjne

Rozwijanie systemu ulg i zachęt do prowadzenia działalności gospodarczej przez mieszkańców miasta i inwestorów zewnętrznych:

- zwolnienia od podatku od nieruchomości na podstawie przyjętych Uchwał Rady Miejskiej Łomży,
- sukcesywne pozyskiwanie i uzbrajanie terenów przeznaczonych pod inwestycje dla przedsiębiorców lokalnych oraz inwestorów zewnętrznych,
- korzystanie przez Urząd Miejski z internetowego systemu Ministerstwa Gospodarki CEIDG - Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej. CEIDG jest spisem przedsiębiorców, będących osobami fizycznymi, działających na terenie Polski. Spis prowadzony jest od 1 lipca 2011 r. w systemie teleinformatycznym na podstawie przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. System gwarantuje szybszą rejestrację firmy online, zarządzanie wpisem nie wychodząc z domu, aktualne dane o działalności gospodarczej, automatyczne przekazywanie danych z wniosku do US, GUS, ZUS/KRUS. Jest to całkowicie bezpłatna procedura,
- opieka inwestycyjna i poinwestycyjna nad inwestorami lokalnymi i zewnętrznymi przez Centrum Obsługi Inwestora,
- współpraca z jednostkami naukowo – badawczymi regionu oraz instytucjami otoczenia biznesu w celu aktywizacji lokalnej przedsiębiorczości,
- promocja potencjału gospodarczego miasta oraz tworzenie dobrego klimatu inwestycyjnego,
- koordynacja działań w zakresie inwestycyjno – gospodarczym, w tym gromadzenie informacji gospodarczej w celu kojarzenia przedsiębiorstw,
- rozpoczęcie budowy Parku Przemysłowego Łomża, którego celem jest wspieranie przedsiębiorczości zorientowanej na IT i zaawansowane technologie oraz współpraca z uczelniami wyższymi i lokalnym biznesem,
- tworzenie bazy lokalnych przedsiębiorców zainteresowanych nawiązaniem współpracy z kontrahentami zagranicznymi lub krajowymi,
- wspieranie lokalnych inicjatyw przedsiębiorczości np. Spółdzielnia Socjalna Alexis,
- rozwój partnerskiej współpracy z reprezentantami lokalnego biznesu.

W lutym 2013 r. Urząd Miejski rozpoczął procedurę **zmiany uchwały o zwolnieniu od podatku od nieruchomości**. Celem wszczęcia procedury było złagodzenie warunków uzyskania zwolnienia z podatku od nieruchomości i dostosowanie jej do potrzeb przedsiębiorców. W roku 2013 odbyło się kilka spotkań konsultacyjnych z przedstawicielami przedsiębiorców. Na spotkaniach prowadzone były dyskusje jakie zapisy zmienić, aby uchwała była przyjazna dla przedsiębiorców. Prace nad dalszym procedowaniem uchwały zostały zawieszone z uwagi na fakt, że Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie udzielania zwolnień od podatku od nieruchomości oraz podatku od środków transportowych, stanowiących regionalną pomoc inwestycyjną stanowiące podstawę tworzenia lokalnych uchwał w tym zakresie, obowiązywało tylko do końca 2013 r. Na początku roku 2014 po wejściu w życie nowego rozporządzenia odbyło się kilka spotkań wewnętrznych

przedstawicieli Centrum Obsługi Inwestora, Wydziału Skarbu i Budżetu oraz Wydziału Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych z Prezydentem Doboszem. Celem spotkań było ostateczne wypracowanie treści uchwały. W marcu 2014 r. odbyło się spotkanie Prezydenta z przedsiębiorcami pod nazwą "Bez tabu o przedsiębiorczości w Łomży". Temat uchwały o zwolnieniu od podatku od nieruchomości w Łomży również był dyskutowany na spotkaniu. Po tym spotkaniu ostatecznie został opracowany projekt uchwały o zwolnieniu od podatku od nieruchomości i przedłożony Komisji Rozwoju, Przedsiębiorczości i Zagospodarowania Przestrzennego, a następnie Komisji Finansów i Skarbu Miasta. W maju uzyskano stanowisko UOKiK w sprawie projektu uchwały. Również w maju 2014 r. uchwała została podjęta przez Radę Miejską.

Działalność gospodarcza w Mieście

W latach 2012 i 2013 powstało w Łomży około 1 000 firm w tym 52 Spółki Prawa Handlowego natomiast ubyłoby 868 firm. Dodatni bilans wyniósł 132 firmy.

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą - w 2013 r. powstało 487 podmiotów, zamknęło działalność 444, w 2012 powstało 461 podmiotów, zamknęło działalność 424. Dodatni bilans wyniósł 80 firm.

Przytoczone powyżej dane statystyczne potwierdzają fakt, że **w ostatnich 2 latach w Łomży więcej firm powstaje niż zamyka swoją działalność, jednocześnie tworząc nowe miejsca pracy, co określić można jako pozytywny trend rozwoju przedsiębiorczości.**

11.2. Strefa Ekonomiczna

Od początku 2011 r. rozpoczęto prace nad utworzeniem w Łomży podstrefy specjalnej strefy ekonomicznej. Prezydent Miasta Łomży, na podstawie Uchwały Rady Miejskiej nr 154/XX/12 z dnia 25 stycznia 2012 r. w sprawie ustanowienia Podstrefy Łomża Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A. w pierwszym półroczu 2012 r. wykonał wszystkie konieczne działania zmierzające do objęcia wskazanych obszarów miasta Łomży działaniem i przywilejami Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A. Miasto przygotowało wszystkie niezbędne dokumenty do czerwca 2012 r., jednakże z uwagi na zewnętrzne okoliczności proces włączenia wydłużał się.

W grudniu 2013 r. w Łomży została utworzona Podstrefa Łomża Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A. Podstrefę tworzą dwa kompleksy działek:

- I kompleks - ul. Ciepła o powierzchni 2,4776 ha
- II kompleks - obejmuje obszar przy ul. Spokojnej o powierzchni 4,1704 ha i obszar przy ul. Akademickiej o powierzchni 1,0404 ha.

Razem powierzchnia podstrefy obejmuje obszar 7,6884 ha.

W dniu 4 kwietnia 2014 r. Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna ogłosiła przetarg łączny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości niezabudowanych objętych obszarem SSSE oraz udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie SSSE. Przetargiem objęte zostały nieruchomości tworzące kompleks II.

W wyniku ogłoszenia w dniu 10 czerwca 2014 r. zgłosił się jeden oferent - PHU OKLEINA Kazimierz Domurat, który oświadczył że zamierza podjąć działalność gospodarczą na terenie Łomżyńskiej Podstrefy przy ul. Akademickiej na działkach: 23213/4, 23214/4, 23215/4, 23217/4, 23675/4, 23216 o łącznej powierzchni 0,4225 ha. Oferent zaoferował za nabywaną nieruchomość cenę 540.000 zł, która była ceną wyższą od wywoławczej. Przedsiębiorca

będzie prowadził na terenie SSSE działalność gospodarczą rozumianą jako działalność produkcyjną, handlową i usługową w zakresie następujących wyrobów i usług: drewno przetarte i strugane, fornir i płyty na bazie drewna, meble do siedzenia i ich części, meble biurowe, sklepowe, kuchenne.

Inwestowanie w Podstrefie Łomża SSSE daje inwestorowi możliwość **ulgi w podatku dochodowym do 70%** poniesionych nakładów inwestycyjnych dla małych przedsiębiorców.

Zwolnienie podatkowe przysługuje z tytułu:

- kosztów nowej inwestycji,
- tworzenia nowych miejsc pracy.

Minimalna wartość nakładów inwestycyjnych to 100 tys. Euro. Konieczność utworzenia nowych miejsc pracy. **Wysokość pomocy publicznej jest najwyższa w kraju.**

11.3. Park Przemysłowy Łomża

W 2011 r. rozpoczęto prace nad powołaniem **Parku Przemysłowego Łomża** wraz z Inkubatorem Przedsiębiorczości, który rozpoczął swoją działalność w 2013 r. Celem działania jest pomoc absolwentom w zakładaniu ich pierwszych działalności gospodarczych oraz rozwój firm w branży IT. Obecnie w Parku ulokowały swoją działalność 4 firmy oraz Spółdzielnia Socjalna ALEXIS, która zatrudnia około 30 osób. Park Przemysłowy Łomża stanowi spójny element szeregu działań podjętych przez władze samorządowe miasta Łomża mające na celu stworzenie przestrzeni niezbędnej dla wsparcia i rozwoju inicjatyw gospodarczych oraz poprawy atrakcyjności gospodarczej miasta.

Projekt Park Przemysłowy Łomża jest ważny dla rozwoju miasta Łomża oraz kluczowy z punktu widzenia rozwoju regionalnego. Park stanie się istotnym elementem regionalnego systemu innowacji, a przez to narzędziem transformacji w stronę gospodarki opartej na wiedzy. Park Przemysłowy Łomża jest miejscem tworzonym dla ludzi z ciekawym, innowacyjnym pomysłem na firmę. Celem powstania Parku Przemysłowego Łomża jest stworzenie nowoczesnej Instytucji Otoczenia Biznesu o różnych funkcjach, sprzyjających rozwojowi innowacyjnych przedsiębiorstw opartych na wiedzy, umiejętnościach i aktywności mieszkańców subregionu łomżyńskiego. Park będzie efektywnym akceleratorem przedsiębiorczości, centrum profesjonalnych usług - elastycznym i dostosowanym do potrzeb naszych lokatorów.

Aktualnie Park Przemysłowy Łomża znajduje się w fazie tworzenia, realizowany jest obecnie Etap I – budowa Inkubatora Przedsiębiorczości w ramach środków unijnych z RPO Województwa Podlaskiego. Oddanie Inkubatora Przedsiębiorczości do użytku planowane jest na drugą połowę 2015 roku. Inkubator oferował będzie wysokiej jakości usługi, wykorzystując wybudowaną infrastrukturę, świadcząc szeroki zakres usług szkoleniowych oraz doradczych w szczególności dla firm w początkowym okresie ich rozwoju.

Park Przemysłowy Łomża sp. z o.o. prowadził następujące działania wspierające:

- podpisanie umowy o współpracy z Fundacją Rozwoju Przedsiębiorczości „Twój Startup”,
- podpisanie porozumienia o współpracy z Polskim Towarzystwem Informatycznym – Oddział Podlaski,
- podpisanie listu intencyjnego o współpracy z Parkiem Naukowo – Technologicznym w Ełku,

- podpisanie listu intencyjnego o współpracy z Parkiem Naukowo – Technologicznym Polska Wschód,
- podpisanie porozumienia o współpracy z Agencją Rozwoju Regionalnego Oddział w Łomży.

Ponadto zostało zrealizowane:

- zawarcie porozumienia o współpracy pomiędzy: Miastem Łomża, Państwową Wyższą Szkołą Informatyki i Przedsiębiorczości, Wyższą Szkołą Agrobiznesu, Przedsiębiorstwem Przemysłu Spożywczego PEPEES S.A., Okręgową Spółdzielnią Mleczarską w Piątnicy, De Heus Sp. z o.o. Przedmiotem współpracy jest: realizacja wspólnych prac badawczo-rozwojowych, współpraca w zakresie opracowywania i wdrażania nowych technologii oraz projektowania produktów, doradztwo naukowo-badawcze, konsultacje techniczno-technologiczne, ekonomiczne i inne oraz ekspertyzy, wspólne występowanie o środki na rozwój każdej ze stron;
- współpraca z jednostkami naukowo – badawczymi regionu oraz instytucjami otoczenia biznesu w celu aktywizacji lokalnej przedsiębiorczości.

11.4. Partnerstwo publiczno-prywatne

W roku 2011 rozpoczęto prace nad projektem **"Budowa Miejskiego Centrum Handlowo-Komunikacyjnego"** w formule Partnerstwa Publiczno-Prywatnego. W wyniku prowadzonych działań i promocji projektu oraz w wyniku trzeciego ogłoszenia trzech kandydatów zgłosiło swój udział w tym postępowaniu. Od lipca 2013 r. prowadzone są z nimi negocjacje. Jeżeli negocjacje zakończą się sukcesem, wyłoniony Partner Prywatny zrealizuje inwestycję o wartości kilkudziesięciu milionów złotych i utworzy wiele nowych miejsc pracy.

Celem projektu jest pozostawienie i rozwinięcie funkcji publicznych obecnego dworca PKS jako komunikacji miejskiej oraz pozamiejskiej i jednocześnie umożliwienie Partnerowi Prywatnemu osiągnięcia dochodu poprzez budowę obiektów handlowo-usługowych, które będą przynosiły stały, systematyczny zysk. Miasto oczekuje kompleksowego zagospodarowania terenu, tj. obok dworca powstaną miejsca dla komunikacji autobusowej miejskiej, tak aby końcówki linii, przystanki, pętle pozwalały na stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji. Pasażerowie z komunikacji miejskiej będą mogli się przesiąść do systemu pozamiejskiego oferowanego przez wszystkich przewoźników, nie tylko PKS w Łomży. Oczekuje się w przyszłości zintegrowania tej sieci z komunikacją kolejową. Na chwilę obecną zakończona została techniczna tura negocjacji. W trakcie zakończonej tury zostały przekazane kandydatom niezbędne informacje, o które kandydaci wnioskowali. Zostali poinformowani o uwarunkowaniach inwestycji, w tym kwestie obsługi komunikacyjnej, ilości miejsc parkingowych, rozwiązania w zakresie komunikacji miejskiej (np. liczba przystanków), wskazane zostały pewne ograniczenia związane z włączaniem się autobusów do ruchu w różnych kierunkach.

Kandydaci przedstawili pierwsze koncepcje urbanistyczne zagospodarowania tego terenu. Teren dworca nie jest objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, w związku z tym nie zostały tam wyznaczone funkcje handlu wielkopowierzchniowego. W związku z tym obiekty zaproponowane przez kandydatów są dostosowane do realiów, czyli do braku planu, a więc powierzchnia sprzedaży jest poniżej 2 000 m². Ograniczenie nie dotyczy powierzchni usługowej czy biurowej.

Miasto współpracuje przez cały okres negocjacji z Instytutem Partnerstwa Publiczno-Prywatnego z Warszawy, który w ramach oficjalnej umowy z Miastem jest odpowiedzialny między innymi za przygotowanie umowy o partnerstwie publiczno-privatnym pomiędzy Miastem a Partnerem Prywatnym.

Projekt umowy został Miastu przedstawiony i jest obecnie w fazie konsultacji. Będzie on elementem postępowania ofertowego, w związku z tym wynegocjowane w trakcie rundy finansowej i prawnej zapisy będą miały charakter ostateczny.

11.5. Łomża biometryczna

ŁOMŻA – pierwszym miastem w Polsce stawiającym na biometrię

Urząd Miejski w Łomży i firma ITCARD S.A. w maju 2014 r. podpisały list intencyjny w sprawie uruchomienia *Biometrycznej Łomży* - pierwszego w Polsce programu w obszarze płatności i usług publicznych z wykorzystaniem technologii biometrycznej.

Wraz z podpisaniem listu intencyjnego rozpoczęły się prace przygotowawcze do wdrożenia pierwszego w Polsce, innowacyjnego programu autoryzacji danych z użyciem technologii biometrycznych. Projekt obejmuje obszar bezkartowych płatności elektronicznych, w tym podejmowania gotówki z bankomatów oraz stworzenia Platformy Usług Publicznych takich jak komunikacja miejska, aktywności oferowane przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji oraz świadczenia wypłacane przez ZUS. Dodatkowo może objąć nowatorski rejestr ewidencji ludności. Docelowo wszyscy uczestnicy projektu będą mogli bez użycia gotówki i kart płatniczych opłacać wybrane usługi publiczne, a także wypłacać świadczenia z bankomatów obsługiwanych przez partnera technologicznego projektu firmę ITCARD. Dostawcą rozwiązania biometrycznego jest Hitachi Europe Ltd. - światowy lider technologii bankomatowych i biometrii, zaś adaptację programową dostarcza Wincor – Nixdorf. Technologia biometryczna pozwala na obniżenie kosztów płatności, a także eliminuje ryzyka związane z kradzieżą czy zgubieniem kart płatniczych.

12. Partnerska współpraca władz miasta z otoczeniem

12.1. Łomżyński Obszar Funkcjonalny

Miasto opracowało dokumenty dotyczące powołania **Łomżyńskiego Obszaru Funkcjonalnego** z deklaracją czterech Gmin w sprawie współpracy w ramach tej inicjatywy. Łomżyński Obszar Funkcjonalny obejmuje łącznie około 560,0 km² terenu i zamieszkuje ponad 88,00 tys. osób. O przynależności do tego Obszaru wyraziły wolę: Gmina Łomża, Gmina Piątnica, Gmina Nowogród i Miasto Łomża. Wybrany obszar funkcjonalny ma za zadanie zniwelowanie różnic rozwojowych w regionie łomżyńskim. W tym celu Gminy na licznych wspólnych spotkaniach wypracowały kompleksowe rozwiązania dla subregionu łomżyńskiego w zakresie społeczno-gospodarczym.

Kierunki rozwoju były dyskutowane i wybrane w następujących priorytetach:

- I. Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej Łomżyńskiego Obszaru Funkcjonalnego;
- II. Inteligentny transport;
- III. Poprawa środowiska przyrodniczego na obszarze funkcjonalnym miasta;
- IV. Usunięcie barier rozwojowych Łomżyńskiego Obszaru Funkcjonalnego;
- V. Rewitalizacja społeczna i infrastrukturalna.

Podpisany został list intencyjny o wyrażeniu wspólnej woli powołania Łomżyńskiego Obszaru Funkcjonalnego. Podjęte zostały stosowne uchwały przez Gminy i Miasto. Podpisane zostało Porozumienie Ramowe między Partnerami ustalające warunki współdziałania w zakresie programowania, wdrażania, finansowania, ewaluacji, uzgadniania wspólnych inwestycji, bieżącej obsługi i rozliczeń dla wykorzystania możliwości, jakie stworzyła Komisja Europejska w ramach perspektywy finansowej 2014 - 2020 w celu wspomagania zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich i wiejskich oraz zwiększenia zaangażowania miast i ich obszarów funkcjonalnych w zarządzaniu środkami strukturalnymi UE oraz efektywnego wykorzystania środków unijnych przez Łomżyński Obszar Funkcjonalny.

W ostatnich latach na obszarach położonych na styku z gminami sąsiednimi, tj. Gminą Łomża, Gminą Nowogród, Gminą Piątnica oraz Miastem Łomża ujawniły się różnorodne związki funkcjonalno – przestrzenne. Samorządy tych jednostek będą dążyć do wykreowania wspólnej polityki dla tych terenów tak, aby tereny zurbanizowane znajdujące się w mieście i poza jego granicami stanowiły funkcjonalną i przestrzenną całość. Utrudnieniem realizacji takich przedsięwzięć jest odrębność administracyjna.

W otoczeniu Łomży zlokalizowane są istotne dla miasta, jak również i regionu zasoby techniczne, przyrodnicze i gospodarcze, które determinują rozwój gospodarczy i przestrzenny miasta. Zaliczyć należy do nich: ujęcie wody Podgórze obsługujące miejscowości gminy Łomża i miasto, zakłady mleczarskie w Piątnicy, Skansen Kurpiowski w Nowogrodzie, Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi, chronione ekosystemy leśne przy północnej granicy miasta (Las Jednaczewski), regionalna instalacja przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) w Czartorii. Powyższe elementy struktury przestrzennej wskazują na dość silne związki miasta z najbliższym otoczeniem.

Jednym z najważniejszych czynników, które determinować będą zmiany w strukturze przestrzennej i funkcjonalnej na styku z miejscowościami sąsiednimi (w gminie Łomża i gminie Piątnica) będzie budowa obwodnicy miasta w ciągu drogi Via Baltica. Powyższe kierunki będą

charakteryzowały się wzmożoną ekspansją miasta, w szczególności funkcji produkcyjno – usługowych, ale i mieszkaniowych.

Najsilniejsze powiązania funkcjonalne i przestrzenne w zakresie zabudowy mieszkaniowej będą zauważalne na styku Łomży i Konarzyc (na południe od granic miasta) oraz Kupisk Starych (w kierunku zachodnim od miasta).

Zagospodarowanie tych terenów powinno uwzględniać ograniczenia w sposobie kształtowania poszczególnych funkcji terenów, które wynikają ze szczególnych uwarunkowań przyrodniczych i technicznych, jak: obszary prawnie chronione, strefy ochrony ujęć wody, proponowane powiązania komunikacyjne, przebieg sieci infrastruktury technicznej, obszary szczególnego zagrożenia powodzią i inne (zawarte w opracowaniach planistycznych gmin sąsiednich).

Przyjmuje się, że obszar podmiejski miasta liczy ok. 12 tys. osób. Wzrost liczby ludności obszaru podmiejskiego będzie stabilny, a w perspektywie długookresowej wyraźnie zaznaczy się przewaga rozwoju przestrzennego pod kątem jakościowym (wyższy standard zamieszkania, większe działki, lepsze wyposażenie w infrastrukturę) niż dotąd popularnym – ilościowym (intensyfikacja zabudowy, brak odpowiedniego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną).

Łomżyński Obszar Funkcjonalny powstał jako pierwszy w województwie i kraju.

24 października 2014 r. w Urzędzie Marszałkowskim w Białymstoku odbyła się pierwsza w Polsce „konferencja poświęcona określeniu obszaru funkcjonalnego i jego granic, ośrodka funkcjonalnego miasta Łomży”. A 4 listopada 2014 r. w ratuszu na specjalnie zwołanej konferencji poinformowano o pozytywnej opinii wytyczenia Łomżyńskiego Obszaru Funkcjonalnego. ŁOF zostanie umieszczony w projekcie planu zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego. ŁOF obejmuje łącznie ok. 560 km², zamieszkiwany jest przez 88 tys. mieszkańców, tj. 8,5% mieszkańców województwa podlaskiego.

12.2. Rozwój współpracy partnerskiej z gminami zagranicznymi

W celu nawiązania współpracy z zagranicą w latach 2010 – 2014 Władze Miasta realizowały następujące działania:

- Porozumienie o współpracy partnerskiej między Miastem Łomża a Miastem Södertälje. Rozpoczęto prace nad dwoma projektami partnerskimi w ramach Programu Leonardo da Vinci we współpracy z Miastem Södertälje i firmą SCANIA w ramach wymiany młodzieży z Zespołu Szkół Mechanicznych i Ogólnokształcących Nr 5.
- Współpraca z miastem Gorki na Białorusi m.in. poprzez wymianę młodzieży. W roku 2013 w ramach programu „Lato z Polską” młodzież białoruska gościła w Łomży. Wchodząca w skład uczestników kolonii grupa wokально-танeczna wystąpiła m.in. w hali sportowej przy SP 9 i na festynie rozpoczynającym wakacje. Zaś Mer Gorek gościła 20-osobową grupę łomżyńskich rowerzystów, którzy wyruszyli do Katynia i Smoleńska.
- W ramach współpracy z Litwą odbyła się konferencja naukowa w Łomży, w której uczestniczyli m.in.: główni lekarze weterynarii Republiki Litwy, przedstawiciele łomżyńsko-ostrołęckiego oddziału Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, Główny Lekarz Weterynarii w Polsce dr Janusz Związek.
- Rozpoczęcie współpracy w Obwodzie Kaliningradzkim – prowadzenie rozmów Prezydenta miasta z Szefem Administracji Kaliningradu Aleksandrem Jaroszukiem oraz prezesem

Kaliningradzkiej Izby Handlowo - Przemysłowej Aleksiejem Zinowiewem na temat współpracy gospodarczej. Łomża ma szansę skorzystać z doświadczeń i potencjału gospodarczego Kaliningradu oraz całego Obwodu Kaliningradzkiego. W trakcie wizyty w Obwodzie Kaliningradzkim Prezydent Łomży podpisał List intencyjny o współpracy partnerskiej między Miastem Łomża i Miastem/gminą Gusiew w zakresie promocji gospodarczej i turystycznej.

- Nawiązanie współpracy ze szwedzką Sigtuną oraz podpisanie porozumienia o partnerskiej współpracy między miastami. Celem porozumienia jest współpraca w zakresie: szkolnictwa, wymiany młodzieży, kultury, sportu, promocji turystycznej i gospodarczej oraz ochrony środowiska, w tym w ramach realizacji projektów ze środków zewnętrznych.
- Robocza wizyta delegacji ze Szwecji w Łomży – dyskusja nt. możliwości pracy nad wspólnymi programami oświatowymi związanymi m.in. z wymianą doświadczeń kadry pedagogicznej i młodzieży z zaprzyjaźnionymi miastami Sodertälje i Sigtuna, wdrożenie programu BERAS w miejskich placówkach oświatowych (pilotażowo wprowadzenie do wybranych przedszkoli zdrowej, ekologicznej żywności), oraz wyjazd młodzieży Zespołu Szkół Mechanicznych i Ogólnokształcących na praktyki w ramach programu Leonardo da Vinci do fabryki Scania oraz do sieci hoteli Scandic.
- Wizyta delegacji samorządowców z rejonu solecznickiego i rejonu wileńskiego na Litwie w Łomży. Goście z Litwy odwiedzili Wyższą Szkołę Agrobiznesu, w Ratuszu spotkali się z Prezydentem Łomży, zwiedzili Muzeum Północno - Mazowieckie, Katedrę Łomżyńską i Muzeum Diecezjalne.
- Wizyta przedstawicieli Nowogrodu Wołyńskiego w Łomży - Prezydent Łomży spotkał się w Ratuszu z Merem Nowogrodu Wołyńskiego Volodymyrem Zahryvyi i Dyrektorem Szpitala Rejonowego Wasylem Borysem. Goście z Ukrainy przebywali w Łomży na zorganizowanych przez łomżyński oddział Wspólnoty Polskiej, we współpracy ze Szpitalem Wojewódzkim, tygodniowych stażach lekarskich.
- Wizyta samorządowców chińskiego miasta i rejonu Ningbo w Łomży, którzy szukali miejsc interesujących gospodarczo, zbierali doświadczenia w Europie i Polsce. Delegacja zapoznała się z ofertą inwestycyjną miasta oraz prezentacjami przygotowanymi przez przedstawicieli przedsiębiorstw: OSM Piątnica, Pepees S.A. i Edpol.
- Rozpoczęcie realizacji Projektu „**Diet for Green Planet**” - „Dieta dla Zielonej Planety” w ramach Programu URBACT II współfinansowanego ze środków unijnych. Jego liderem jest szwedzkie miasto Sodertälje, partnerami, oprócz Łomży – Moletai na Litwie i Mollet del Valles w Hiszpanii. Łomża została zaproszona do udziału w projekcie przez partnera ze Szwecji, głównie w związku z usytuowaniem Miasta w regionie rolniczym i potencjalnymi możliwościami podjęcia działań proekologicznych i agroturystycznych. W ramach projektu Miasto Łomża przygotowało konferencję na temat ekologii i zdrowia. Wydane zostanie również książka kucharska z przepisami na zdrowe posiłki dla dzieci, która zostanie przetłumaczona na język angielski. Głównym celem projektu jest zmiana nawyków żywieniowych ludzi, zainteresowanie zdrową żywnością, pobudzenie rozwoju rolnictwa ekologicznego, a przez to promowanie lokalnych produktów. Jako pierwsze w mieście do Projektu przystąpiło Publiczne Przedszkole nr 8, które dba o zdrowe żywienie swoich podopiecznych.

13. Łomża wśród najlepszych

- Łomża została sklasyfikowana na 45. miejscu wśród miast na prawach powiatu w **Rankingu Samorządów 2014** dziennika Rzeczpospolita. Na pozycji 41 miasto uplasowało się w rankingu „Innowacyjny samorząd”, zaś jeszcze lepiej wypadło w rankingu „Europejski samorząd”, w którym znalazło się na 13 miejscu.
Przy opracowywaniu rankingu brano pod uwagę m.in.: wskaźnik zadłużenia miasta, walkę z bezrobociem, wprowadzenie Karty Dużej Rodziny. Organizatorzy rankingu porównywali także dochody i wydatki na osobę, pozyskane środki unijne, udział wydatków na organizacje pozarządowe, nakłady na gospodarkę mieszkaniową, oraz wydatki na promocję w wydatkach ogółem. Sprawdzano liczbę nowych podmiotów gospodarczych oraz wyniki testu szóstoklasistów i gimnazjalistów.
Natomiast opracowując ranking wykorzystania funduszy unijnych „Europejski Samorząd” wykorzystywano dane za 2013 rok z Ministerstwa Finansów oraz Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju. Zestawienie powstało na podstawie danych o dochodach budżetowych pochodzących z funduszy unijnych oraz na podstawie wielkości wsparcia z UE, przyznanego jednostkom samorządu terytorialnego z programów operacyjnych krajowych i regionalnych.
- Miasto Łomża zajęło 5. miejsce wśród miast do 100 tys. mieszkańców w rankingu „**Perły Samorządu 2014**” organizowanym przez Dziennik Gazeta Prawna. W podkategorii „nakłady na infrastrukturę” Łomża wypadła jeszcze lepiej, zdobywając największą liczbę punktów i plasując się na pierwszym miejscu w swojej kategorii. W rankingu wybierane były miasta i gminy wyróżniające się szczególnie działalnością w zakresie inwestycji, ochrony środowiska oraz turystyki, sportu i rekreacji.
- Tereny sportowo-rekreacyjne nad Narwią - **Port Łomża otrzymały wyróżnienie w Konkursie Budowniczy Polskiego Sportu** w kategorii Sportowa Architektura Roku 2014. Tytuł ten przyznawany jest przez Klub Sportowa Polska obiektom, które poza funkcją sportową i rekreacyjną wyróżniają się pod względem architektonicznym.
- **Port Łomża** zajął trzecie miejsce w ogólnopolskim plebiscycie na **Najlepszą Atrakcję Turystyczną Polski 2013 roku**, zorganizowanym przez Polską Organizację Turystyczną i portal Wirtualna Polska. Obiekt efektywnie wykorzystuje walory Łomży oraz zwiększa atrakcyjność miasta i regionu. Za tym idzie wzrost ilości turystów krajowych i zagranicznych korzystających z infrastruktury wodnej.
- **Port Łomża** został uznany również przez Prezesa Podlaskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej oraz Marszałka Województwa Podlaskiego „**Najlepszym Produktem Turystycznym Województwa Podlaskiego 2013**”.
- Nagroda za nowatorski pomysł umieszczenia specjalnych kodów w materiałach informacyjnych, które umożliwiają ściąganie informacji ze strony internetowej miasta na komórkę - wyróżnienie podczas prestiżowej imprezy w Polsce - Złote Formaty na Festiwalu Miast i Regionów w Warszawie 2010-2011.
- Pierwsze miejsce w trzeciej edycji organizowanego przez Grupę ENERGA ogólnopolskiego plebiscytu na **Najpiękniejsze Iluminacje Świąteczne**, za pozytywną energię wniesioną w rozświetlenie Świąt, wysiłek włożony w kultywowanie pięknej polskiej tradycji i walory estetyczne przygotowanej dekoracji w 2012 r.
- Nagroda w Konkursie „**Róża Regionów**” za najlepsze wydawnictwo dla Przewodnika Łomżyńskiego – 2013 r.